

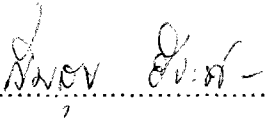
คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

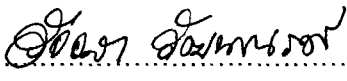
ปริญญานิพนธ์
ของ
ชุลีพรวรรณ กษมานนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
มีนาคม 2543
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

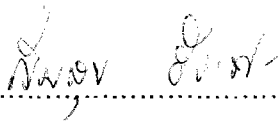
คณะกรรมการควบคุม และคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตวิชาเอก
การอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

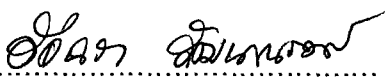
คณะกรรมการควบคุม

 ประธาน
(ดร. สมสุข วีระพิจิตร)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์)

คณะกรรมการสอบ

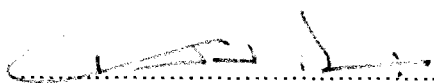
 ประธาน
(ดร. สมสุข วีระพิจิตร)

 กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อัจฉรา วัฒนานรงค์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ดร. จารุวรรณ สุกขุ)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กุลยา ตันติผลาชีวะ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานีพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 10 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2543

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยการได้รับคำปรึกษา แนะนำทาง และตรวจแก้ไข
ข้อบกพร่อง จาก ดร.สมสุข วีระพิจิตร ประธานควบคุมปริญญาโท และ ผศ.ดร.อัจฉรา
วัฒนาณรงค์ กรรมการที่ปรึกษา ดร.จารุวรรณ สกุกู และ ผศ.ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ
กรรมการเพิ่มเติม ที่กรุณาแนะนำให้คำปรึกษาด้วยความเสียสละ อย่างจริงใจ ผู้วิจัยรู้สึก
ซาบซึ้ง และขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่าน ที่ได้กรุณาตรวจสอบความสมบูรณ์ของ
แบบสอบถาม ขอขอบคุณคุณดวงพร เฟื่องพูนทรัพย์ คุณยุพาวรรณ ทองตะนูนาม
คุณลักขณา นาควัชรางกูร ที่ได้กรุณาวิเคราะห์ข้อมูล และให้ข้อเสนอแนะในการวิเคราะห์ข้อมูล
และพิมพ์งานจนสำเร็จเรียบร้อย

ขอขอบพระคุณ ท่านผู้อำนวยการ และคณาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี
ชลบุรี ทุกท่าน รวมทั้งคณาจารย์ และนักศึกษาของวิทยาลัยพยาบาล ทั้ง 9 แห่ง ที่กรุณาให้
ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการศึกษาครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมรุ่นอุดมศึกษา อันได้แก่ คุณนาราวดี ศิริโรจน์ คุณศิริวรรณค์
ปทุมมาศ คุณเกศกาญจน์ บัวผัน และคุณเสถียร อักษรฐู ที่พร้อมร่วมแก้ปัญหา เป็นกำลังใจ
ทุกครั้งที่พบอุปสรรค จนผ่านพ้นไปได้ด้วยดี

ขอบคุณพี่น้องทุกคน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คุณเรณู สอนเครือ คุณสาธิต สโมสร
นาหวาตรีบงกช สโมสร คุณเสรี และคุณสมหมาย เทพอารยางกูร ที่พร้อมช่วยเหลือทุกครั้ง
ที่ประสบปัญหา ที่ขาดไม่ได้คือ พลังกาย พลังใจ จากลูกทั้ง 2 ด.ช.ณัฐนันต์ กษมานนท์ ด.ญ.
ธัญวรรณ์ กษมานนท์ ตลอดถึงคุณวัชร กษมานนท์ ที่สนับสนุนกำลังใจ กำลังใจ และ
กำลังใจทั้งในการทำปริญญาโทฉบับนี้ให้สำเร็จได้ด้วยดี

ชุลีพรวรรณ กษมานนท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
ความสำคัญของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	5
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
แนวคิดและทฤษฎีทางจริยธรรม	8
กำหนดและพัฒนากาทางจริยธรรม	14
พัฒนาการจริยธรรมของวิชาชีพการพยาบาลในประเทศไทย	17
จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล	22
จรรยาบรรณวิชาชีพครู และลักษณะของครูที่ดี	26
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	36
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง	40
การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล	42
การเก็บรวบรวมข้อมูล	43
การจัดกระทำข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	44
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	45

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
5 สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ	80
ความมุ่งหมายของการวิจัย	80
วิธีดำเนินการวิจัย	80
การวิเคราะห์ข้อมูล	81
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	81
อภิปรายผล	84
ข้อเสนอแนะ	90
ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป	91
บรรณานุกรม	92
ภาคผนวก	98
ประวัติย่อผู้วิจัย	117

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ	41
2	แบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับคืน จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง คิดเป็นร้อยละ	44
3	สถานภาพของอาจารย์ จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ด้านการสอน และระดับ การศึกษาสูงสุด	47
4	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลและจริยธรรม ต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาลโดยรวม	48
5	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม ของอาจารย์พยาบาลเกี่ยวกับจริยธรรม ต่อวิชาชีพการพยาบาลโดยรวม และเป็นรายด้าน	49
6	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการของ อาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	50
7	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มี ต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาลของ อาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	52
8	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่นของ อาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	54
9	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มี ต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อตนเองของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	56
10	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มี ต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อสังคม และประเทศชาติ ของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	58

11	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายด้าน	59
12	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	60
13	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	61
14	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเสียสละของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	63
15	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	65
16	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความยุติธรรมของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	67
17	ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านการรักษาระเบียบวินัยของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ	68
18	เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยรวม และในแต่ละคุณลักษณะ	70
19	เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	71

20	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	72
21	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	72
22	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพอื่น ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	73
23	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อตนเอง ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	73
24	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะ ด้านจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	74
25	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยรวม และในแต่ละคุณลักษณะ	75
26	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	76
27	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความซื่อสัตย์ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	77
28	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความเมตตากรุณา ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	77
29	เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความเสียสละ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	78

ตาราง	หน้า
30 เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความรับผิดชอบ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	78
31 เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความยุติธรรม ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	79
32 เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านการรักษาระเบียบวินัย ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่	79

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

วิชาชีพการพยาบาล เป็นวิชาชีพที่ให้บริการทางด้านสุขภาพ เริ่มตั้งแต่ก่อนเกิด คือ ชีวิตอยู่ในครรภ์ เมื่อชีวิตกำเนิดมาแล้ว ช่วงแก่ ตลอดจนวาระสุดท้ายของชีวิต (สมจิตต์ กาญจนะโกคิน. 2532 : 16) การพยาบาลช่วยเหลือดูแลชีวิตมนุษย์ จึงเป็นหน้าที่สำคัญที่พยาบาลพึงกระทำ การที่จะสนองความต้องการและให้กำลังใจผู้ป่วยให้เกิดพลังได้นั้น สิ่งสำคัญคือ คุณค่าของการพยาบาลนั่นเอง ซึ่งไม่มีเทคโนโลยีใดมาทดแทนคุณค่าของการพยาบาลได้ ดังนั้นวิชาชีพการพยาบาลจึงจัดให้มีระบบ มีมาตรฐาน และมีจรรยาบรรณเป็นกรอบความประพฤติ โดยมุ่งผลประโยชน์ที่เกิดแก่ผู้รับบริการมากกว่าผลกำไร (สิวลี ศิริไล. 2530 : 197) พยาบาลต้องพร้อมที่จะให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหาทั้งทางร่างกายและจิตใจโดยนำหลักการทางจริยธรรมมาใช้กับผู้ป่วยเสมอ (Barrett. 1973 : 14) ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล จึงต้องเป็นผู้มีจริยธรรม ดำรงชีวิตด้วยคุณธรรม

ประเทศไทยมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม ตลอดจนได้รับวัฒนธรรมจากต่างชาติ ทำให้วิถีชีวิต และการดำรงอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมาก ทั้งด้านฐานะ เศรษฐกิจ และอาชีพ อย่างไรก็ตามพบว่าท่ามกลางความเจริญเติบโตนั้น มีความเสื่อมโทรมอยู่มากมาย ความเสื่อมโทรมที่ปรากฏ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ ความเสื่อมโทรมทางด้านทรัพยากรกายภาพ และความเสื่อมโทรมทางด้านทรัพยากรมนุษย์ (สิวลี ศิริไล. 2532: 104 - 105) ความเสื่อมโทรมทางด้านทรัพยากรมนุษย์นั้น มีต้นเหตุจากระดับของจริยธรรมที่ต่ำลงของบุคคลนั่นเอง เพราะสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปนั้น สมาชิกส่วนใหญ่ในสังคมต้องประสบปัญหาการปรับตัวให้เข้ากับบทบาทและสถานการณ์ที่กำลังเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ทำให้เกิดแรงกดดันให้ต่อสู้ดิ้นรนเพื่อความอยู่รอด แสดงความเครียดและพฤติกรรมที่เบี่ยงเบนไปจากบรรทัดฐานของสังคม (จุมพล หนิมพานิช. 2526 : 178) มีการคำนึงถึงประโยชน์ส่วนตัว และแสวงหาผลประโยชน์โดยไม่คำนึงถึงหลักจริยธรรม อันเป็นเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าความประพฤติในสังคม ซึ่งถือว่าถูกต้องดีงาม (รัตนา ทองสวัสดิ์. 2531: 166) มีปัญหาด้านความประพฤติของบุคคลที่มีผลกระทบต่อศีลธรรมและวัฒนธรรมซึ่งทวีความรุนแรงขึ้น ด้วยเหตุที่วิชาชีพ

การพยาบาลต้องการผู้มีจริยธรรม ถ้าขาดจริยธรรมก็ทำให้คุณค่าทางการพยาบาลลดลง เพราะความสำเร็จและความล้มเหลวในการรักษาพยาบาลของพยาบาล เป็นสาเหตุยิ่งใหญ่ที่จะนำเกียรติคุณหรือความเสื่อมเสียมาสู่วิชาชีพ หลักวิชาความรู้ความชำนาญในเทคนิคต่างๆย่อมไร้ค่าเมื่อพยาบาลขาดจริยธรรม (ลออ หุตางกูร. 2522 : 4) สังคมคาดหวังว่า พยาบาลต้องเป็นผู้ที่มีสุขภาพจิตดี มีหน้าตายิ้มแย้มแจ่มใส มีเมตตา กรุณา กับบุคคลทุกระดับและมีจริยธรรมสูง แต่ในขณะที่พยาบาลก็คือบุคคลซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ย่อมได้รับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทำให้มีคำวิพากษ์วิจารณ์เกี่ยวกับพยาบาลว่าพยาบาลขาดอหังการ พุดไม่ไพเราะ ข่มขู่ผู้ป่วย (เต็มศิริ บุญยสิงห์ และดวงใจ สิงห์เสนีย์. 2529 : 12) และยังได้รับคำตำหนิจากบุคคลทั่วไปถึงพฤติกรรมต่าง ๆ ที่พยาบาลแสดงออก เช่น เงยขา ไม่ทักท้วงร้อน พุดจาไม่ไพเราะ ใช้อารมณ์ หงุดหงิด โมโห แสดงกิริยาจาไม่สุภาพ นำเรื่องที่ไม่ควรเปิดเผยของผู้ป่วยมาพูดอย่างสนุกสนาน (ทิพาพันธ์ ศศิธรเวชกุล. 2541 : 25) นอกจากนี้ ยังพบพฤติกรรมของพยาบาลที่แสดง出不ซื่อสัตย์ เห็นประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม เช่น การเขียนรายงานการเดินทางอันเป็นเท็จ เพื่อเบิกเบี้ยเลี้ยงเดินทาง และค่าใช้จ่าย ให้การรักษาพยาบาลผู้ป่วยโดยใช้ยาและสถานที่ราชการ แต่เรียกเก็บค่ารักษาพยาบาลจากผู้รับบริการเพื่อผลประโยชน์ส่วนตน ละทิ้งหน้าที่ราชการ เพื่อไปประชุมเกี่ยวกับ การเป็นตัวแทนของบริษัทขายสินค้าตรง เมื่อมาปฏิบัติงาน ก็ไม่ใส่ใจในการทำงาน และมักจะมีบุคคลภายนอกมาติดต่อเกี่ยวกับธุรกิจส่วนตัวเสมอ เป็นต้น

นอกจากนี้ วิเชียร ทวีลาภ (2534 : 11) ยังกล่าวไว้ในเอกสารนิเทศการพยาบาลว่า พยาบาลเป็นบุคคลที่มีเหตุผล รู้จักแก้ปัญหา มีความเป็นตัวของตัวเองมาก รู้จักหาความรู้ แต่มีความอดทนน้อย ไม่ค่อยเสียสละต่อหน้าที่ ระเบียบวินัยหย่อน ไม่ชอบทำงานที่ต้องทำกับผู้ป่วย โดยตรงซึ่งเป็นงานหนัก มีความรับผิดชอบน้อยลง ชอบทำงานด้านบริหารและพัสดุ ส่วนพยาบาลมองผู้ทำหน้าที่พยาบาลด้วยกันว่า พยาบาลมีความรู้ มีความคิดริเริ่ม แต่ขาดน้ำใจในการช่วยเหลือ ขาดน้ำมือ เนื่องจากไม่ชอบปฏิบัติ และที่สำคัญคือ ขาดน้ำคำ เพราะไม่สนใจในปัญหาและตัวผู้ป่วย จึงเป็นสาเหตุที่บั่นทอนสุขภาพการพยาบาล ส่งผลให้ภาพพจน์ของพยาบาลเสียไป ซึ่งเป็นเรื่องที่น่าเป็นห่วงต่อวิชาชีพการพยาบาลเป็นอย่างมาก

จากการสัมภาษณ์ ผู้ที่มีความเกี่ยวข้องกับพยาบาล ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารในสถานศึกษาพยาบาล พยาบาลหัวหน้าตึก และผู้มารับบริการ พบว่า ผู้ให้สัมภาษณ์ทุกคนมีความคิดเห็นที่สอดคล้องกันว่า ปัจจุบันมักจะพบพยาบาลที่ไม่ยิ้มแย้มแจ่มใส พุดจาไม่ไพเราะ ปฏิบัติงานตาม

หน้าที่ แต่ขาดความมีน้ำใจ ขาดความอ่อนโยน ความเอื้ออาทร มีความเสียสละเพื่อผู้มารับบริการ และหน่วยงานน้อย (ปริยา รอดปรีชา เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชูลีพรพรรณ กษमानนท์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัยพยาบาล บรมราชชนนี ชลบุรี เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2542 ; สมพิศ สุขหทัย เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชูลีพรพรรณ กษमानนท์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ตึกสุติกรรมหลังคลอด โรงพยาบาลชลบุรี เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2542 ; เสรี เทพอารยางกูร เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชูลีพรพรรณ กษमानนท์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่แผนกผู้ป่วยนอกโรงพยาบาลชลบุรี เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2542) เหล่านี้แสดงให้เห็นว่า คุณธรรมและจริยธรรม เป็นเรื่องที่ควรให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก

สถาบันการศึกษาพยาบาล ในฐานะองค์กรทางสังคม ทำหน้าที่ผลิตบัณฑิตพยาบาล ให้เป็นผู้มีการพัฒนาด้านสติปัญญา และจริยธรรมไปด้วยกัน คือนอกจากเป็นผู้มีความรู้ดี ชำนาญในเทคนิคการพยาบาลแล้ว ต้องพร้อมทั้งคุณธรรมและจริยธรรมด้วย การพัฒนาจริยธรรม ให้นักศึกษาพยาบาล จึงเปรียบเสมือนการปูรากฐานให้เป็นผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลที่มี ลักษณะที่พึงประสงค์ เป็นที่ยอมรับของสังคม ดังนั้น สถาบันการศึกษาพยาบาลจึงจัดให้มีการสอนในรายวิชาจริยธรรมโดยตรง และสอนสอดแทรกในหลักสูตร โดยให้มีการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาเป็นระยะตลอดมา อย่างไรก็ตามผู้สำเร็จการศึกษาจะมีลักษณะอันพึงประสงค์หรือไม่นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับผู้เรียนและหลักสูตรเท่านั้น แต่องค์ประกอบทางการศึกษาพยาบาล ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบด้วยกัน คือ 1) ตัวป้อน หมายถึง ผู้เรียน ผู้สอน หลักสูตร และสิ่งแวดล้อมทางการเรียนการสอน 2) กระบวนการดำเนินงาน เป็นการนำตัวป้อนทั้งหมด ซึ่งเป็นทรัพยากรมาก่อให้เกิดผลผลิตตามต้องการ และ 3) ผลผลิต หมายถึง ผู้สำเร็จการศึกษา (จินตนา ยูนิพันธุ์, 2527 : 26 - 33) ซึ่งการที่จะผลิตพยาบาลให้มีคุณภาพสูงทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และคุณธรรม จริยธรรมนั้น ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนและคุณภาพของอาจารย์พยาบาลด้วย (กาญจนา สันติพัฒนาชัย, 2540 : 43) เมื่อพิจารณา องค์ประกอบต่าง ๆ ในการผลิตพยาบาล บุคคลที่มีความสำคัญที่สุดในการปลูกฝัง และเป็นตัวอย่างที่ดีทางด้านจริยธรรมของวิชาชีพการพยาบาล คือ อาจารย์พยาบาล เพราะอาจารย์พยาบาลเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษามากที่สุดตลอดการศึกษา นอกจากนั้นปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้นักศึกษาพยาบาลประสบความสำเร็จในด้านการศึกษา และการดำรงตนในวิชาชีพ คือ การได้รับประสบการณ์ การเรียนรู้ การนิเทศ จากอาจารย์ซึ่งมีทักษะ มีความรู้ สามารถ ถ่ายทอดความรู้ และเป็นแบบอย่างที่ดีในด้านบุคลิกส่วนตัว เจตคติ มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีต่อ ผู้ร่วมงาน ต่อผู้ป่วย ต่อครอบครัว และต่อตัวนักศึกษา เป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรม อันจะ ทำให้นักศึกษาได้รับแบบอย่างที่ดี (จินาริ คงวรรณะ, 2537) ดังนั้น อาจารย์พยาบาลจึงควร

เป็นครูที่ดี และเป็นพยาบาลที่ดีควบคู่ไปด้วย เพราะครูที่ดีสามารถเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาได้ (Sandra. 1989 : 4) จากผลการประชุมวิชาการของสถาบันพัฒนากำลังคน กระทรวงสาธารณสุข พบว่า สาเหตุจากการขาดอาจารย์พยาบาล ทำให้โอกาสในการเลือกบุคคลที่มีประสบการณ์มาเป็นอาจารย์พยาบาลมีน้อยลง (กาญจนา สันติพัฒนาชัย. 2540 : 4) นอกจากนี้ยังมีการศึกษาของแจ่มจันทร์ กุลวิจิตร ที่ศึกษาพฤติกรรมด้านการสอนของอาจารย์พยาบาลในเด็กผู้ป่วย 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการวางแผนการสอน ด้านการดำเนินการสอน ด้านการประเมินผล และด้านคุณลักษณะทางจริยธรรม โดยที่นักศึกษามีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่คาดหวังทั้ง 4 ด้าน ในระดับสูง ผลการศึกษาพบว่านักศึกษามีทัศนะต่อพฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงทั้ง 4 ด้าน อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง (แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร. 2532 : 130 - 131) จะเห็นได้ว่าทั้งอาจารย์และนักศึกษามีทัศนะต่อพฤติกรรมของอาจารย์ทั้ง 4 ด้าน แตกต่างกัน ซึ่งปัญหาในการศึกษาหาความรู้ภาคทฤษฎีนั้น นักศึกษาพยาบาลสามารถแก้ปัญหาได้โดยการศึกษาตามเนื้อหาในบทเรียน แต่ทางด้านจริยธรรมนั้นเป็นสิ่งที่ต้องปลูกฝังตั้งแต่เริ่มเข้าสู่วิชาชีพ รวมทั้งสอดแทรกวิธีการปฏิบัติและการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อให้ นักศึกษาเกิดความซาบซึ้ง เห็นความสำคัญ เคยชิน และยึดมั่นเป็นหลักปฏิบัติ ดังนั้น อาจารย์พยาบาลจึงควรที่จะเป็นผู้มีจริยธรรมที่ดีเป็นพื้นฐาน เพื่อเป็นตัวอย่างที่ดีแก่นักศึกษาด้วย (พินิจ รัตนกุล. 2532: 28)

ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนนักศึกษาในวิทยาลัยพยาบาล จึงสนใจศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลในทัศนะของอาจารย์พยาบาล และทัศนะของนักศึกษาพยาบาล เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล และเพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงบทบาทของอาจารย์พยาบาลให้ตรงตามแนวคิดที่จะช่วยกันสร้างนักศึกษาพยาบาลให้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพ ทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ คุณธรรม และจริยธรรมต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวม 2 ด้าน คือ

1.1 จริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล

1.2 จริยธรรมต่อวิชาชีพครู

2. เพื่อเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารการศึกษา และอาจารย์ทุกระดับ ในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข และใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาทางด้านจริยธรรม เพื่อปรับปรุงตนเอง ปรับปรุงการสอน อันจะเป็นการช่วยปลูกฝังจริยธรรม ให้แก่นักศึกษาพยาบาลให้เป็นพยาบาลที่พึงประสงค์ของสังคมต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาพยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 จำนวน 3,492 คน ชั้นปีที่ 4 จำนวน 3,636 คน และอาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 1,384 คน รวมประชากรทั้งสิ้น 4,512 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.1.2 นักศึกษาพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.2 ตัวแปรตามได้แก่ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล รวม 2 ด้าน คือ

2.2.1 จริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล

2.2.2 จริยธรรมต่อวิชาชีพครู

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ทักษะ หมายถึง ความเห็น, การเห็น, เครื่องรู้เห็น, สิ่งที่เห็น, การแสดง (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2530 : 253) ในงานวิจัยนี้ หมายถึง สิ่งที่เห็น หรือ ความคิดเห็นต่อสิ่งหนึ่งสิ่งใดสามารถวัดออกมาเป็นระดับคะแนนจากการตอบแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2. คุณลักษณะทางจริยธรรม ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง แนวทางความประพฤติ และการปฏิบัติเพื่อดำรงรักษาคุณธรรม หรือความถูกต้อง รวมทั้งความดี ความเป็นธรรมของมนุษย์ ทั้งในการปฏิบัติต่อตนเอง และผู้อื่น (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2528 : 582)

3. จริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่เป็นแนวทางสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลควรยึดถือปฏิบัติ ซึ่งรวมถึงพฤติกรรมที่สอดคล้องตามจรรยาบรรณของวิชาชีพ (สิวลี ศิริโล. 2532 : 12 - 13) ประกอบด้วย

3.1 จริยธรรมวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชนและผู้รับบริการ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลควรยึดถือปฏิบัติต่อประชาชน และผู้รับบริการ

3.2 จริยธรรมวิชาชีพการพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลควรยึดถือปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพ และวิชาชีพอื่น

3.3 จริยธรรมวิชาชีพการพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพอื่น หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลควรยึดถือปฏิบัติต่อผู้ร่วมวิชาชีพอื่น

3.4 จริยธรรมวิชาชีพการพยาบาลต่อตนเอง หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลควรยึดถือปฏิบัติต่อตนเอง

3.5 จริยธรรมวิชาชีพการพยาบาลต่อสังคมและประเทศชาติ หมายถึง ประมวลความประพฤติที่ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลควรยึดถือปฏิบัติต่อสังคมและประเทศชาติ

4. จริยธรรมต่อวิชาชีพครู ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ประมวลความประพฤติ หรือ กิริยาอาการที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูควรประพฤติปฏิบัติ เพื่อรักษา ส่งเสริมเกียรติคุณ ชื่อเสียง และฐานะของความเป็นครู (ยนต์ ชุ่มจิต. 2531 : 131) ซึ่งประกอบด้วยคุณสมบัติต่อไปนี้คือ

4.1 ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น

4.2 ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร และละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย และพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น

4.3 ความเมตตากรุณา หมายถึง ความรักใคร่ปรารถนา จะให้ผู้อื่นเป็นสุข และความสงสารคิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์

4.4 ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้แก่คนที่ควรได้ดำนํ้าร่างกาย กําลังทรัพย์ กําลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเอง

4.5 ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริง และเหตุผล ไม่มีความลำเอียง

4.6 การรักษาวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้อง และเหมาะสมกับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม

5. การพยาบาล (Nursing) ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง การช่วยเหลือบุคคลทั้งคนดี คนป่วย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีสุขภาพสมบูรณ์ มีชีวิตที่มีคุณภาพ

6. วิชาชีพการพยาบาล (Professional Nurse) หมายถึง วิชาชีพที่สอนบุคคลให้สามารถปฏิบัติหน้าที่การพยาบาลต่อบุคคล ครอบครัว และชุมชน

7. วิทยาลัยพยาบาล ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งเปิดสอน ในหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ จำนวน 28 แห่ง

8. อาจารย์พยาบาล ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง พยาบาลวิชาชีพ ซึ่งเป็นอาจารย์ประจำในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

9. นักศึกษา ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง นักศึกษาพยาบาลหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 และปีที่ 4 ปีการศึกษา 2542 ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

สมมติฐานในการวิจัย

อาจารย์และนักศึกษา วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีทัศนคติต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล และด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพครู โดยรวมและในแต่ละด้านแตกต่างกัน

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 6 ส่วน ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีทางจริยธรรม
2. กำเนิดและพัฒนาการทางจริยธรรม
3. พัฒนาการจริยธรรมของวิชาชีพการพยาบาลในประเทศไทย
4. จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล
5. จรรยาบรรณวิชาชีพครูและลักษณะของครูที่ดี
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีทางจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม มีผู้เชี่ยวชาญทางจริยธรรมได้แสดงทัศนะเกี่ยวกับความหมายของจริยธรรมไว้หลายทัศนะ มีทั้งแตกต่างกันและสอดคล้องกัน

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ.2530 ได้ให้คำอธิบายไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ธรรมที่เป็นข้อประพฤติปฏิบัติ ศีลธรรม กฎศีลธรรม (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2530 : 217)

ในทางพุทธศาสนา จริยธรรม คือ การนำเอาความรู้ ในความจริงหรือกฎธรรมชาติ มาใช้ให้เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิตที่ดีงามซึ่งก่อให้เกิดประโยชน์ต่อตนเองหรือสังคม (พระราชวรมนี. 2523 : 9)

พระเทพเวที (2531 : 10) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง การดำรงชีวิตความเป็นอยู่ การยังชีวิตให้เป็นไป การครองชีพ การใช้ชีวิต การเคลื่อนไหวของชีวิต ทุกแง่ ทุกด้าน ทุกระดับ ทั้งทางกาย ทางวาจา ทางใจ ทั้งด้านส่วนตัว สังคม อารมณ์ จิต และปัญญา

พระวรศักดิ์ วรธัมโม (2528 : 12) ได้สรุปไว้ว่า จริยธรรม คือ ระเบียบปฏิบัติที่มนุษย์ควรต้องปฏิบัติ เพื่อแก้ปัญหา หรือคือสิ่งที่ควรปฏิบัติ

นอกจากนี้ยังมีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายของคำว่าจริยธรรมไว้ เช่น สาโรช บัวศรี (2526 : 26) ให้ความหมายว่า จริยธรรม หมายถึง ความประพฤติที่ถือว่า เป็นสิ่งมีคุณค่า ความประพฤติเหล่านี้ประกอบด้วย ศีลธรรม (การงดเว้นกระทำการที่ไม่ดี) คุณธรรม (การกระทำที่ดี) เนติธรรม (การกระทำ ที่ถูกต้องตามกฎหมาย) และธรรมเนียมประเพณี (การกระทำที่ส่วนใหญ่ เห็นว่าเหมาะสม และปฏิบัติกันมานาน)

สุลักษณ์ ศิวรักษ์ (2522 : 68 - 69) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง หลักแห่งการดำรงชีวิตอันประเสริฐหรือหลักแห่งการประพฤติตนตามความนิยมของสังคม

แปลก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศทเวทย์ (2522 : 82) ได้ให้ความหมายของจริยธรรม ในทางหลักธรรมว่า จริยธรรมเป็นหลักธรรมอันเป็นแนวทางในการปฏิบัติ เป็นการกระทำที่เป็นไปตามครรลองครองธรรม มีลักษณะพิเศษคือ เป็นการให้คุณประโยชน์ต่อผู้อื่น และในขณะเดียวกันเป็นประโยชน์ต่อตนเองด้วย

สิวลี ศิริไล (2532 : 9) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า หมายถึง กฎเกณฑ์ ของความประพฤติที่มนุษย์ประพฤติให้เหมาะสมกับที่ได้ชื่อว่าเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นผู้ที่มีเหตุผล มีความคิด มีสติปัญญา

ในทัศนะของนักพฤติกรรมศาสตร์ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 2-11) ให้ความหมาย จริยธรรมไว้ว่า จริยธรรม หมายถึง ลักษณะทางสังคมหลายลักษณะของมนุษย์ รวมทั้ง พฤติกรรมทางสังคมประเภทต่างๆ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่สังคมนิยมชมชอบ ให้การสนับสนุนและ ผู้กระทำส่วนมากเกิดความพอใจว่าการกระทำนั้นถูกต้องเหมาะสม ดังเห็นได้จากทฤษฎีทาง จริยธรรม 3 ทฤษฎี คือ

1. ทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalytic Theory)

ซิกมันด์ ฟรอยด์ (Sigmund Freud) เป็นผู้นำคนสำคัญของทฤษฎีนี้ ฟรอยด์ เชื่อว่าจริยธรรมของบุคคลเกิดจากแรงขับพื้นฐานของบุคคลในส่วนจิตในสำนึก (Conscious) หรือส่วนจิตใต้สำนึก (Super Self Ego with Ethics) มีการพัฒนาตามกฎเกณฑ์และค่านิยมทาง สังคม แสดงเป็นพฤติกรรมโดยในวัยเด็กจะพัฒนาบุคลิกภาพ ลักษณะค่านิยม และมาตรฐาน จริยธรรมจากบิดา มารดา และบุคคลใกล้ชิด โดยการเลียนแบบ และยอมรับกฎเกณฑ์ของสังคม มาเป็นหลักปฏิบัติ ถ้าพฤติกรรมใดขัดแย้งกับกฎเกณฑ์ทางสังคม จะทำให้บุคคลเกิดความขัดแย้ง ในใจ ไม่สบายใจ เป็นการลงโทษตนเอง และจะไม่ประพฤติเช่นนั้นอีก ซึ่งทฤษฎีจิตวิเคราะห์

สามารถนำมาอธิบายทัศนคติเชิงจริยธรรม ค่านิยมเชิงจริยธรรมและบุคลิกเชิงจริยธรรมได้ดี (ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 9)

2. ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Theory)

ผู้นำคนสำคัญของทฤษฎีนี้คือ แบนดูรา (Bandura. 1977 : 6) ทฤษฎีนี้เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นพัฒนาการของจิตใจ และพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งเป็นผลจากความ สามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสังคมตามกฎเกณฑ์ทางศีลธรรมของสังคม โดยมีแรงขับพื้นฐาน จากความต้องการทางชีวภาพ การตอบสนองต่อรางวัล และการหลีกเลี่ยงการลงโทษจากสังคม แบนดูรา เชื่อว่าสิ่งแวดล้อมมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของมนุษย์ เนื่องจากสิ่งแวดล้อมกับมนุษย์ มีปฏิสัมพันธ์กัน ประสบการณ์ที่ได้รับจากการแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ ทำให้เกิดการเรียนรู้ และมีผล ต่อการตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมในครั้งต่อไป ซึ่งการเรียนรู้อาจเกิดจากประสบการณ์โดยตรง หรือสังเกตจาก ตัวแบบ ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมประกอบด้วยองค์ประกอบ ดังนี้

1. สิ่ง que เรียนรู้ (Reasoning) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งต่าง ๆ ของตัวมนุษย์ ทั้งความสัมพันธ์ ของเหตุการณ์ และพฤติกรรม ทำให้มนุษย์สามารถคาดหวังผลที่จะเกิดตามมา ของเหตุการณ์ หรือพฤติกรรมนั้น ๆ ได้ ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีผลต่อการตัดสินใจของมนุษย์ว่า จะแสดงหรือไม่แสดงพฤติกรรมนั้น ๆ เกิดเป็นความเชื่อ เพื่อเป็นแนวทางในการแสดงพฤติกรรม

2. วิธีการเรียนรู้ (Learning Method) อาจเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและการสังเกต บุคคลที่มี ประสบการณ์มากหรือช่างสังเกต จะเป็นบุคคลที่มีโอกาสการเรียนรู้สูง และประสบการณ์หรือเหตุการณ์ที่แตกต่างกัน ทำให้บุคคลเกิดการเรียนรู้ที่หลากหลายขึ้น

3. ความเชื่อ (Belief) เมื่อผ่านประสบการณ์ หรือการสังเกต มนุษย์จะยอมรับใน รูปแบบของความเชื่อ ซึ่งความเชื่อจะเป็นองค์ประกอบที่เป็นแนวทางการตัดสินใจที่จะแสดง หรือไม่แสดงพฤติกรรม ความเชื่อของแต่ละบุคคลอาจเป็นความจริงหรือไม่ก็ได้

4. การควบคุมพฤติกรรมด้านความคิด (Cognitive Control) เมื่อบุคคลแสดง พฤติกรรมใด บุคคลนั้นสามารถนำประสบการณ์ความเชื่อ เป็นแนวทางในการนำมาวิเคราะห์ผล ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นและเลือกแสดงพฤติกรรมที่เกิดผลที่ตนเองคาดหวังหรือต้องการ เป็นการใช่วิชาญาณในการเลือกแสดงพฤติกรรมนั้น ๆ

5. จริยธรรม (Ethics) เป็นกฎเกณฑ์สำหรับประเมินพฤติกรรมว่าดีหรือไม่ ถึงแม้ว่ามนุษย์จะใช่วิชาคิดวิเคราะห์และเลือกพฤติกรรมที่ตนตัดสินใจจะทำแล้ว มนุษย์

ยังต้องเปรียบเทียบพฤติกรรมที่คาดว่าจะแสดงนั้นกับกฎเกณฑ์ทางสังคมที่ตนอยู่ ว่าจะเป็นที่ยอมรับของสังคมหรือไม่อีกด้วย

6. การบังคับตนเอง(Self Regulation) การเรียนรู้กฎเกณฑ์ในการประเมินพฤติกรรม ทำให้สามารถประเมินพฤติกรรมผู้อื่นและตนเอง ตลอดจนประเมินปฏิกิริยาตอบสนองต่อพฤติกรรมนั้นได้ ทำให้บุคคลแสดงพฤติกรรมที่ตนได้เลือกแล้วหลังการประเมินตามกฎเกณฑ์ของพฤติกรรม ทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมนี้ ใช้อธิบายการเกิดและการพัฒนาทางจริยธรรมได้ดี

3. ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา (Cognitive Development Theory)

ทฤษฎีพัฒนาการทางพุทธิปัญญา มีพื้นฐานจากทฤษฎีของเพียเจท์ (Piaget. 1967 : 3-33) ซึ่งเชื่อว่าพัฒนาการทางปัญญา เกิดเป็นอันดับตามอายุ จากขั้นที่ใช้ภาษาไม่ได้ จนถึงขั้นสามารถคิดอย่างมีเหตุผล มีหลักการ เป็นนามธรรมได้ เมื่อโตขึ้นจริยธรรมของบุคคล จะเริ่มแสดงเด่นชัดขึ้นตามลำดับ จริยธรรมในเด็กจะแฝงอยู่ในการเล่น ตั้งแต่การไม่รู้กฎเกณฑ์ ใช้ตนเองเป็นศูนย์กลางมุ่งถึงชัยชนะ และเมื่อโตขึ้นก็รู้จักการเล่นกับผู้อื่น ให้ความร่วมมือกับผู้อื่น เล่น สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ด้วยความรู้สึกของความรับผิดชอบของตน การพัฒนาจริยธรรมของเด็ก จะยึดหลักของความยุติธรรม การเคารพต่อกฎระเบียบและกฎเกณฑ์ของสังคม ซึ่ง เพียเจท์ แบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมของมนุษย์เป็น 3 ขั้น คือ

1. ขั้นก่อนจริยธรรม (Pre - moral Stage or Blind obedience Stage) เป็นขั้นที่เด็กปฏิบัติตามคำสั่ง เชื่อคำสั่งโดยเฉพาะคำสั่งของพ่อแม่ โดยไม่มีข้อโต้แย้ง ขั้นนี้จะเริ่มตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 2 ขวบ

2. ขั้นยึดถือคำสั่ง (Heteronomous Stage or Interpretation of Mind Stage) เด็กจะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ต่างๆ และปฏิบัติตามคำสั่งเพราะกลัวการถูกลงโทษ จะพบในเด็กอายุระหว่าง 4 - 8 ปี

3. ขั้นยึดหลักแห่งตน (Autonomous Stage or Interpretation of Act Stage) จะมีการพัฒนาจริยธรรมเป็นของตนเอง รับผิดชอบในพฤติกรรมต่างๆ ของตน ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์โดยมุ่งหวังการได้รับรางวัล หรือสิ่งตอบแทน จะพบในช่วงอายุ 8 - 12 ปี

โคลเบอร์ก (Kohlberg. 1971 : 64 - 65) ได้ศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมตามแนวทฤษฎีของเพียเจท์ และได้กลายเป็นผู้นำคนสำคัญของทฤษฎีนี้ โคลเบอร์ก เชื่อว่า พัฒนาการทางจริยธรรมเป็นผลจากพัฒนาการของโครงสร้างทางพุทธิปัญญา โดยให้คำจำกัดความของจริยธรรมว่า เป็นความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความถูก ผิด และเกิดขึ้นจากกระบวนการทาง

ความคิดอย่างมีเหตุผล ซึ่งต้องอาศัยวุฒิภาวะทางปัญญาและยังพบว่า ส่วนมากการพัฒนาทางจริยธรรมของเด็กจะมีการพัฒนาขึ้นอีกหลายขั้นจนถึงอายุ 11-25 ปี การใช้เหตุผลเพื่อการตัดสินใจที่จะเลือกกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง จะแสดงให้เห็นถึงความเจริญของจิตใจบุคคล การใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ไม่ได้ขึ้นอยู่กับกฎเกณฑ์ทางสังคมใดสังคมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่เป็นการใช้เหตุผลที่ลึกซึ้งยิ่งขึ้นตามลำดับของวุฒิภาวะทางปัญญา

โคลเบอร์ก ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมโดยแบ่งขั้นพัฒนาการทางจริยธรรมออกเป็น 3 ระดับ แบ่งเป็น 6 ขั้น คือ

ระดับ 1 ระดับก่อนมีจริยธรรม คือระดับก่อนกฎเกณฑ์ (Pre Conventional Level) ระดับนี้ บุคคลจะตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ ซึ่งผู้มีอำนาจทางกายเหนือตนกำหนดขึ้น จะตัดสินใจเลือกแสดงพฤติกรรมที่เป็นหลักต่อตนเอง โดยไม่คำนึงถึงผู้อื่น จะพบในเด็กอายุ 2 - 10 ปี แบ่งเป็น 2 ขั้นคือ

ขั้นที่ 1 ใช้หลักการเชื่อฟังเพื่อหลีกเลี่ยงการถูกลงโทษ จะยอมทำตามคำสั่งของผู้มีอำนาจเหนือตน โดยไม่มีเงื่อนไขเพื่อไม่ให้ตนถูกลงโทษ

ขั้นที่ 2 ใช้หลักการแสวงหารางวัลและการแลกเปลี่ยน บุคคลจะเลือกทำตามความพอใจของตนเองโดยให้ความสำคัญของการได้รับรางวัลตอบแทน ทั้งรางวัลที่เป็นวัตถุหรือการตอบแทนทางกายและใจ โดยไม่คำนึงถึงความถูกต้อง

ระดับ 2 ระดับมีจริยธรรมตามกฎเกณฑ์ (Conventional Level) บุคคลปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมที่ตนอยู่ ตามความคาดหวังของครอบครัวและสังคม โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นขณะนั้นหรือภายหลังก็ตาม จะปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังคมโดยคำนึงถึงจิตใจของผู้อื่น พบในวัยรุ่นอายุ 10 -16 ปี แบ่งเป็น 2 ขั้น คือ

ขั้นที่ 3 ใช้หลักทำตามที่ผู้อื่นเห็นชอบ จะใช้เหตุผลเลือกทำในสิ่งที่กลุ่มยอมรับ โดยเฉพาะเพื่อน เพื่อเป็นที่ชื่นชมและยอมรับของเพื่อน ไม่เป็นตัวของตัวเอง คล้อยตามการชักจูงของผู้อื่นเพื่อต้องการรักษาสัมพันธภาพที่ดี

ขั้นที่ 4 ใช้หลักทำตามหน้าที่ของสังคม จะปฏิบัติตามระเบียบของสังคมอย่างเคร่งครัด เรียนรู้การเป็นหน่วยหนึ่งของสังคม ปฏิบัติตามหน้าที่ของสังคมเพื่อดำรงไว้ซึ่งกฎเกณฑ์ในสังคม

ระดับ 3 ระดับมีจริยธรรมเหนือเกณฑ์ (Post Conventional Level) หรือมีจริยธรรมเป็นของตนเอง (Autonomous or Principle Level) ระดับนี้ บุคคลตัดสินใจขัดแย้งของตนโดย

ใช้ความคิดไตร่ตรอง อาศัยค่านิยมที่ตนเชื่อและยึดถือ เป็นเครื่องช่วยในการตัดสินใจ จะปฏิบัติตามสิ่งที่สำคัญมากกว่าโดยมีกฎเกณฑ์ของตนซึ่งพัฒนามาจากกฎเกณฑ์ของสังคม เป็นจริยธรรมที่เป็นที่ยอมรับทั่วไป พบในผู้มีอายุตั้งแต่ 16 ปีขึ้นไป แบ่งเป็น 2 ชั้น คือ

ชั้นที่ 5 ใช้หลักการทำตามคำมั่นสัญญาและข้อตกลงของสังคม บุคคลจะมีเหตุผลในการเลือกกระทำ โดยคำนึงถึงประโยชน์ของคนหมู่มาก ไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น สามารถควบคุมตนเองได้ เคารพตัดสินใจที่จะกระทำด้วยตนเอง ไม่ถูกควบคุมจากบุคคลอื่น มีพฤติกรรมที่ถูกต้องตามค่านิยมของตนและมาตรฐานของสังคม ถือว่ากฎเกณฑ์ต่าง ๆ เปลี่ยนแปลงได้โดยพิจารณาประโยชน์ของส่วนรวมเป็นหลัก พบได้ในวัยรุ่นตอนปลาย และวัยผู้ใหญ่

ชั้นที่ 6 ใช้หลักการยึดอุดมคติสากล เป็นชั้นที่เลือกตัดสินใจที่จะกระทำ โดยยอมรับความคิดที่เป็นสากล มีอุดมคติและคุณธรรมประจำใจ มีความยืดหยุ่นและเลือกหลักจริยธรรมของตนอย่างมีสติด้วยความยุติธรรม และคำนึงถึงสิทธิมนุษยชน เคารพในความเป็นมนุษย์ของแต่ละบุคคล ละอายและเกรงกลัวต่อบาป พบในวัยผู้ใหญ่ที่มีความเจริญทางสติปัญญา

จะเห็นได้ว่าทฤษฎีการเรียนรู้ทางสังคมใช้อธิบายการเกิด และพัฒนาพฤติกรรมจริยธรรมได้มากกว่าลักษณะทางจริยธรรมอื่น ๆ และยังสามารถนำมาใช้ศึกษาในลักษณะรูปธรรมได้ชัดเจนกว่าแนวคิดอื่น ถึงแม้ว่าแต่ละทฤษฎีจะอธิบายแหล่งกำเนิดทางจริยธรรมและพัฒนาการทางจริยธรรมบนพื้นฐานความเชื่อที่แตกต่างกัน แต่การศึกษาจริยธรรมที่ครอบคลุมสาระสำคัญทั้งหมด จะต้องอยู่บนพื้นฐาน 3 ข้อ ดังนี้ (พรพนทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. 2527 : 11)

1. ประสบการณ์ทางสังคม หรือการรับรู้ทางสังคม มีความสำคัญต่อการกำเนิดและพัฒนาการทางจริยธรรม
2. บุคคลที่มีประสบการณ์ทางสังคมที่คล้ายคลึงกัน อาจมีจริยธรรมที่คล้ายคลึงกันได้
3. บุคคลที่ระดับสติปัญญาแตกต่างกัน จะมีพัฒนาการทางจริยธรรมที่แตกต่างกันได้

ในต่างประเทศก็ได้มีผู้ทรงคุณวุฒิได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้หลายท่าน อาทิ ไอแซก (Eysenck. 1976 : 1-3) ได้ให้ความหมายของจริยธรรม (Ethics) ไว้ว่า เป็นผลสะท้อนจากการวางเงื่อนไข เช่น การหลีกเลี่ยงการกระทำเนื่องจากความวิตกกังวลใจว่าจะได้รับการลงโทษจากสังคม ส่วนโคลเบอร์ก (Kohlberg. 1975 : 673) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า เป็นความรู้สึกผิดชอบชั่วดี เป็นเกณฑ์มาตรฐานของความประพฤติในสังคม ซึ่งบุคคลพัฒนาขึ้นจนเป็นของตนเอง ผลของการกระทำจะเป็นเครื่องตัดสินว่า การกระทำนั้นถูกหรือผิด นอกจากนี้เพียเจท์ (Piaget. 1960 : 1) นักจิตวิทยาชาวสวิส ให้ความหมายของจริยธรรม ไว้ว่า คือ

องค์ประกอบของกฎเกณฑ์ที่บุคคลยอมรับว่าถูก ว่าดี ว่าควร เพื่อให้ได้รับการยอมรับในสังคม และเรสต์ (Rest. 1967 : 73) ได้ให้ความหมายไว้ว่า จริยธรรมเป็นมโนทัศน์เกี่ยวข้องกับ ความยุติธรรมในที่มีการปฏิสัมพันธ์กันในสังคม ไม่เกี่ยวข้องกับคุณค่าส่วนตัวของแต่ละคนและ ไม่มีผลต่อผู้อื่น

ความหมายของจริยธรรมตามทัศนะต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง กฎเกณฑ์ ความประพฤติที่เกิดจากคุณลักษณะของมนุษย์ คือมีปัญญาและเหตุผล ทำให้รู้ว่าการประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม ทั้งกาย วาจา ใจ เพื่อประโยชน์ต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และสังคม และการที่จะตัดสินว่าบุคคลใดควรปฏิบัติอย่างไรจึงจะถือว่าเป็นผู้มีจริยธรรมนั้น ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ ในการตัดสินจริยธรรม

เกณฑ์ตัดสินจริยธรรม

เกณฑ์ตัดสินจริยธรรมหรือมาตรการที่จะบอกว่า สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ สิ่งใดผิด สิ่งใดถูกนั้น โดยทั่วไปจะใช้ศาสนา กฎหมาย ค่านิยมในสังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี รวมทั้ง กฎเกณฑ์ของสถาบัน เป็นข้อมูลในการพิจารณาตัดสิน แต่สิ่งเหล่านี้ นักจริยศาสตร์ถือว่า ยังไม่สามารถตัดสินการกระทำได้ดีพอ และอาจเกิดข้อขัดแย้งได้ จึงมีการเสนอเกณฑ์ตัดสิน จริยธรรมขึ้นมามากมาย แนวคิดที่สำคัญและเป็นที่สนใจอย่างแพร่หลายในปัจจุบัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวงการแพทย์และพยาบาล ได้แก่ ทฤษฎีที่ถือเจตนาของการกระทำเป็นเกณฑ์ (Deontological Theory) และทฤษฎีที่ถือผลของการกระทำเป็นเกณฑ์ (Teleological Theory) (Beauchamp and Childress. 1979 : 20)

กำเนิดและพัฒนาการทางจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 5) กล่าวว่า จริยธรรมของบุคคลมีต้นเหตุมาจาก อิทธิพลของสังคม มากกว่าอิทธิพลของพันธุกรรม กล่าวคือ บุคคลที่เกิดมาในแต่ละสังคมจะต้อง เรียนรู้และยอมรับจริยประเพณีในสังคมของตน ซึ่งแตกต่างจากจริยประเพณีของสังคมอื่น ไม่มากนักน้อย จะเห็นได้ว่า แหล่งกำเนิดที่สำคัญของจริยธรรมของบุคคล ก็คือ สังคมหรือ ผู้ที่ แวดล้อมตนนั่นเอง รากฐานการเกิดจริยธรรมจะเริ่มก่อตัวขึ้นในทารกตั้งแต่แรกเกิด โดย การเรียนรู้เกี่ยวกับบุคคลอื่นที่ละน้อย ตามที่การพัฒนาทางประสาทสัมผัสต่าง ๆ จะอำนวยให้ ส่วน สิวลี ศิริไล (2528 : 98) ได้ให้ความเห็นว่า ต้นกำเนิดและแหล่งที่ก่อให้เกิดพัฒนาการ

ทางจริยธรรมนั้น นอกจากการเรียนรู้ทางสังคมแล้ว ศาสนา กฎหมาย ค่านิยมประเพณี รวมทั้งวัฒนธรรมก็เป็นรากฐานหรือที่มาของหลักการจริยธรรม เช่นเดียวกันกับ เคย์ (Kay. 1970 : 64) ที่มีความเชื่อว่าแหล่งกำเนิดทางจริยธรรม เกิดจากกระบวนการเรียนรู้ทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับ ศาสนา กฎหมาย ขนบธรรมเนียมประเพณีเช่นกัน

ลักษณะและพัฒนาการทางจริยธรรม

ดวงเดือน พันธุมนาวิน (2524 : 6) ให้ความเห็นว่าจริยธรรมเป็นแนวทางของพฤติกรรมที่ดีของมนุษย์ ซึ่งขึ้นกับค่านิยมของสังคม ดังนั้น จริยธรรม จึงมีการปรับเปลี่ยนตามสภาพของสังคม ทั้งนี้ขึ้นกับกาลเวลาและสภาพของสังคมนั้นๆ จริยธรรมของสังคมไทยมีพื้นฐานมาจากความเชื่อทางศาสนา คนไทยส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ ซึ่งสอนให้คนทำดี ละความชั่ว และทำให้จิตใจเบิกบานเพื่อความสุขในชีวิตและความสงบสุขของสังคม จากความเชื่อทางศาสนา และสภาพของสังคมไทยซึ่งเดิมเป็นสังคมเกษตรกรรม มีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เอื้ออาทรต่อกัน อยู่กันอย่างพี่น้อง ปัจจุบันประเทศไทยพัฒนาด้านเศรษฐกิจและสังคม สู่การเป็นประเทศอุตสาหกรรม มีความก้าวหน้าทางวิชาการและเทคโนโลยีขั้นสูง คนในสังคมมีการแข่งขัน และมีค่านิยมทางวัตถุมากขึ้น ให้ความสำคัญกับคนที่มีความสามารถ ทำให้มีการแข่งขันกันมากขึ้น และให้ความสะดวกสบายกับชีวิตมากขึ้น ค่านิยมที่เปลี่ยนไป ให้ความเอื้อเพื่อเสียสละน้อยลง จะเห็นว่า จริยธรรมมีลักษณะสัมพันธ์และขึ้นอยู่กับสภาพของสังคม ความเชื่อ ค่านิยมและหลักศีลธรรม ซึ่งลักษณะที่เป็นองค์ประกอบของจริยธรรมมีหลายองค์ประกอบ สรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะของจริยธรรมทางพระพุทธศาสนา พระราชวรมุนี (2523 : 11 -12) แบ่งลักษณะทางจริยธรรม เป็น 2 ส่วน คือ

1.1 จริยธรรมภายใน ซึ่งเกี่ยวข้องกับความนึกคิด

1.2 จริยธรรมภายนอก เป็นพฤติกรรมภายนอกที่สังเกตเห็นได้ แสดงออกโดยไม่ได้อยู่ภายในใจ

2. องค์ประกอบของจริยธรรม ตามแนวคิดของนักจิตวิทยา ที่สำคัญมี 3 ประการคือ (โกวิท ประวาลพุกษ์. 2528 : 3)

2.1 องค์ประกอบด้านความรู้ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเหตุผลของความถูกต้องดีงาม สามารถใช้สติปัญญา ความนึกคิด พิจารณา ตัดสินความถูกผิดนั้นได้

2.2 องค์ประกอบด้านทัศนคติและความเชื่อ หมายถึงความรู้สึกพอใจ เกิดความศรัทธาเลื่อมใส ยินดีรับแนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมนั้น มาเป็นแนวทางปฏิบัติ

2.3 องค์ประกอบด้านพฤติกรรมที่แสดงออก หมายถึงพฤติกรรมที่แสดงออกมาจากการตัดสินใจที่จะกระทำหรือแสดงพฤติกรรมนั้นในสถานการณ์นั้น

3. ลักษณะของจริยธรรมตามแนวของนักพฤติกรรมศาสตร์ ประกอบด้วยองค์ประกอบ 4 ด้าน คือ(ดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2524 : 23)

3.1 ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง มีความรู้ในสังคมของตน สิ่งใดควรทำ สิ่งใดไม่ควรทำ สิ่งใดถูกสิ่งใดผิดหรือไม่เหมาะสม

3.2 ทัศนคติเชิงจริยธรรม หมายถึง ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับพฤติกรรมจริยธรรมว่า ตนเองชอบหรือไม่ มากน้อยเพียงใด ซึ่งทัศนคติเชิงจริยธรรมจะสอดคล้องกับค่านิยม ของสังคม ดังนั้น ในเวลาที่ต่างกันทัศนคติเชิงจริยธรรมอาจเปลี่ยนแปลงได้

3.3 เหตุผลเชิงจริยธรรมหมายถึงการใช้เหตุผลในการตัดสินใจในการที่จะกระทำหรือไม่ ซึ่งเป็นแรงจูงใจที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมต่างๆ

3.4 พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึงการกระทำที่บุคคลแสดงออก ซึ่งมักจะเป็นพฤติกรรมที่เป็นที่ยอมรับของสังคมและงดเว้นพฤติกรรมที่ฝ่าฝืนกฎเกณฑ์ และค่านิยมของสังคม

จากลักษณะของจริยธรรมทั้ง 3 แนวคิด อาจสรุปได้ว่า ลักษณะของจริยธรรมประกอบด้วย 2 ส่วน คือ จริยธรรมที่อยู่ภายใน ได้แก่ ความรู้เชิงจริยธรรม ความคิด ความรู้สึก ความดี และทัศนคติ ความเชื่อ รวมทั้งการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม และลักษณะของจริยธรรม อีกส่วนหนึ่งคือ จริยธรรมที่อยู่ภายนอก ได้แก่ พฤติกรรมเชิงจริยธรรมที่บุคคลอื่นสังเกตเห็นได้ ลักษณะของจริยธรรมเป็นสิ่งที่เรียนรู้ได้ เกิดขึ้นควบคู่กับพัฒนาการทางชีวปัญญา แปรเปลี่ยนได้ตามสถานการณ์และลักษณะทางจริยธรรมภายนอกจะมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการพยาบาล ต่อความสงบสุขของสังคม และใช้ตีค่าความมีจริยธรรมของ บุคคลนั้นๆ

เรื่องของจริยธรรมได้รับความสนใจในการศึกษาและพัฒนาอยู่ตลอดเวลาเพราะบุคคลตระหนักว่าภายใต้การพัฒนาของความเจริญด้านอื่น จะต้องพัฒนาจริยธรรมตามไปด้วยเสมอ จึงจะเกิดความสมดุลในสังคม เช่นเดียวกับวิชาชีพการพยาบาลซึ่งเกิดมา ช้านาน และคำนึงถึงความสำคัญของจริยธรรมเป็นอย่างมาก ดังพบได้ว่าวิชาชีพการพยาบาลมีการพัฒนาวิชาชีพ

พร้อม ๆ กับพัฒนาจริยธรรมตลอดมาทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะทางสังคม จนถึงยุคปัจจุบันจึงได้มีการกำหนดระเบียบความรับผิดชอบ และจรรยาบรรณวิชาชีพไว้

พัฒนาการจริยธรรมของวิชาชีพการพยาบาลในประเทศไทย ✓

วิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอนามัย และชีวิตของประชาชน บุคคลในวิชาชีพการพยาบาลได้รับความคาดหวังว่าจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรม จริยธรรมต่อเพื่อนมนุษย์ ดังนั้น การพัฒนาจริยธรรมให้เกิดขึ้นในตัวผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล จึงจำเป็นต้องพัฒนาตั้งแต่บุคคลเริ่มเข้าสู่วิชาชีพ ดังที่ สิวลี ศิริไล (2528 : 129 - 130) กล่าวว่า ได้มีการบรรจุวิชาธรรมจริยาไว้ในหลักสูตรของโรงเรียนพยาบาล ผดุงครรภ์และอนามัย คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยแพทยศาสตร์ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2439 ซึ่งการสอนวิชานี้ประกอบด้วยเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวกับความรู้ ความเห็นใจ ความประพฤติ อภัยภัย และจรรยาเกี่ยวกับหน้าที่ของพยาบาลที่ว่า ให้เชื่อมั่นในคำสั่ง เชื่อเพื่อ เทียงธรรม เมตตากรุณา และอดทน

ในปี พ.ศ. 2464 รองอำมาตย์เอก หลวงธรรมนิเทศหยาญ ได้แต่งตั้งจรรยาพยาบาลเพื่อใช้อบรมวิชาศีลธรรมจรรยาแก่นักเรียนโรงเรียนผดุงครรภ์และอนามัย สภาอากาศไทย และในปี พ.ศ. 2470 นางสาวสงวนวรรณ เฟื่องเพชร ได้เรียบเรียง จรรยาพยาบาล จากต้นฉบับของชาลอค เค เอคิร์ช เพื่อใช้สอนศีลธรรม มีเนื้อหาเกี่ยวกับจรรยา การบำเพ็ญกุศล บุคลิกลักษณะกับการปฏิบัติหน้าที่ ความมัยยัสต์ การบริหารงาน การเป็นหัวหน้า เป็นต้น จะเห็นได้ว่าการพยาบาลของไทยให้ความสำคัญต่อจริยธรรมมาก ดังตัวอย่างการจัดสัมมนา เรื่องการพัฒนาการเรียนการสอนวิชาจริยธรรมในหลักสูตรพยาบาลวิชาชีพ ในปี พ.ศ. 2521 เพื่อให้อาจารย์พยาบาลจากสถาบันการศึกษาทั่วประเทศ ได้วิเคราะห์ปัญหาจริยธรรมทางการพยาบาล วางแผนการสอน และเลือกเนื้อหาทางจริยศาสตร์ที่เหมาะสมกับหลักสูตรพยาบาลวิชาชีพ เพื่อเป็นแนวทางการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลวิชาชีพต่อไป นอกจากนั้น จากการประชุมพยาบาลแห่งชาติครั้งที่ 6 เมื่อวันที่ 2-7 พฤศจิกายน 2522 ได้มีการจัดให้บรรยายในหัวข้อเรื่องจริยธรรมกับการประกันคุณภาพทางการพยาบาลด้วย (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2528 : 50 - 56) ต่อมา สภายาบาลนานาชาติ (The International Council of Nurses) ได้นำจรรยาบรรณวิชาชีพของสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยมาปรับปรุงเป็นจรรยาบรรณสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล สำระสำคัญ สรุปได้ดังนี้ (สิวลี ศิริไล. 2528 : 131 - 138)

1. พยาบาลพึงให้การพยาบาลแก่มนุษยชาติ ด้วยความเคารพในศักดิ์ศรี และความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยไม่จำกัดในเรื่องสถานภาพทางสังคมและเศรษฐกิจ คุณสมบัติเฉพาะตัวของผู้ป่วยหรือสภาพของปัญหาด้านสุขภาพอนามัยของผู้ป่วย
2. พยาบาลพึงเคารพสิทธิส่วนตัวของผู้ป่วยด้วยการรักษาเรื่องราวของผู้ป่วยไว้เป็นความลับ
3. พยาบาลพึงให้ความปกป้องคุ้มครองแก่ผู้ป่วย แก่สังคม ในกรณีที่ความปลอดภัยทางด้านสุขภาพอนามัย ถูกกระทบกระเทือนจากการกระทำที่ผิดกฎหมายของบุคคลหนึ่งบุคคลใด
4. พยาบาลมีหน้าที่ และความรับผิดชอบต่อการตัดสินใจ และให้การพยาบาลแก่ผู้ป่วยแต่ละราย
5. พยาบาลพึงดำรงไว้ซึ่งความรู้ ความสามารถในการพยาบาล
6. พยาบาลพึงตัดสินใจด้วยความถี่ถ้วน ใช้ปัญญา และข้อมูลอื่น ๆ อย่างเพียงพอ เป็นหลักในการที่จะขอคำปรึกษา รวมถึงการมอบหมายหน้าที่ให้แก่ผู้อื่นปฏิบัติแทน
7. พยาบาลพึงมีส่วนร่วม และสนับสนุน ในกิจกรรมที่ส่งเสริมความก้าวหน้า และความรู้ทางวิชาชีพ
8. พยาบาลพึงมีส่วนร่วมและสนับสนุนในการพัฒนาและส่งเสริมมาตรฐานของการพยาบาล
9. พยาบาลพึงมีส่วนร่วมในการที่จะกำหนดและดำรงไว้ซึ่งสถานภาพของการปฏิบัติการพยาบาลที่มีคุณภาพสูง
10. พยาบาลพึงมีส่วนร่วมในการที่จะปกป้องคุ้มครองสังคมจากข้อมูลหรือความเข้าใจผิด และดำรงไว้ซึ่งความสามัคคีของวิชาชีพ
11. พยาบาลพึงร่วมมือกับสมาชิกของวิชาชีพทางด้านสุขภาพอนามัย และบุคคลอื่นๆ ในสังคมเพื่อส่งเสริมชุมชน และสนองต่อความต้องการทางด้านสุขภาพอนามัยของสังคม

ความรับผิดชอบและจรรยาบรรณกับวิชาชีพการพยาบาล

วิชาชีพการพยาบาล เป็นวิชาชีพที่มีพื้นฐานจากความเมตตากรุณา ต้องการช่วยเหลือให้บุคคลพ้นทุกข์ ซึ่งเป็นพื้นฐานของจริยธรรมที่จะทำให้สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ความหมายของการพยาบาล หมายถึงการช่วยเหลือบุคคล ทั้งคนดี คนป่วย ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์และสังคม ให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข มีสุขภาพสมบูรณ์ มีชีวิตที่มี

คุณภาพ จึงเห็นได้ว่าวิชาชีพการพยาบาลมีพื้นฐานจากคามมีจริยธรรมอย่างแท้จริง ในระยะเริ่มแรก ประมาณปี ค.ศ 1850 ปรัชญาทางการพยาบาลมุ่งเน้นคุณธรรมตามแนวคิดพรตนิยม (Asceticism) กล่าวคือ พยาบาลต้องเป็นผู้เสียสละ อุทิศตนและมีความอดทนสูง ปฏิบัติการพยาบาลเพื่อประโยชน์ต่อผู้อื่น โดยไม่หวังสิ่งตอบแทน (สิวลี ศิริไล. 2528 : 131 – 138)

การพยาบาลมีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ช่วงเวลาที่ผ่านมามุ่งให้ความสำคัญในการช่วยเหลือบุคคลทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม มีความเมตตากรุณาเอื้ออาทรเป็นพื้นฐาน จนกระทั่งปัจจุบัน โดยเฉพาะในระหว่างปี พ.ศ 2515-2535 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่มีการพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี เศรษฐกิจ สังคมและการเมือง มีเครื่องมืออุปกรณ์ที่ทันสมัยมาใช้ในการรักษาพยาบาลมากขึ้น พยาบาลจำเป็นต้องมีความรู้ มีความชำนาญเฉพาะทาง เพราะสังคมให้การยกย่องผู้มีความรู้ด้านเทคโนโลยีใหม่ๆ ประกอบกับประชาชนทุกคนต้องดำรงชีพด้วยการต่อสู้แข่งขันมากขึ้น ทำให้ความรู้สึกรักของการทำงานเพื่ออุทิศตนลดลง เกิดปัญหาทางด้านจริยธรรมหลายด้าน เช่น ปัญหาจริยธรรมที่เกี่ยวกับสิทธิมนุษยชนของผู้ป่วย ปัญหาการปฏิบัติหน้าที่โดยขาดวินัยและไม่สุจริต เป็นต้น

สภาพทางสังคม และการศึกษาของประชาชนที่เปลี่ยนแปลงไป ทำให้ปัจจุบันจริยธรรมทางการพยาบาลมีแนวโน้มเปลี่ยนแปลงไป โดยจะมุ่งเน้นความมีเหตุผล สิทธิ หน้าที่ ความรับผิดชอบ (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2528 : 5 - 6) จึงอาจสรุปสาระสำคัญเกี่ยวกับความรับผิดชอบของพยาบาลในปัจจุบันไว้ดังนี้

1. ความรับผิดชอบที่พึงมีต่อตนเอง ถือเป็นปฐมภูมิสำหรับความสมบูรณ์ในความรับผิดชอบด้านอื่น ๆ ซึ่งพยาบาลในฐานะปฎุชนย่อมต้องเผชิญกับอำนาจเรียกร้องของความเห็นแก่ตัว และความด้อยด้านมโนธรรมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งหากอำนาจของความเห็นแก่ตัว และความด้อยด้านมโนธรรมมีอำนาจสูงขึ้นย่อมจะมีผลกระทบหลายประการ ดังนี้

1.1 ชีวิตของผู้ป่วยจะเสี่ยงอันตรายมากอาจถึงขั้นถึงแก่ชีวิต หรือแม้แต่เป็นการทำลายความสุข และคุณภาพในการดำเนินชีวิตของเพื่อนมนุษย์

1.2 ทำให้ผู้ให้บริการเกิดทัศนคติในทางลบต่อพยาบาล จากความเลื่อมศรัทธาในสังคมเล็ก ๆ จะขยายกว้างออกไปสู่การขาดความศรัทธา เชื่อถือ ของสังคมต่อพยาบาล และวิชาชีพการพยาบาลโดยรวม

1.3 เป็นอุปสรรคต่อความสำเร็จของบริการการรักษาพยาบาล และนำความเสื่อมเสียมาสู่หน่วยงาน ที่ตนปฏิบัติอยู่

1.4 เป็นอุปสรรคต่อประสิทธิผลของการรักษาพยาบาล และความร่วมมือประสานงานของเจ้าหน้าที่ในหน่วยงานและระหว่างหน่วยงาน ซึ่งในที่สุดก็จะกลายเป็นอุปสรรคสำคัญของการพัฒนาสุขภาพอนามัยของคนในประเทศ

2. ความรับผิดชอบของพยาบาลต่อผู้ป่วย ในฐานะผู้ประกอบวิชาชีพทางด้านการพยาบาล ซึ่งถือเป็นตัวแทนของวิชาชีพอันทรงเกียรติที่พยาบาลพึงจะปฏิบัติกรพยาบาลต่อผู้ป่วยคือ

2.1 ให้การพยาบาลด้วยความรักเพื่อนมนุษย์ ความรักเพื่อนมนุษย์จะทำให้ลดความเห็นแก่ตัว มีความเมตตา เอื้อเฟื้อ อ่อนโยน เอื้ออาทร มุ่งแสวงหาความรู้ที่จะช่วยเหลือผู้ป่วยให้พ้นทุกข์ รู้สึกเป็นสุขเมื่อสามารถช่วยผู้อื่นเป็นสุขได้

2.2 ให้การพยาบาลด้วยความเข้าใจในศาสตร์แห่งธรรมชาติ โดยที่การพยาบาลเป็นบริการมนุษย์ที่มีความต้องการทั้งร่างกายและจิตใจแตกต่างกันออกไป พยาบาลจึงควรมีความรู้เกี่ยวกับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เพื่อรักษาไว้ซึ่งดุลยภาพแห่งชีวิต ควรมีความรู้ทางวิทยาศาสตร์ธรรมชาติทั่วไปเพื่อให้เกิดบริการที่สามารถครอบคลุมหน้าที่ทางการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.3 ให้การพยาบาลโดยเคารพในสิทธิมนุษยชน พยาบาลจะต้องยอมรับในความต้องการขั้นพื้นฐาน อันเป็นสิทธิโดยชอบธรรมของผู้ป่วยดังต่อไปนี้

- 1) ความต้องการและสิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาลเมื่อเจ็บป่วย เพื่อรักษาไว้ซึ่งความมีสุขภาพดีและชีวิต
- 2) ความต้องการและสิทธิที่จะได้รับการปฏิบัติด้วยความเมตตา ปราณี
- 3) ความต้องการและสิทธิที่จะได้รับการรักษาพยาบาลที่มีคุณภาพสูงสุด
- 4) ความต้องการและสิทธิในการเป็นเจ้าของร่างกายและชีวิตของตนเอง
- 5) ความต้องการและสิทธิที่จะมีชีวิตอยู่อย่างมีเกียรติ

การพยาบาลต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ และเป็นการบริการซึ่งเกี่ยวข้องกับสังคม ดังนั้นจึงถือเป็นวิชาชีพ คำว่าวิชาชีพ หรือ Professiona l ตามความหมายสากล หมายถึง บริการของอาชีพ ในระดับสถาบันของสังคม ซึ่งมีลักษณะสำคัญ 3 ประการ คือ (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. 2528 : 6)

- 1) มีหน้าที่ให้บริการเฉพาะด้าน ผู้ให้บริการต้องเป็นผู้มีความรู้ ความชำนาญอย่างแท้จริง
- 2) เป็นบริการที่มีความสำคัญและจำเป็นพื้นฐานต่อชีวิตมนุษย์
- 3) ผู้ให้บริการจะต้องเป็นผู้มีธรรมจรรยาสูง มีวิจรรณญาณและคุณธรรม เป็นผู้ไว้วางใจได้ ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน ไม่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้รับบริการและสังคมโดยรวม ซึ่งผู้ประกอบการวิชาชีพการพยาบาลมีหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ ดังนี้

3.1 ให้บริการแก่สังคม โดยตระหนักในความรับผิดชอบที่จะต้องร่วมมือ ในการคิดหาทางที่จะสนองความต้องการของสังคม ให้บริการอย่างมีประสิทธิภาพและไม่กระทำการอันมิชอบ ด้วยสิทธิ เกียรติและศักดิ์ศรีแห่งวิชาชีพ

3.2 สนใจศึกษาค้นคว้าหาความรู้และประสบการณ์ ปรับปรุงสมรรถภาพ และประสิทธิภาพของบริการพยาบาล พร้อมทั้งมีการเผยแพร่ความก้าวหน้านั้นๆ เพื่อสร้างความก้าวหน้าทางวิชาการแก่วิชาชีพ

3.3 รักษาจรรยาวิชาชีพและพัฒนาตนเองในด้านวุฒิภาวะ และคุณธรรมให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป เพื่อสร้างศรัทธาเชื่อถือให้เกิดขึ้นในตัวผู้ให้บริการ และวิชาชีพ

จะเห็นได้ว่าวิชาชีพการพยาบาล มีจุดมุ่งหมายที่สำคัญเพื่อฝึกฝน อบรมให้ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล มีความรับผิดชอบ และมีการพัฒนาทั้งในด้านจริยธรรมวิชาชีพ การศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม เพื่อให้เกิดความตระหนักในคุณค่าของวิชาชีพและเพื่อพัฒนาคนให้เป็นผู้มีความสามารถในการปฏิบัติการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ สนับสนุนกิจกรรมของวิชาชีพ อันเป็นการส่งเสริมพัฒนาวิชาชีพในฐานะผู้ร่วมวิชาชีพคนหนึ่ง

ในการรักษามาตรฐานหรือสร้างความรับผิดชอบทางศีลธรรมสำหรับ ผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล ได้มีการบัญญัติแนวทางปฏิบัติของผู้ร่วมวิชาชีพ เพื่อให้การปฏิบัติเป็น แนวเดียวกัน เรียกข้อบัญญัตินี้ว่า “จรรยาบรรณ” (Code of Ethic) ซึ่งเฟอร์เนอร์ (Fernuer. 1980 : 9) กล่าวถึง จรรยาบรรณ ของวิชาชีพการพยาบาลว่า เป็น ข้อปฏิบัติที่แสดงไว้เป็นลายลักษณ์อักษร เกี่ยวกับหลักสำคัญสำหรับผู้ร่วมวิชาชีพ ในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ เพื่อสร้างความเชื่อมั่นแก่สังคม ลิวลี ศิริไล (2530 : 191) ได้สรุปความสำคัญของจรรยาบรรณไว้ดังนี้

1. ช่วยควบคุมมาตรฐานประกันคุณภาพและปริมาณที่ถูกต้อง ในการผลิตและค้าผลผลิต ตลอดจนบริการจากการประกอบวิชาชีพนั้น
2. ช่วยควบคุมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ผลิต และผู้ค้า เช่น ให้ความซื่อสัตย์และความยุติธรรม เป็นต้น

3. ส่งเสริมจริยธรรมของผู้ประกอบวิชาชีพ ผู้ผลิต เช่น ให้มี เมตตา กรุณา ซื่อสัตย์ และสามัคคี เป็นต้น
4. ส่งเสริมมาตรฐาน คุณภาพและปริมาณที่ดีมีคุณค่า ช่วยเผยแพร่ให้เป็นที่ยอมรับและรู้จักเชื่อถือ
5. ช่วยลดปัญหาอาชญากรรม ปัญหาคดโกงฉ้อฉล การเอาเปรียบเห็นแก่ตัว ใจแคบ และไม่ยอมเสียสละ

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล ✓

สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้ให้ความสำคัญต่อจริยธรรมเป็นอย่างยิ่ง และด้วยความตระหนักในความสำคัญของจรรยาบรรณวิชาชีพ สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย จึงประกาศใช้จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลอย่างเป็นทางการ เมื่อวันที่ 26 ตุลาคม 2528 เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลวิชาชีพในประเทศไทย โดยมีสาระสำคัญดังนี้ (พินิจ รัตนกุล. 2537 : 2)

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อประชาชน

1. ประกอบวิชาชีพด้วยความมีสติ ตระหนักในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
2. ปฏิบัติต่อประชาชนด้วยความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา และสถานภาพส่วนบุคคล
3. ละเว้นการปฏิบัติที่มีอคติและการใช้อำนาจหน้าที่ เพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว
4. พึงเก็บรักษาเรื่องส่วนตัวของผู้รับบริการไว้เป็นความลับ เว้นแต่ด้วยความยินยอมของผู้นั้น หรือเมื่อต้องปฏิบัติตามกฎหมาย
5. พึงปฏิบัติหน้าที่โดยใช้ความรู้ความสามารถอย่างเต็มที่ในการวินิจฉัย และการแก้ไขปัญหาทางด้านสุขภาพอนามัย ของบุคคล และชุมชน
6. พึงป้องกันภัยอันตรายอันจะมีผลต่อสุขภาพของประชาชน

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อสังคมและประเทศชาติ

1. พึงประกอบกิจแห่งวิชาชีพให้สอดคล้องกับนโยบาย อันยังประโยชน์แก่สาธารณสุข
2. พึงรับผิดชอบร่วมกับประชาชน ในการริเริ่ม สนับสนุนกิจกรรมที่ก่อให้เกิดสันติสุข และยกระดับคุณภาพชีวิต

3. พึงอนุรักษ์ และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมประจำชาติ
4. พึงประกอบวิชาชีพโดยมุ่งส่งเสริมความมั่นคงของชาติศาสนา และสถาบันกษัตริย์

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อวิชาชีพ

1. พึงตระหนักและถือปฏิบัติ ในหน้าที่ความรับผิดชอบตามหลักการแห่งวิชาชีพการพยาบาล

2. พัฒนาความรู้และวิธีปฏิบัติให้ได้มาตรฐานแห่งวิชาชีพ
3. พึงศรัทธา สนับสนุน และให้ความร่วมมือในกิจกรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล
4. พึงสร้างและธำรงไว้ซึ่งสิทธิอันชอบธรรม ในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล
5. พึงเผยแพร่ชื่อเสียง และคุณค่าแห่งวิชาชีพ ให้เป็นที่ปรากฏแก่สังคม

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อผู้ร่วมวิชาชีพอื่น

1. ให้เกียรติ เคารพในสิทธิ และหน้าที่ของผู้ร่วมวิชาชีพ
2. เห็นคุณค่าและยกย่องผู้มีความรู้ ความสามารถในการศาสตร์
3. พึงรักษาไว้ซึ่งความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงานทั้งภายในและภายนอกวิชาชีพ
4. ยอมรับความต้องการพื้นฐานของมนุษย์และชักนำไปประพฤติปฏิบัติในทางที่ถูกต้อง
5. พึงอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือแก่ผู้ร่วมงานในการปฏิบัติภารกิจอันชอบธรรม

6. ละเว้นการส่งเสริมหรือปกป้องผู้ประพฤติผิด

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลต่อตนเอง

1. ประพฤติตนและประกอบกิจแห่งวิชาชีพ โดยถูกต้องตามกฎหมาย
2. ยึดมั่นในคุณธรรม และจริยธรรมแห่งวิชาชีพ

3. ประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นแบบอย่างที่ดี ทั้งในด้านการประกอบกิจแห่งวิชาชีพ และเรื่องส่วนตัว

4. ใฝ่รู้ พัฒนาแนวคิดให้กว้าง และยอมรับการเปลี่ยนแปลง

5. ประกอบกิจแห่งวิชาชีพด้วยความเต็มใจ และเต็มกำลังความสามารถ

6. ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมีสติ รอบรู้ เชื้อมั่น และมีวิจรรณญาณอันรอบคอบ

จรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล จึงเป็นแนวทางในการตัดสินใจเลือกปฏิบัติ การพยาบาลเมื่อมีปัญหาความขัดแย้งทางจริยธรรม ซึ่งอาจพบได้เสมอและเป็นสิ่งที่พยาบาล ต้องเลือกตัดสินใจในสิ่งที่เหมาะสม

ปัจจุบันพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและผดุงครรภ์ พ. ศ. 2528 มาตรา 8 (สภากาพยาบาล. 2540 : 6) ให้มีสภากาพยาบาล ซึ่งมีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

1. ควบคุมความประพฤติของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ให้ถูกต้องตามจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์

2. ส่งเสริมการศึกษา การวิจัย และความก้าวหน้าในวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์

3. ส่งเสริมความสามัคคีและผดุงเกียรติของสมาชิก

4. ช่วยเหลือแนะนำ เผยแพร่ และให้การศึกษาแก่ประชาชนและองค์กรอื่นๆ ในเรื่อง เกี่ยวกับการพยาบาล การผดุงครรภ์ และการสาธารณสุข

5. ให้คำปรึกษาหรือข้อเสนอแนะ แก่รัฐบาลเกี่ยวกับปัญหาการพยาบาล การผดุงครรภ์ และการสาธารณสุข

6. เป็นตัวแทนของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือ การพยาบาล และการผดุงครรภ์ในประเทศไทย

7. ผดุงความเป็นธรรมและส่งเสริมสวัสดิการ ให้แก่สมาชิก

ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการสภาการพยาบาล ได้ออกข้อบังคับว่าด้วยข้อจำกัด และเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ การรักษาจริยธรรมแห่ง วิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2530 เช่น มาตรา 32 ได้กำหนดข้อบังคับควบคุม การประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ โดยผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ต้องรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล

และการผดุงครรภ์ ตามที่ได้กำหนดไว้ในข้อบังคับของการพยาบาล และมาตรา 33 - 34 ได้ระบุวิธีดำเนินการ และการลงโทษต่อผู้ถูกกล่าวหาว่าประพฤติดิจจริยธรรมแห่งวิชาชีพ ตามพระราชบัญญัติวิชาชีพ การพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 (ราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 102. ตอนที่ 120. ลงวันที่ 17 พฤษภาคม 2528)

ถึงแม้ว่าจรรยาบรรณซึ่งสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยได้กำหนดไว้ ยังไม่แพร่หลายไปสู่ผู้ประกอบการวิชาชีพอย่างทั่วถึงก็ตาม แต่สาระและหลักการต่างๆ ที่สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยระบุไว้ในจรรยาบรรณวิชาชีพนั้น ได้ถูกสอดแทรกในหลักสูตรการศึกษาพยาบาล และกำหนดไว้ในระเบียบข้อบังคับของผู้ประกอบวิชาชีพโดยทั่วไป รวมทั้งเป็นหลักการที่บุคคลในสังคมทั่วไป ยึดถือเป็นปทัสถานในการประพฤติปฏิบัติ อย่างไรก็ตาม จรรยาบรรณวิชาชีพ การพยาบาลซึ่งได้กำหนดขึ้นโดยสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยนั้น ได้เรียบเรียงเนื้อหาอย่างมีระบบเหมาะสมกับผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลทุกคนจะยึดถือเป็นเครื่องเตือนใจ ในการให้บริการที่มีมาตรฐาน

จึงสรุปได้ว่า ประเทศไทยมีองค์กรการพยาบาลที่เป็นองค์กรทางกฎหมาย คือ สภาการพยาบาล ที่ทำหน้าที่ควบคุม ส่งเสริมมาตรฐานการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ และมีองค์กรสนับสนุนที่ไม่มีอำนาจทางกฎหมาย คือสมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย ซึ่งมีหน้าที่เป็นศูนย์กลางที่รวบรวมความคิดเห็น แลกเปลี่ยนวิชาความรู้ทางการพยาบาลในแง่มุมต่างๆ ตลอดจนด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ในอันที่จะเป็นประโยชน์ต่อมวลสมาชิกและวิชาชีพการพยาบาล โดยทั้งสององค์กรมีบทบาทสำคัญที่จะส่งเสริมกันและกัน ในอันที่จะพัฒนาวิชาชีพการพยาบาล จรรยาบรรณจึงเป็นมาตรฐานสำหรับพฤติกรรมของพยาบาลที่ถูกต้องเหมาะสม ทอมป์สัน (Thompson, 1981 : 12) ได้กล่าวไว้ว่า การตัดสินใจทางจริยธรรม เป็นสิ่งที่สามารถพัฒนาได้ด้วยการให้การศึกษาอย่างต่อเนื่อง ความรู้เกี่ยวกับศีลธรรมจรรยา จะมีผลทำให้เกิดพฤติกรรมเชิงจริยธรรมขึ้น ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญสำหรับการปฏิบัติกรพยาบาล

เนื่องจากอาจารย์พยาบาล มิได้เพียงทำหน้าที่ทางด้านการพยาบาลเท่านั้น แต่ยังมีบทบาทในความเป็นครูอีกด้วย ดังนั้นครูพยาบาลจึงต้องเป็นบุคคลที่เข้าใจในวิชาชีพครู และวิชาชีพการพยาบาล ในเวลาเดียวกัน เมื่อเข้าใจในวิชาชีพการพยาบาลแล้ว จะต้องศึกษาลักษณะวิชาชีพครู ควบคู่กันไปด้วย อาจารย์พยาบาลจึงจะสามารถปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างให้นักศึกษาพยาบาลปฏิบัติตนได้ถูกต้องเหมาะสม

ในการศึกษาลักษณะของวิชาชีพครูสิ่งสำคัญที่ควรยึดถือ เป็นแนวทางในการปฏิบัติ คือจรรยาบรรณวิชาชีพครู ดังนี้

จรรยาบรรณวิชาชีพครู และลักษณะของครูที่ดี ✓

จรรยาบรรณวิชาชีพครู หมายถึง ประมวลความประพฤติหรือกิริยาอาการที่ผู้ประกอบวิชาชีพครูควรประพฤติปฏิบัติเพื่อรักษาส่งเสริม เกียรติคุณ ชื่อเสียงและฐานะของความเป็นครู (ยงต์ ชุ่มจิต. 2531 : 131)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ได้เชิญผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 74 ท่าน เพื่อร่างจรรยาบรรณวิชาชีพครู ในระหว่างวันที่ 8-10 เมษายน 2524 ผลการประชุม ที่ประชุม เห็นชอบให้แบ่งจรรยาบรรณวิชาชีพครูเป็น 4 หมวด (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2524 : 3) ดังนี้

หมวดที่ 1 ว่าด้วยอุดมการณ์ครู ซึ่งเป็นหัวใจของการเป็นครู

หมวดที่ 2 ว่าด้วยเอกลักษณ์ของครู โดยเน้นให้เห็นลักษณะเฉพาะของครูที่แตกต่างจากบุคคลในอาชีพอื่น

หมวดที่ 3 ว่าด้วยการรักษาวินัยแห่งวิชาชีพครู

หมวดที่ 4 ว่าด้วยบทบาทของครูต่อบุคคล และ สังคม

หมวดที่ 1 อุดมการณ์ครู ซึ่งเป็นหัวใจของการเป็นครู ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

1. ศรัทธาในอาชีพครู อุทิศตน เพื่อศิษย์ และการศึกษา
2. ดำรงและส่งเสริมเกียรติแห่งวิชาชีพครู
3. บำเพ็ญตนเพื่อประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน
4. ยึดมั่นในคุณธรรม มีใจรัก และเมตตาต่อศิษย์
5. มีจิตใจเป็นประชาธิปไตย
6. ยึดมั่นในศาสนา พระมหากษัตริย์

หมวดที่ 2 เอกลักษณ์ของครู โดยเน้นให้เห็นลักษณะเฉพาะของครูที่แตกต่างจากบุคคลในอาชีพอื่น ประกอบด้วยคุณลักษณะ ดังนี้

1. ดำรงตนอย่างเรียบง่าย ประหยัด เหมาะสมกับอาชีพครู

2. มีอารมณ์มั่นคง และสามารถควบคุมอารมณ์ทั้งในและนอกเวลาสอน
 3. มีสัจจะความจริงในความรับผิดชอบต่อนักที่ครู และต่อตนเอง สามารถร่วมงาน
 เป็นหมู่คณะได้

4. เป็นผู้มีความดีมีคุณธรรม มีศีลธรรมตามศาสนาที่ตนนับถือ และเป็นตัวอย่างที่ดีของ
 ศิษย์

5. เป็นคนตรงเวลา ประพฤติตนสม่ำเสมอ

6. เป็นผู้มีความสะอาดเรียบร้อยและแต่งกายเรียบร้อยเหมาะสม

7. ใฝ่หาความรู้ สืบค้นและปรับปรุงแก้ไขตนเองและงานสอนอยู่เสมอ

8. กระตือรือร้น ขยันหมั่นเพียรและตั้งใจใช้กลวิธีสอนให้ศิษย์ เกิดความรู้

จนเป็นแบบอย่างการสอนที่ดี

9. มีความคิดริเริ่มและนำสิ่งใหม่ๆ มาใช้สอนศิษย์

10. รู้จักผ่อนปรนต่อปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานครู และหาทางแก้ไขโดยสันติวิธี

11. อดทนต่อพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของศิษย์ และแสวงหาหนทางอบรมให้ศิษย์

เป็นพลเมืองดี

12. ให้เกียรติโดยไม่เลือกเชื้อชาติ ศาสนาฐานะครอบครัว เพศและวัย

13. เป็นผู้สนใจกว้าง และมีน้ำใจนักกีฬา รับฟังความคิดเห็นของศิษย์ และเปิด

โอกาสให้ศิษย์ได้ปรึกษาหารืออย่างสม่ำเสมอ

14. เอาใจใส่ต่อการเรียน ความประพฤติ และความเป็นอยู่ของศิษย์อยู่เสมอ

15. เข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของศิษย์

16. เป็นผู้เห็นศิษย์มีความสำคัญ และพิจารณาคุณค่าของศิษย์แต่ละคนด้วยเหตุผล

17. เป็นผู้ที่น่าเคารพรัก และทำให้ศิษย์ เกิดความอบอุ่นใจ

18. มีความยุติธรรม และตัดสินใจหรือลงโทษศิษย์อย่างมีเหตุผล

19. เป็นผู้ควรแก่การยกย่อง นับถือในเชิงภูมิปัญญา และเชาว์ ไหวพริบในด้าน

การอบรมสั่งสอน

20. สามารถอธิบายเรื่องราวให้เข้าใจง่าย

หมวดที่ 3 การรักษาวินัยแห่งวิชาชีพครู ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

1. รักษาความลับของศิษย์ เพื่อนร่วมงาน และสถานศึกษา
2. ไม่แสดงอาการอาฆาตพยาบาทต่อศิษย์
3. เข้าสอนโดยสม่ำเสมอ ไม่ปิดบังอำนาจหรือบิดเบือน เนื้อหาสาระ

ทางวิชาการ

4. สุภาพเรียบร้อย เชื่อฟัง และไม่แสดงความกระด้างกระเดื่อง ต่อผู้บังคับบัญชา ซึ่งสั่งในหน้าที่การงานโดยชอบด้วยกฎหมาย และระเบียบแบบแผนของสถานศึกษา

5. ต้องถือและปฏิบัติตามแบบธรรมเนียมที่ดีของสถานศึกษา
6. ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดีด้วยการเอาใจใส่ รับผิดชอบ

รักษาผลประโยชน์ ของสถานศึกษา

7. ไม่ละทิ้งหน้าที่ด้านการสอนและงานที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนอุทิศ

เวลาของตนให้กับสถานศึกษา

8. รักษาความสามัคคี ชื่อเสียงของคณะและสถานศึกษาที่สังกัดอยู่
9. ปฏิบัติหน้าที่อย่างจริงจัง ด้วยความรับผิดชอบและเสียสละ
10. ให้เกียรติแก่เพื่อนร่วมอาชีพ และบุคคลทั่วไป
11. ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนา
12. รักษาความลับของเพื่อนร่วมงาน และสถานศึกษา
13. รักษาและส่งเสริมความสามัคคีของหมู่คณะ
14. ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ ในทางทุจริต หรือ
15. ไม่นำผลงานของผู้อื่นมาแอบอ้างเป็นผลงานของตน
16. รักษาชื่อเสียงมิให้ขึ้นชื่อว่าประพฤติชั่ว
17. ประพฤติตนและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์และเที่ยงธรรม โดย

เป็นภัยต่อมนุษยชาติ

ไม่เห็นแก่ประโยชน์ อันมิชอบ

หมวดที่ 4 บทบาทของครูต่อบุคคลและสังคม ประกอบด้วยคุณลักษณะดังนี้

1. ยึดมั่นในชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
2. ส่งเสริมกิจกรรมในระบอบประชาธิปไตย
3. ส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างสถาบันด้วยกันและระหว่างสถาบันและชุมชน

4. สร้างและส่งเสริมความสามัคคีอันดีระหว่างครูและผู้ปกครอง
5. ดำรงชีวิตและปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ของชุมชน
6. รับผิดชอบต่อสังคม ด้วยการสร้างสรรค์ผลงานทางวิชาการ
7. โอบอ้อมอารีมีน้ำใจต่อผู้อื่น

ในปี พ. ศ. 2526 ครูสภาได้มีการปรับปรุงจรรยาบรรณวิชาชีพครูขึ้นใหม่ เรียกว่า “ระเบียบครูสภาว่าด้วยจรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีครู” (ครูสภา. 2526 : 2 - 3) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

ครูต้องมีจรรยาบรรณรยาอันดีงามและต้องอยู่ในระเบียบวินัยประเพณี ของครูดังต่อไปนี้

1. เลื่อมใสการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข ด้วยความบริสุทธิ์ใจ
2. ยึดมั่นในศาสนาที่ตนนับถือ ไม่ลบหลู่ดูหมิ่นศาสนาอื่น
3. ตั้งใจสั่งสอนศิษย์และปฏิบัติหน้าที่ของตนให้เกิดผลดี ด้วยความเอาใจใส่ อุทิศเวลาของตนให้แก่ศิษย์ จะละทิ้งหรือทอดทิ้งหน้าที่การงานมิได้
4. รักษาชื่อเสียงของตนมิให้ชือว่าประพฤติชั่ว ไม่ประพฤติการอันใดอันจะทำให้เสียชื่อเสียงและเกียรติ ของความเป็นครู
5. ถือปฏิบัติตามระเบียบ และแบบธรรมเนียมอันดีงามของสถานศึกษา
6. ถวายทอดความรู้โดยไม่ปิดบังอำพราง ไม่นำหรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริต หรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ
7. ให้เกียรติแก่ผู้อื่นทางวิชาการ โดยไม่นำผลงานของผู้ใดมาแอบอ้างเป็นผลงานของตนและไม่เบียดบังใช้แรงงาน หรือนำผลงานของผู้อื่นไปเพื่อประโยชน์ส่วนตน
8. ประพฤติอยู่ในความซื่อสัตย์สุจริต และปฏิบัติหน้าที่ของตนด้วยความเที่ยงธรรม ไม่แสวงหาประโยชน์สำหรับตนเองหรือผู้อื่นโดยมิชอบ
9. สุภาพเรียบร้อย ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ รักษาความลับของศิษย์ ของผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา
10. รักษาความสามัคคีของครู และช่วยเหลือกันในหน้าที่การงาน

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยได้จัดการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง “คุณธรรมสำหรับผู้ประกอบวิชาชีพครู” เมื่อวันที่ 25 มกราคม 2529 และได้กำหนดขอบเขต จรรยาบรรณ ของวิชาชีพครูไว้ดังนี้ (ครุสภา. 2529 : 5 - 7)

1. ตั้งใจสั่งสอนศิษย์ อุทิศเวลาในการปฏิบัติหน้าที่ให้เกิดผลดี ไม่ละทิ้งหน้าที่การงาน
2. ถ่ายทอดวิชาความรู้โดยไม่ปิดบังอำพราง ไม่นำผลงานวิชาการ ไปใช้ในทางที่ทุจริต หรือเป็นภัยต่อมนุษยชาติ
3. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ศิษย์ ผู้ร่วมงาน และสถานศึกษา
4. ไม่แอบอ้างผลงานทางวิชาการของผู้อื่นมาเป็นของตน และไม่ใช้แรงงานหรือนำผลงานของผู้อื่นไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตัว
5. รักษาชื่อเสียงของตนมิให้ได้อื่อว่าประพฤติชั่ว อันจะทำให้เสื่อมเสียเกียรติของครู

กล่าวโดยสรุป หัวใจสำคัญของจรรยาบรรณครู มี 3 ประการ คือ ต้องมีความซื่อสัตย์ รักปรารถนาดีต่อศิษย์อย่างจริงใจ วางตนให้เป็นที่น่าเชื่อถือของผู้อื่น การที่ครูผู้ใดจะมีคุณธรรมดังกล่าวได้ จะต้องรู้จัก และตีความวิชาชีพครูให้ชัดเจนก่อน

คุณลักษณะของครูที่ดี

คุณลักษณะของครูที่ดีนั้นมีผู้กล่าวไว้หลายท่าน ในหลายโอกาส พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดชทรงมีพระราชดำรัสพระราชทานแก่ครูอาวุโส ประจำปี พ.ศ. 2522 ซึ่งมี ข้อความที่แสดงถึงคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ดังนี้

“ครูที่แท้นั้นเป็นผู้กระทำแต่ความดี คือต้องขยันและอดสาหะปากเพียร เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และเสียสละ ต้องหนักแน่น อดกลั้น และอดทน ต้องรักษาวินัย สำรวมระวังความประพฤติและปฏิบัติตนให้อยู่ในระเบียบแบบแผนที่ดีงาม ต้องปลื้มตัวปลื้มใจจากความสะอาดสบาย และความสนุกสนานรื่นเริงที่ไม่สมควรแก่เกียรติภูมิของตน ต้องตั้งใจให้มั่นคงและแน่วแน่ ต้องซื่อสัตย์ รักษาความจริงใจ ต้องเมตตาหวังดี ต้องวางใจเป็นกลาง ไม่ปล่อยไปตามอำนาจอคติ ต้องอบรมปัญญาให้เพิ่มพูนสมบูรณ์ขึ้น ทั้งในด้านวิทยาการ และความฉลาด รอบรู้ในเหตุ และผล” (ครุสภา. 2524 : 3)

พุทธทาสภิกขุ (2530 : 1- 27) ได้บรรยายเรื่องธรรมะ สำหรับครู ระหว่าง วันที่ 4 - 29 กันยายน 2527 ณ สวนโมกขพลาราม จังหวัดสุราษฎร์ธานี ซึ่งมีความบางตอนแสดงถึงคุณลักษณะของครูที่ดีไว้ดังนี้

“ครูในฐานะที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นปราชญ์บุคคล ควรอภิปด้วยคุณธรรมของครู คือ เปิดประตูทางวิญญาณของสัตว์โลกที่ปิดด้วยอวิชชาให้ออกมาสู่แสงสว่าง และอิสระภาพทางจิตมีลักษณะสูงส่งในแง่คุณธรรม มีหน้าที่พัฒนามนุษย์ให้เป็นในทางที่ถูกทุกวิถีทาง มีจิตใจเปี่ยมด้วยเมตตา กรุณาและปัญญา ทำบุญคุณและมีประโยชน์แก่โลกอย่างมหาศาลโดยได้รับประโยชน์ตอบแทนเพียงเลี้ยงชีวิตได้ ครูต้องสร้างเด็กให้มีสติปัญญา มีเหตุผล ช่วยเหลือเขาหลุดพ้นจากสัญชาติญาณอย่างสัตว์ สามารถสร้างบ้านสร้างชาติและสังคมโลก เป็นพุทธมามกะที่สมบูรณ์ รู้จักรับผิดชอบชั่วดี เชื่อฟังบิดามารดา และให้เขารู้จักว่า “ไท” (อิสระจากกิเลส) “มัชฌิม” (ทางสายกลางอริยมรรค) “โศคติ” (ทำดีทางกาย วาจา ใจ) “เกียรติ” (รู้ว่าตนเองได้ทำดีถูกต้อง มีคุณค่า ควรแก่การภาคภูมิใจ)

พระราชันท์มุนี (2525 : 3-4) ได้นำหลักธรรมในพุทธศาสนาเกี่ยวกับพระกรุณาธิคุณของพระพุทธเจ้า ซึ่งแสดงถึงคุณลักษณะของผู้อบรมสั่งสอนที่เป็นเลิศ ดังนี้

“พระพุทธศาสนา ถือว่าความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียน นั้น อยู่ในฐานะเป็นกัลยาณมิตร คือเป็น ผู้ช่วยเหลือ แนะนำผู้เรียนให้ดำเนินก้าวหน้าไปในมรรคแห่งการฝึกอบรมซึ่งมีลักษณะ 7 ประการดังนี้ คือ ปิโย คือ กระทำตนให้เป็นที่น่ารัก เป็นที่น่าไว้วางใจ คุรุ คือ นำเคารพทำให้ศิษย์เกิดความอบอุ่นใจ ภาวนียो คือ นำยกย่อง ทรงคุณความรู้ ภูมิปัญญาอย่างแท้จริง วัตตา คือ รู้จักระเบียบแบบแผน ทั้งกายและวาจา วัจนกขโม คือ อดทนต่อพฤติกรรมของศิษย์ คัมภีร์อันญะถังกัตตา คือ มีความสามารถชี้แจงเรื่องต่างๆ ที่ลึกซึ้งได้ โนจิตถาเน นियोชะเย คือ ไม่ชักจูงศิษย์ไปในทางที่เสื่อมเสีย ”

คณะกรรมการข้าราชการครู (2529 : 12) จัดประชุมสัมมนา เรื่อง การปฏิรูปการฝึกหัดครูตามโครงการพัฒนาศึกษาอาเซียน เมื่อวันที่ 24 - 27 ธันวาคม 2524 และได้สรุปลักษณะของครูที่พึงประสงค์ ไว้ดังนี้

1. มีความเป็นครู คือ ทำตนเองเป็นตัวอย่างที่ดี มีเมตตาปราณี รักอาชีพครู ใฝ่รู้โลกทัศน์กว้าง รับผิดชอบต่อหน้าที่ยอมรับการเปลี่ยนแปลง มีวุฒิภาวะ ยุติธรรม มีชีวิตที่สงบและเรียบง่าย มีบทบาทในการช่วยเหลือชุมชนมากขึ้น

2. มีความรู้ในด้านต่อไปนี้ คือ

2.1 วิชาเฉพาะอย่างลึกซึ้งซึ่งเหมาะสมกับระดับการศึกษาที่จะสอน

2.2 วิชาครู วิทยาการจัดการ จิตวิทยา ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน การวิจัย การประเมินผล

2.3 ความรู้ทั่วไป โดยเฉพาะเรื่องการสอนเสริมศิลปวัฒนธรรม และการอนุรักษ์ ธรรมชาติ

3. มีความสามารถในการวิธีสอน วิธีอบรมและการพัฒนาการเป็นผู้นำ ผู้ตาม และ ผู้ประสานงานที่ดีโดยได้รับการฝึกปฏิบัติเหมาะสมจนเกิดเป็นทักษะ

ฝ่ายพัฒนาข้าราชการครู กองวิชาการบริหารงานบุคคล คณะกรรมการข้าราชการครู (2529 : 1) ได้กำหนดคุณลักษณะของครูที่สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพไว้ดังนี้ คือ “สอนดี มีระเบียบ เพียบคุณธรรม นำสังคม” พร้อมกับการกำหนดคุณลักษณะดังกล่าว เพื่อ พัฒนาวิสัย และจริยธรรมสำหรับข้าราชการครู 6 เรื่อง คือ

1. การปฏิบัติการสอนที่มีคุณภาพ : ตรงเวลา
2. การปฏิบัติการสอนที่มีคุณภาพ : การแสวงหาทางใหม่ๆในการเรียนการสอน
3. การปฏิบัติการสอนที่มีคุณภาพ : การคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
4. การปฏิบัติตามระเบียบของทางราชการ
5. การประพฤติเป็นแบบอย่างที่ดี
6. การมุ่งมั่นในการทำประโยชน์แก่สังคม

คณะกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครู (คุรุสภา. 2532 : 1) ได้ประกาศเกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครูเมื่อเดือนสิงหาคม 2532โดยกำหนดว่า ครูควรมีคุณลักษณะพื้นฐานอย่างน้อย

4 ประการคือ

1. รอบรู้ คือ จะต้องมีความรู้เกี่ยวกับสภาพเศรษฐกิจสังคมโดยทั่วไป และรอบรู้เรื่องราวเกี่ยวกับอาชีพของตน

2. สอนดี คือ สามารถทำการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3. มีคุณธรรม จรรยาบรรณ คือ มีศรัทธาในอาชีพของตน ตั้งใจใช้ความรู้ความสามารถ ในอาชีพ เพื่อเยาวชนและสังคมมีความซื่อสัตย์ มีความรับผิดชอบต่ออาชีพ และมีความรักปรารถนาดีต่อเยาวชน ตลอดจนอุทิศเวลาให้กับศิษย์

4. มุ่งมั่นพัฒนา คือ ปรับปรุงตนเอง ใฝ่ศึกษาหาความรู้ คิดค้นหาความรู้ที่ทันสมัย อยู่เสมอ

จากการศึกษา พระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ตลอดจนจรรยาบรรณครูและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาสรุปจะได้คุณลักษณะทางจริยธรรมครู รวม 6 ด้าน ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์
2. ความรับผิดชอบ
3. ความเมตตากรุณา
4. ความเสียสละ
5. ความยุติธรรม
6. การรักษาระเบียบวินัย

คุณลักษณะทางจริยธรรมทั้ง 6 ด้านนั้น โกวิท ประวาลพุกษ์ (2528 : 582 - 592) ได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

1. ความซื่อสัตย์ หมายถึง การประพฤติปฏิบัติอย่างเหมาะสมและตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น แสดงออกเป็นพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

- 1.1 ถ่ายทอดความรู้โดยไม่ปิดบังอำพราง
- 1.2 ไม่เบียดบังแรงงานหรือนำผลงานของผู้อื่นมาเป็นของตน
- 1.3 ไม่เบียดบังทรัพย์สินส่วนรวม หรือส่วนราชการไปใช้เพื่อประโยชน์ส่วนตน

หรือพวกพ้อง

- 1.4 ไม่อวดอ้างความสามารถเกินความจริง
- 1.5 ไม่นำ หรือยอมให้นำผลงานทางวิชาการของตนไปใช้ในทางทุจริต หรือเป็นภัย

ต่อมนุษยชาติ

- 1.6 ใช้เวลาราชการเพื่อประโยชน์ทางราชการอย่างเต็มที่
- 1.7 ไม่ชักชวนศิษย์กระทำในสิ่งที่เสื่อมเสีย
- 1.8 เข้าสอน และเลิกสอนตามเวลาที่กำหนด
- 1.9 ไม่ประจบ สอพลอผู้บังคับบัญชาเพื่อประโยชน์ส่วนตน

1.10 ปฏิบัติหน้าที่อย่างดี ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้บังคับบัญชา

1.11 เป็นบุคคลรักษาคำมั่นสัญญา

2. ความรับผิดชอบ หมายถึง ความมุ่งมั่น ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความผูกพัน พากเพียร และละเอียดรอบคอบ ยอมรับผลกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมาย ทั้งพยายามที่จะปรับปรุงการปฏิบัติหน้าที่ให้ดียิ่งขึ้น แสดงออกเป็นพฤติกรรมดังนี้

2.1 เตรียมการสอนอย่างดี

2.2 ดูแลซ่อมแซม ปรับปรุง อุปกรณ์ และสถานที่ของทางราชการอยู่เสมอ

2.3 แสวงหาแนวทางวิธีการปรับปรุงในงานที่รับผิดชอบอยู่เสมอ

2.4 ค้นคว้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

2.5 ไม่เพิกเฉยต่อพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม

2.6 ไม่เพิกเฉยในเหตุการณ์ที่จะทำให้เกิดผลเสียต่องานราชการ

2.7 มีความละเอียด รอบคอบในการทำงาน

2.8 อดทนต่อปัญหาต่างๆในการทำงาน โดยไม่ละทิ้งและทอดทิ้งโดยง่าย

2.9 อดทนต่อพฤติกรรมที่ยั่วเย้าของศิษย์ ไม่แสดงความโกรธโดยง่าย

2.10 ยอมรับผลการกระทำของตน

2.11 รู้จักหน้าที่และปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มกำลังความสามารถ

2.12 ให้ความร่วมมือในกิจการของสถาบันเป็นอย่างดี

2.13 ผ่อนปรนต่อปัญหาต่างๆ และหาทางแก้ไขโดยวิธีทางปัญญาและสันติวิธี

2.14 ใช้ทรัพย์สินราชการอย่างประหยัด

3. ความเมตตา กรุณา เมตตาหมายถึง ความรักใคร่ปรารถนาจะให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณาหมายถึงความสงสารคิดจะช่วยให้ผู้อื่นพ้นทุกข์ แสดงออกเป็นพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

3.1 สนใจ เอาใจใส่ศิษย์ที่มีปัญหาอย่างสม่ำเสมอ

3.2 ชักนำให้ศิษย์ประพฤติแต่สิ่งที่ดีงาม

3.3 ให้โอกาสกับศิษย์ได้แก้ตัวต่อการกระทำที่ผิดพลาด

3.4 ให้กำลังใจแก่ศิษย์โดยเฉพาะศิษย์ที่มีปัญหา

3.5 ให้ความอนุเคราะห์กับศิษย์และบุคคลทั่วไปตามสมควรกับฐานะ

3.6 ไม่ใช้ถ้อยคำหรือแสดงกริยาข่มขู่ศิษย์และผู้อื่น

3.7 ไม่ใช้ถ้อยคำหรือแสดงกริยาดูหมิ่นเสียดสีศิษย์ และผู้อื่น

3.8 ไม่แสดงกริยาอาฆาตพยาบาทต่อศิษย์และผู้อื่น

3.9 มีบุคลิกภาพยิ้มแย้มแจ่มใสอยู่เสมอ

3.10 ให้ความเป็นกันเองกับศิษย์และผู้น้อยอยู่เสมอ

4. ความเสียสละ หมายถึง การละความเห็นแก่ตัว การให้ปันแก่คนที่ควรให้ด้วยกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังสติปัญญา รวมทั้งการรู้จักสละทิ้งอารมณ์ร้ายในตนเองด้วย แสดงออกเป็น พฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

4.1 ร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษากับศิษย์ทั้งในและนอกเวลา ราชการอยู่เสมอ

4.2 ให้คำปรึกษากับศิษย์ในปัญหาต่าง ๆ ทั้งในและนอกเวลาราชการอยู่เสมอ

4.3 แบ่งปันทรัพย์สินตามสมควร เพื่อให้กิจการของศิษย์หรือสถาบันประสบความสำเร็จ

4.4 ช่วยเจรจาเป็นธุระในกิจการของศิษย์และสถาบันให้สำเร็จประโยชน์

4.5 ให้อภัยผู้อื่น ไม่แสดงการอาฆาตพยาบาท

4.6 ใจกว้าง รับฟังความคิดเห็นผู้อื่น

4.7 มีเหตุผล ไม่มมงายในความเชื่อของตน

5. ความยุติธรรม หมายถึง การปฏิบัติด้วยความเที่ยงตรง สอดคล้องกับความเป็นจริง และเหตุผล ไม่มีความลำเอียง แสดงออกเป็นพฤติกรรมได้ดังต่อไปนี้

5.1 ให้ความรู้และการบริการต่าง ๆ แก่ศิษย์โดยไม่แบ่งเชื้อชาติ ศาสนา เพศ หรือ ความสัมพันธ์ส่วนตัว

5.2 ตรวจสอบงานและให้คะแนนตามความเป็นจริงด้วยความเที่ยงธรรมและมีเหตุผล

5.3 ใช้หลักวิชาที่ถูกต้องในการประเมินผลการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ

6. การรักษาวินัย หมายถึง การควบคุมความประพฤติปฏิบัติให้ถูกต้องและเหมาะสม กับจรรยาบรรณ ขอบบังคับ ข้อตกลง กฎหมาย และศีลธรรม แสดงออกเป็นพฤติกรรมได้ ดังต่อไปนี้

6.1 แต่งกายเหมาะสมกับอาชีพครู

6.2 วาจาสุภาพ

6.3 รักษาความลับของศิษย์ เพื่อความร่วมมือ และสถานศึกษา

- 6.4 ตรงต่อเวลา
- 6.5 ดูแล จัดอุปกรณ์ทางการศึกษา และสถานที่ทำงาน สะอาดเป็นระเบียบเรียบร้อย
- 6.6 ไม่สูบบุหรี่
- 6.7 ไม่ดื่มสุรา
- 6.8 ไม่เล่นการพนัน
- 6.9 ไม่ประพฤติผิดทางเพศ
- 6.10 ให้ความร่วมมือกับกิจกรรมของสถานศึกษาเป็นอย่างดี

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ✓

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม ซึ่งมีความสัมพันธ์กับวิชาชีพการพยาบาล และวิชาชีพครู จากหน่วยงาน และสถานศึกษาหลายแห่ง พบว่ามีผู้สนใจศึกษาด้านจริยธรรมหลายท่าน พรทิพย์ บุญพวง (2527) ได้ศึกษาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม โดยการสร้างเครื่องมือในการประเมินจริยธรรมของพยาบาล ที่เป็นลักษณะสถานการณ์สมมติที่เกี่ยวกับประเด็นปัญหาทางจริยธรรมทางการพยาบาล กลุ่มตัวอย่างเป็นพยาบาลประจำการ และอาจารย์พยาบาลจำนวน 319 คน ตัวแปรที่ศึกษาคือ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานและวุฒิการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ระดับจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลและพยาบาลประจำการ โดยส่วนรวมอยู่ในระดับสูง อาจารย์พยาบาลและพยาบาลประจำการที่มีระยะเวลาปฏิบัติงานน้อยกว่า 2 ปี และมากกว่า 5 ปี มีระดับจริยธรรมไม่แตกต่างกัน อาจารย์พยาบาลและพยาบาลประจำการที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีระดับจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

อาภา ยังประดิษฐ์ (2529) ได้ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรม แนวโน้มจริยธรรมและศักยภาพพฤติกรรมจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร จำนวน 406 คน โดยใช้แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกับแนวโน้มพฤติกรรมของกลุ่มตัวอย่างอยู่ในระดับปานกลาง

รัชนิวรรณ ชูสถาน (2531) ศึกษาเปรียบเทียบการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างกัน โดยใช้แบบสอบถาม ตามกลุ่มตัวอย่าง 218 คน แบบสอบถามแบ่งเป็น 6 ด้าน คือ ความเสียสละ

ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความอดทน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมเสริมหลักสูตรด้านบำเพ็ญประโยชน์ สามารถเสริมให้นักศึกษาพยาบาลมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความสามัคคี และความซื่อสัตย์เพิ่มมากขึ้น ส่วนกิจกรรมด้านส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมและบันเทิง ส่งเสริมการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความเสียสละมากขึ้น แต่กิจกรรมด้านกิจการนักศึกษาจะมีผลให้นักศึกษา มีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม ด้านการเสียสละ และมีระเบียบวินัยน้อยลง

บรรหาร ดันหยง (2535) ได้ศึกษาทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาครูที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา โดยมีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาครูที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา 6 ด้าน คือ ด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ ความเมตตากรุณา ความเสียสละ ความยุติธรรม และการรักษาระเบียบวินัย กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาครู ในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา ปีการศึกษา 2533 จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด ผลการวิจัย พบว่า ด้านความซื่อสัตย์ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาครูมีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์วิทยาลัยครูในระดับมาก ด้านความรับผิดชอบ ผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาครูมีทัศนะในระดับปานกลาง ด้านความเมตตากรุณา ผู้บริหาร และอาจารย์ มีทัศนะในระดับมาก นักศึกษาครูมีทัศนะในระดับปานกลาง ด้านความเสียสละ ผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษาครูมีทัศนะในระดับปานกลาง ด้านความยุติธรรม ผู้บริหาร และอาจารย์มีทัศนะในระดับมาก ส่วนนักศึกษาครูมีทัศนะในระดับปานกลาง ด้านการรักษาระเบียบวินัย ผู้บริหารและนักศึกษาครูมีทัศนะในระดับปานกลาง ส่วนอาจารย์มีทัศนะในระดับมาก

ผลการเปรียบเทียบทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์วิทยาลัยครู พบว่า ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์และนักศึกษา ไม่แตกต่างกันในด้านความซื่อสัตย์ ความรับผิดชอบ และความเสียสละ ส่วนทัศนะของอาจารย์และนักศึกษาในด้านความเมตตากรุณา ความยุติธรรมและการรักษาวินัย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

อาภา โลจายะ (2535) ศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหาร และอาจารย์พยาบาลต่อพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภากาชาดไทย 9 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์ ความเมตตา

กรุณา ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือและรู้จักสามัคคีและความเสียสละ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหารจำนวน 150 คน และอาจารย์พยาบาลจำนวน 100 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารมีความเห็นว่าพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลโดยส่วนรวมอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านความมีระเบียบวินัย และด้านความสุภาพอ่อนโยน อยู่ในระดับดีมาก แต่ด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตากรุณา ความรับผิดชอบ ความเคารพในความเป็นมนุษย์ ความอดทน ความร่วมมือ รู้รักสามัคคี และความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง สำหรับอาจารย์พยาบาลมีความเห็นว่า พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลโดยส่วนรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านความซื่อสัตย์ ความมีระเบียบวินัย ความรับผิดชอบ อยู่ในระดับดีมาก แต่ด้านความเมตตากรุณา และด้านความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง

วรรณิ จันทรสว่าง และสุภาณี อ่อนชื่นจิตร (2536) ได้ศึกษาคูณลักษณะจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลของนักศึกษาพยาบาล เก็บข้อมูลโดยใช้แบบวัดคุณลักษณะพฤติกรรมเชิงจริยธรรม ตามจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาลที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะแบบวัดเป็นสถานการณ์สมมติ ที่เป็นปัญหาทางจริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาล 9 ด้านคือ ความรับผิดชอบ ความเคารพในสิทธิมนุษยชน ความสามัคคี ความมีระเบียบวินัย ความเมตตา กรุณา ความซื่อสัตย์ ความอดุสาหะ ความยุติธรรมและความเสียสละ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาพยาบาล ของคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ทุกชั้นปี จำนวน 294 คน ผลการศึกษา พบว่า ก่อนและหลังเรียนในแต่ละชั้นปี นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมในลักษณะพึงประสงค์เกือบทุกเรื่องของคุณลักษณะทั้ง 9 ด้าน แต่คะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 1 และ 2 แตกต่างจากคะแนนพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 และ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

วิภา บุญเสนอ (2537) ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเลือกสรรกับคุณภาพการสอนของอาจารย์พยาบาลในสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า อายุ คุณวุฒิการศึกษา วุฒิสูงสุดทางการศึกษาพยาบาล ประสบการณ์การสอน และความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับการสอน มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอนของอาจารย์พยาบาล แต่สถานภาพสมรส ประสบการณ์ในวิชาชีพการพยาบาล เจตคติต่อการเป็นอาจารย์พยาบาล และความพอใจในการปฏิบัติงาน ไม่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการสอนของอาจารย์พยาบาล

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล สรุปได้ว่าคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล มีความเกี่ยวข้องกับ

จรรยาบรรณวิชาชีพพยาบาลในด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการ จริยธรรมต่อวิชาชีพพยาบาล จริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพและวิชาชีพอื่น จริยธรรมต่อตนเอง จริยธรรมต่อประเทศชาติ และยังเกี่ยวข้องกับจริยธรรมต่อการเป็นครู ในด้านความซื่อสัตย์ ความเมตตา กรุณา ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความยุติธรรมและการรักษาระเบียบวินัย ผู้วิจัยจึงได้นำมาตั้งเป็นข้อคำถามทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล นอกจากนี้ยังพบอีกด้วยว่า บุคคลซึ่งอยู่ภายใต้สถานการณ์ที่ยั่ว มีผลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม ที่แสดงออกมา จริยธรรมของบุคคล ยังขึ้นอยู่กับปัจจัยการเรียนรู้และปัจจัยส่วนบุคคลที่มีผลจากสังคมด้วย สรุปได้ว่าคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล มีความสำคัญที่ควรศึกษา เพราะอาจารย์พยาบาลเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักศึกษา จนจบการศึกษา อีกทั้งในการสอนและปลูกฝังจริยธรรมแก่นักศึกษานั้น ครูจะต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ดี เป็นผู้สอนดี และเป็นผู้ปฏิบัติดีด้วย จึงจะทำให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา เป็นผู้ที่มีจริยธรรมตามความคาดหวังของสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ และ นักศึกษาพยาบาลที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ อาจารย์ และนักศึกษาพยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล ซึ่งเปิดสอนในหลักสูตรประกาศนียบัตรพยาบาลศาสตร์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข รวม 28 แห่ง เป็นอาจารย์พยาบาลจำนวน 1,384 คน และนักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 3 จำนวน 3,492 คน นักศึกษาพยาบาล ชั้นปีที่ 4 จำนวน 3,636 คน รวมประชากร ทั้งหมด 8,512 คน

กลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรของ ยามาเน่ (Yamane. 1970 : 886) ได้กลุ่มตัวอย่าง 385 คน การเลือกกลุ่มตัวอย่างมีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 จำแนกวิทยาลัยพยาบาลออกเป็น 5 กลุ่มตามภาค ได้แก่ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคเหนือ ภาคใต้และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ขั้นตอนที่ 2 สุ่มวิทยาลัยพยาบาลโดยสุ่มแบบง่าย (Simple Random Sampling) มาภาคละ 2 แห่ง ยกเว้นภาคตะวันออกสุ่มมา 1 แห่ง ได้วิทยาลัยพยาบาลในการวิจัยครั้งนี้ 9 แห่ง

ขั้นตอนที่ 3 นำกลุ่มตัวอย่าง 385 คน มากระจายตามสัดส่วนของอาจารย์ นักศึกษา ชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ได้กลุ่มตัวอย่างเป็นอาจารย์ จำนวน 57 คน นักศึกษา ชั้นปีที่ 3 จำนวน 151 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 177 คน จากนั้นสุ่มตัวอย่างโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย จากรายชื่อของอาจารย์พยาบาล นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ตามสัดส่วนของประชากรที่มีอยู่ รายละเอียดดังตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสถานภาพ

วิทยาลัยพยาบาล	อาจารย์		นักศึกษาชั้นปีที่ 3		นักศึกษาชั้นปีที่ 4		รวม	รวมกลุ่มตัวอย่าง
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง		
วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า เพชรบุรี	43	6	142	20	148	20	333	46
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุพรรณบุรี	24	3	64	9	50	7	138	19
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี	54	8	160	22	190	26	404	56
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ลำปาง	60	8	119	16	196	27	375	51
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พะเยา	45	6	100	14	101	14	246	34
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุรินทร์	47	7	162	22	219	30	428	59
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ศรีมหาสารคาม	53	7	168	23	201	28	422	58
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ตรัง	37	5	83	12	76	11	196	28
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี	51	7	96	13	101	14	248	34
รวม	414	57	1094	151	1282	177	2790	385

การสร้างเครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างขึ้นสำหรับเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับจรรยาบรรณวิชาชีพการพยาบาล จรรยาบรรณวิชาชีพครู และคุณลักษณะของครูที่ดี

2. ศึกษาวิธีสร้างแบบสอบถามตามวิธีของไลเคิร์ต (Likert) จากหลักการสร้าง และวิเคราะห์เครื่องมือของ ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ (2536 : 146 - 162) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

3. สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลทั้ง 2 ด้าน คือ จริยธรรมของวิชาชีพพยาบาล และจริยธรรมต่อวิชาชีพครู กำหนดข้อคำถามตามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

5 หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนะว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนะว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับมาก

3 หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนะว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับปานกลาง

2 หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนะว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับน้อย

1 หมายถึง ผู้ตอบมีทัศนะว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับน้อยที่สุด

การแปลความหมายค่าคะแนนเฉลี่ยน้ำหนักคำถามแบ่งเป็น 5 ระดับ ดังนี้
ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 4.51 - 5.00 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับมากที่สุด

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 - 4.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับมาก

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 2.51 - 3.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับปานกลาง

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.51 - 2.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับน้อย

ค่าคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 1.00 - 1.50 หมายถึง ผู้ตอบเห็นว่าอาจารย์มีพฤติกรรมทางจริยธรรมในระดับน้อยที่สุด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่อประธานกรรมการ และกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโท ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหา สำนวนภาษา และแก้ไขเพื่อความถูกต้อง

5. นำแบบสอบถามให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน (ภาคผนวก ค.) พิจารณาตรวจสอบแบบสอบถาม เพื่อหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยมีเกณฑ์ในการเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

5.1 เป็นผู้มีความเชี่ยวชาญด้านจริยธรรม หรือ

5.2 มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาโท

5.3 เป็นผู้ที่เคยสอน เขียนตำรา หรือมีงานวิจัยทางด้านจริยธรรมและเป็นที่ยอมรับโดยทั่วไป

6. นำแบบสอบถาม ที่ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 5 ท่าน ตรวจสอบแล้ว มาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ และเสนอต่อประธาน และกรรมการผู้ควบคุมปริญญาโทเพื่อพิจารณาแก้ไขอีกครั้งหนึ่ง

7. นำแบบสอบถามที่ได้รับการปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้กับอาจารย์ และนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี โดยทดลองใช้กับอาจารย์พยาบาล จำนวน 30 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 30 คน และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น(Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีหาสัมประสิทธิ์อัลฟา (α - Coefficient)

8. นำแบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1. ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ถึง ผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2. ขอหนังสือจากผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก ถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาล จำนวน 9 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3. ผู้วิจัยดำเนินการแจกและเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง

การจัดกระทำข้อมูล

1. ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามที่ได้รับคืนทั้งหมด 385 ฉบับ พบว่ามีความสมบูรณ์ทั้ง 385 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 แบบสอบถามที่ส่งไป และได้รับคืน จำแนกตามสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง
คิดเป็นร้อยละ

สถานภาพ	กลุ่มตัวอย่าง	แบบสอบถามที่ได้รับคืน และสมบูรณ์	ร้อยละ
อาจารย์	57	57	14.81
นักศึกษาชั้นปีที่ 3	151	151	39.22
นักศึกษาชั้นปีที่ 4	177	177	45.97
รวม	385	385	100

2. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้แล้วนำไปวิเคราะห์ค่าสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ตามระเบียบวิธีวิจัยทางสถิติโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เอส พี เอส เอส / พี ซี (SPSS/PC : Statistical Package for the Social Sciences / Personal Computer) ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัยข้อที่ 1 คือ ศึกษาทัศนคติของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข วิเคราะห์โดยหาค่าคะแนนเฉลี่ย(Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

2. ความมุ่งหมายของการวิจัยข้อ 2 เพื่อเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยรวมและเป็นรายด้าน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) เมื่อพบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทำการตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของ เชฟเฟ่ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้สถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าคะแนนเฉลี่ย (Arithmetic Mean) (Ferguson. 1981 : 49)

1.2 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (Ferguson. 1981 : 68)

2. สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) (Cronbach. 1971 : 161)

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

การทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่ม ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-Way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีของเชฟเฟ่ (Scheffe') (Ferguson. 1981 : 190, 308)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

X แทน ค่าเฉลี่ย

S.D แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

F แทน ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน F-Distribution

df แทน ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degrees of Freedom)

SS แทน ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)

MS แทน ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean Square)

p แทน ค่าความน่าจะเป็นที่ได้ค่าสถิติทดสอบค่านั้น

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำเสนอเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คำร้อยละข้อมูลส่วนบุคคลของอาจารย์ จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ด้านการสอน และระดับการศึกษาสูงสุด

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม ของอาจารย์พยาบาล

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม ของอาจารย์พยาบาล โดยใช้ค่าความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และวิธีของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ของอาจารย์ จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ด้านการสอน และระดับการศึกษาสูงสุด ดังแสดงในตาราง 3

ตาราง 3 สถานภาพของอาจารย์ จำแนกตาม อายุ ประสบการณ์ด้านการสอน และระดับการศึกษาสูงสุด

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
อายุ		
20 – 30 ปี	21	36.8
31 – 40 ปี	19	33.3
41 – 50 ปี	10	17.6
มากกว่า 50 ปี	7	12.3
ประสบการณ์ด้านการสอน		
1 – 5 ปี	13	23.2
6 – 10 ปี	14	25.0
11 – 20 ปี	22	39.3
21 ปีขึ้นไป	8	12.5
ระดับการศึกษาสูงสุด		
ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า	18	31.6
ปริญญาโท หรือสูงกว่า	39	68.4

ตาราง 3 แสดงว่า อาจารย์ที่ตอบแบบสอบถาม มีจำนวนทั้งสิ้น 57 คน อาจารย์ส่วนใหญ่มีอายุ 20 ถึง 30 ปี (ร้อยละ 36.8) รองลงมาคือช่วงอายุ 31 – 40 ปี (ร้อยละ 33.3)

ด้านประสบการณ์การสอน อาจารย์ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การสอนอยู่ในช่วง 11 – 20 ปี (ร้อยละ 39.3) รองลงมาคือ มีประสบการณ์การสอน 6 – 10 ปี (ร้อยละ 25.0)

ด้านระดับการศึกษา อาจารย์ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาสูงสุดปริญญาโทหรือสูงกว่า (ร้อยละ 68.4)

ตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลและต่อวิชาชีพครู เป็นรายด้าน และเป็นรายข้อ แสดงในตาราง 4 – 17

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลและจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาลโดยรวม

คุณลักษณะทางจริยธรรมของ อาจารย์พยาบาล	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1. จริยธรรมต่อวิชาชีพ การพยาบาล	4.22	0.36	3.96	0.38	3.92	0.47
2. จริยธรรมต่อวิชาชีพครู	4.16	0.38	3.75	0.58	3.70	0.53
รวม	4.18	0.35	3.84	0.45	3.80	0.47

ตาราง 4 แสดงว่าอาจารย์มีทักษะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.35) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลต่อวิชาชีพพยาบาล และต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.36 ; $\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.38 ตามลำดับ)

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$, S.D. = 0.45) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล และต่อวิชาชีพครูอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.38 ; $\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.58 ตามลำดับ)

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทักษะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม ของอาจารย์พยาบาลเกี่ยวกับจริยธรรมต่อวิชาชีพ การพยาบาลโดยรวม และเป็นรายด้าน

จริยธรรมต่อวิชาชีพ การพยาบาล	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.จริยธรรมต่อประชาชนและ ผู้รับบริการ	4.21	0.38	3.89	0.43	3.88	0.49
2.จริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพ การพยาบาล	4.10	0.47	3.90	0.43	3.91	0.54
3.จริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพอื่น	4.18	0.50	3.94	0.43	3.93	0.62
4.จริยธรรมต่อตนเอง	4.29	0.51	4.06	0.57	3.94	0.56
5.จริยธรรมต่อสังคมและ ประเทศชาติ	4.21	0.46	3.92	0.56	3.91	0.56
รวม	4.20	0.37	3.96	0.38	3.92	0.47

ตาราง 5 แสดงว่า อาจารย์มีทักษะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$, S.D. = 0.37) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรม ของอาจารย์พยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$, S.D. = 0.38) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าคุณลักษณะทางจริยธรรม ของอาจารย์พยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทักษะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลโดยรวม ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์และนักศึกษาที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการของอาจารย์พยาบาล
โดยรวม และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านจริยธรรมต่อประชาชน และผู้รับบริการ	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ปฏิบัติต่อผู้รับบริการด้วยท่าทาง และ คำพูดที่สุภาพ	4.23	0.63	4.04	0.62	4.00	0.63
2.ปฏิบัติต่อผู้รับบริการทุกคนอย่าง สม่ำเสมอ โดยไม่คำนึงถึงตำแหน่ง หน้าที่การงาน และฐานะ	4.30	0.46	3.98	0.72	3.92	0.65
3.อธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจ วัตถุประสงค์ของการพยาบาลก่อน ลงมือให้บริการ	4.18	0.68	3.91	0.65	3.92	0.65
4.ให้ความเอาใจใส่ดูแล และติดตามผู้รับ บริการ	3.88	0.60	3.42	0.67	3.60	0.72
5.ให้คำแนะนำผู้รับบริการและญาติ ใน การให้การพยาบาลอย่างเหมาะสม	4.26	0.52	3.83	0.63	3.75	0.71
6.รักษาความลับของผู้รับบริการ	4.47	0.54	4.04	0.89	4.10	0.87
7.ให้การรักษายาบาลแก่ผู้รับบริการ ถูกต้องตามหลักวิชา	4.46	0.50	4.10	0.65	4.05	0.65
8.ผลการพยาบาลอย่างมีประสิทธิภาพ	4.11	0.52	3.83	0.67	3.85	0.75
9.ปฏิบัติการพยาบาลได้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้รับบริการ	4.05	0.58	3.87	0.67	3.75	0.68
รวม	4.21	0.38	3.89	0.43	3.88	0.49

ตาราง 6 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านจริยธรรมต่อประชาชน และผู้รับบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.38) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้าน จริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.43) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับ บริการของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 4 การให้ความเอาใจใส่ดูแล และ ติดตามผู้รับบริการ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.42$, S.D. 0.67)

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้าน จริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.49) และ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับ บริการของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มี
ต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาลของอาจารย์พยาบาล
โดยรวม และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพ การพยาบาล ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วม วิชาชีพการพยาบาล	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ให้เกียรติผู้ร่วมวิชาชีพ การพยาบาล	4.26	0.70	4.01	0.58	3.95	0.60
2.ดักเตือนเพื่อนร่วมงาน วิชาชีพการพยาบาล ใน กรณีที่เกิดกระทำผิดในขณะ ปฏิบัติงาน	3.53	0.71	3.55	0.80	3.76	0.71
3.ไม่ทับถม ให้อภัยหรือ กลั่นแกล้งผู้ร่วมวิชาชีพ	4.25	0.66	3.97	0.70	4.03	0.78
4.เคารพในศักดิ์ศรี และ ความคิดเห็นของผู้ร่วม วิชาชีพ	4.32	0.60	3.97	0.69	3.97	0.75
5.ร่วมมือ และช่วยเหลือ เพื่อนร่วมงานในการปฏิบัติ งานพยาบาล	4.25	0.61	3.95	0.57	3.91	0.68
6.ยอมรับฟังความคิดเห็นของ ผู้ร่วมวิชาชีพ	4.02	0.61	3.93	0.61	3.91	0.70
รวม	4.10	0.47	3.90	0.43	3.91	0.54

ตาราง 7 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.89$, S.D. = 0.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาลของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาลของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมาก

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่นของอาจารย์พยาบาล
โดยรวมและเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพ การพยาบาล ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงาน วิชาชีพอื่น	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงาน วิชาชีพอื่น	4.14	0.67	3.91	0.57	3.95	0.73
2.ไม่ทับถม ให้อภัยหรือ กลั่นแกล้ง ผู้ร่วมวิชาชีพอื่น	4.21	0.53	3.97	0.63	3.97	0.73
3.เคารพในศักดิ์ศรี และ ความคิดเห็นของผู้ร่วมงาน วิชาชีพอื่น	4.09	0.69	3.98	0.51	3.89	0.73
4.ส่งเสริม สนับสนุนการ ประกอบวิชาชีพ ของ ผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น	4.14	0.52	3.76	0.62	3.88	0.76
5.รักษาความสัมพันธ์อันดีกับ ผู้ร่วมงาน	4.30	0.53	4.07	0.55	3.98	0.67
รวม	4.18	0.50	3.94	0.43	3.93	0.62

ตาราง 8 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.50) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่นของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.43) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่นของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.93$, S.D. = 0.62) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่นของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มี
ต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อตนเองของอาจารย์พยาบาลโดยรวม
และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพ การพยาบาลด้านจริยธรรม ต่อตนเอง	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ให้การพยาบาลแก่ผู้รับ บริการอย่างเต็มใจ และ เต็มกำลังความสามารถ	4.37	0.64	4.04	0.71	4.05	0.67
2.แสดงความคิดเห็นอย่าง เหมาะสมในการประชุม ศึกษาหรือตามกรอบแห่ง วิชาชีพ	4.07	0.56	3.95	0.71	3.81	0.66
3.รับผิดชอบงานที่ได้รับ มอบหมาย	4.49	0.60	4.12	0.67	3.99	0.68
4.ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์ และแก้ปัญหา	4.25	0.69	4.13	0.69	3.91	0.65
รวม	4.29	0.51	4.06	0.57	3.94	0.56

ตาราง 9 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.51) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อตนเองของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.57) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อตนเองของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อตนเอง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.94$, S.D. = 0.56) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อตนเอง ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 10 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มี
ต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อสังคม และประเทศชาติของอาจารย์พยาบาล
โดยรวม และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพ การพยาบาลด้านจริยธรรม ต่อสังคมและประเทศชาติ	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.เป็นตัวอย่างที่ดีทาง ด้านสุขภาพ	4.23	0.60	4.13	0.63	4.04	0.64
2.ร่วมโครงการบริการทางด้าน สุขภาพต่อชุมชน	4.05	0.61	3.74	0.85	3.81	0.77
3.ปฏิบัติตนตามกฎหมายระเบียบ ของสถานที่ และสังคม	4.28	0.65	4.03	0.70	3.95	0.60
4.เป็นตัวอย่างที่ดีในการ ส่งเสริมประชาธิปไตย	4.04	0.60	3.70	0.74	3.77	0.77
5.เป็นตัวอย่างที่ดีในการแสดง ความจงรักภักดีต่อชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์	4.46	0.60	3.99	0.76	4.01	0.73
รวม	4.21	0.46	3.92	0.56	3.91	0.56

ตาราง 10 แสดงว่า อาจารย์ มีทักษะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรม
ด้านจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$, S.D. = 0.46)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อสังคมและ
ประเทศชาติ ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทักษะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรม
ต่อสังคมและประเทศชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.56) และเมื่อ
พิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ
ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทักษะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้าน
จริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.56)
และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อสังคมและ
ประเทศชาติ อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตาราง 11 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษา
ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูของอาจารย์พยาบาล โดยรวม
และเป็นรายด้าน

จริยธรรมต่อวิชาชีพครู	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ความซื่อสัตย์	4.22	0.46	3.79	0.74	3.74	0.60
2.ความเมตตา กรุณา	4.19	0.47	3.79	1.42	3.65	0.64
3.ความเสียสละ	3.86	0.50	3.36	0.72	3.41	0.73
4.ความรับผิดชอบ	4.24	0.47	3.91	0.54	3.82	0.59
5.ความยุติธรรม	4.13	0.47	3.64	0.86	3.56	0.68
6.การรักษาระเบียบวินัย	4.29	0.46	3.92	0.53	3.92	0.47
รวม	4.16	0.38	3.75	0.58	3.68	0.53

ตาราง 11 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$, S.D. = 0.38) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรม ต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมากทุกด้าน

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$, S.D. = 0.58) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรม ต่อวิชาชีพครูของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 3 ความเสียสละอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.36$, S.D. = 0.72)

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.68$, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 3 ความเสียสละ อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$, S.D. = 0.73)

ตาราง 12 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษา ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านความซื่อสัตย์	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่ถูกต้องทันสมัย เพื่อการสอน	4.14	0.58	4.05	0.69	4.00	0.64
2.ถ่ายทอดความรู้โดยไม่บิดเบือน ปิดบัง อำพราง	4.46	0.50	4.00	0.77	4.02	0.76
3.ใช้เวลาราชการเพื่อประโยชน์ของทางราชการ	4.35	0.61	3.86	0.80	3.81	0.74
4.ทำการสอนตรงตามเวลา	4.16	0.56	3.60	0.97	3.68	0.73
5.เป็นบุคคลที่รักษาคำมั่นสัญญา	4.16	0.53	3.74	0.75	3.75	0.73
6.ไม่นำความลับของนักศึกษาไปเปิดเผย	4.04	0.82	3.57	0.82	3.31	0.89
7.ปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลังความสามารถทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้บังคับบัญชา	4.23	0.54	3.68	0.69	3.59	0.80
รวม	4.22	0.46	3.79	0.74	3.76	0.60

ตาราง 12 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.22$, S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.74) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.76$, S.D. = 0.60) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 6 ไม่นำความลับของนักศึกษาไปเปิดเผย อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.31$, S.D. = 0.89)

ตาราง 13 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทัศนะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเมตตากรุณาของอาจารย์พยาบาล โดยรวม
และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านความเมตตากรุณา	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.สนใจ เอาใจใส่ และให้กำลังใจ นักศึกษา	4.21	0.59	3.64	0.79	3.69	0.83
2.ชักนำให้นักศึกษาประพฤติแต่ สิ่งดีงาม	4.42	0.63	3.99	0.77	3.89	0.71
3.ให้อภัย และเปิดโอกาสให้ นักศึกษาแก้ตัวเมื่อกระทำผิด	4.21	0.53	3.86	0.89	3.47	0.91
4.ไม่ใช้ถ้อยคำ ข่มขู่ อาฆาต ดูหมิ่น เสียดสีต่อนักศึกษา และผู้อื่น	4.11	0.67	3.74	0.89	3.48	0.87
5.มีบุคลิกภาพดี ยิ้มแย้มแจ่มใส	4.00	0.63	3.73	0.85	3.72	0.78
รวม	4.19	0.47	3.79	0.83	3.65	0.56

ตาราง 13 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านความเมตตากรุณา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณา เป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความ เมตตากรุณาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.83) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความ เมตตากรุณาโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 3 การให้อภัย และเปิดโอกาสให้นักศึกษาแก้ตัวเมื่อกระทำผิด และข้อ 4 การไม่ใช้ถ้อยคำ ข่มขู่ อาฆาต ดูหมิ่นเสียดสีต่อนักศึกษา และผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.79$, S.D. = 0.83; $\bar{X} = 3.65$, S.D. = 0.56)

ตาราง 14 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเสียสละของอาจารย์พยาบาลโดยรวม และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านความเสียสละ	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการ พัฒนาทางการศึกษากับ นักศึกษาทั้งใน และนอกเวลา ราชการ	3.89	0.65	3.42	0.82	3.55	0.85
2.ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ในการแก้ปัญหาต่างๆ ทั้งใน และนอกเวลาราชการ	3.86	0.69	3.47	0.85	3.49	0.85
3.แบ่งปันทรัพย์สินตามสมควร เพื่อให้กิจการของนักศึกษา และสถาบันประสบความสำเร็จ	3.65	0.67	3.21	0.82	3.25	0.73
4.ช่วยเหลือ และเป็นธุระใน กิจการของนักศึกษาเพื่อให้ ประสบความสำเร็จ	3.82	0.60	3.27	0.85	3.36	0.83
5.รับฟังความคิดเห็น และปัญหา ของนักศึกษา	4.09	0.54	3.42	0.94	3.42	0.94
รวม	3.86	0.50	3.36	0.72	3.41	0.73

ตาราง 14 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านความเสียสละ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($X = 3.86$, $S.D. = 0.50$) และเมื่อพิจารณาเป็น รายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเสียสละ ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับ มากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความ เสียสละ โดยรวม อยู่ในระดับปานกลาง ($X = 3.36$, $S.D. = 0.72$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเสียสละ ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความ เสียสละ โดยรวม ในระดับปานกลาง ($X = 3.41$, $S.D. = 0.73$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเสียสละ ของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อ ยกเว้นข้อ 1 การร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษา กับนักศึกษาในและ นอกเวลาราชการอยู่ในระดับมาก ($X = 3.55$, $S.D. = 0.85$)

ตาราง 15 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล โดยรวม
และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านความรับผิดชอบ	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพื่อ เตรียมการสอน	4.18	0.50	3.97	0.81	3.86	0.70
2.ระมัดระวังไม่ให้เกิดเหตุการณ์ ที่จะทำให้เกิดผลเสียหายต่อ ทางราชการ	4.40	0.59	3.99	0.67	3.84	0.70
3.แสวงหาแนวทาง และวิธีการ ปรับปรุงงานที่รับผิดชอบให้ดี ยิ่งขึ้น	4.09	0.51	3.82	0.61	3.76	0.69
4.อดทนต่อปัญหาต่างๆ ในการ ปฏิบัติงาน โดยไม่ละทิ้ง หรือ ท้อถอย	4.23	0.60	3.87	0.61	3.82	0.74
5.รับผิดชอบในการกระทำของตน	4.33	0.58	3.91	0.68	3.74	0.78
6.ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ให้ทันตามกำหนด	4.19	0.52	3.89	0.62	3.87	0.66
รวม	4.24	0.47	3.91	0.54	3.82	0.59

ตาราง 15 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.24$, S.D. = 1.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบของอาจารย์พยาบาล อยู่ใน ระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความ รับผิดชอบ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.54) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความ รับผิดชอบ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.59) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบ ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ทุกข้อ

ตาราง 16 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความยุติธรรมของอาจารย์พยาบาล โดยรวม และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านความยุติธรรม	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.ให้ความรู้และบริการแก่นักศึกษาอย่างเสมอภาคโดยไม่คำนึงถึงสัมพันธ์ส่วนตัว	4.14	0.55	3.68	0.77	3.61	0.76
2.ให้คะแนนนักศึกษาด้วยความเที่ยงธรรม และมีเหตุผล	4.32	0.47	3.68	0.78	3.61	0.77
3.ใช้หลักที่ถูกต้องในการประเมินผลการศึกษา	4.25	0.51	3.82	0.67	3.71	0.80
4.ให้เกียรติแก่นักศึกษาผู้ร่วมงานและบุคคลอื่น	4.02	0.55	3.82	0.85	3.50	0.87
5.ให้โอกาสนักศึกษาในการตรวจสอบผลการเรียน	3.91	0.61	3.21	0.88	3.39	0.92
รวม	4.13	0.36	3.64	0.86	3.56	0.68

ตาราง 16 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความยุติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.36) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความยุติธรรม ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความยุติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$, S.D. = 0.86) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะด้านความยุติธรรม ของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 5 ในโอกาสนักศึกษาในการตรวจสอบผลการเรียน อยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.21$, S.D. = 0.88)

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความยุติธรรม โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.56$, S.D. = 0.68) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะด้านความยุติธรรมของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ยกเว้น ข้อ 5 ให้โอกาสนักศึกษาในการตรวจสอบผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.39$, S.D. = 0.92)

ตาราง 17 ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทักษะของอาจารย์ และนักศึกษาที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านการรักษาระเบียบวินัยของอาจารย์พยาบาล โดยรวม
และเป็นรายข้อ

จริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านการรักษาระเบียบวินัย	อาจารย์ (N = 57)		นักศึกษาชั้นปีที่ 3 (N = 151)		นักศึกษาชั้นปีที่ 4 (N = 177)	
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.
1.แต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับความ เป็นครู	4.44	0.60	4.18	0.65	4.14	0.55
2.ตรงต่อเวลา	4.21	0.59	3.74	0.78	3.80	0.66
3.ใช้วาจาสุภาพ	4.07	0.62	3.92	0.71	3.85	0.67
4.ดูแลจัดอุปกรณ์การศึกษา และ สถานที่ทำงานให้สะอาด เป็น ระเบียบเรียบร้อย	4.04	0.50	3.68	0.71	3.81	0.62
5.ประพฤติตนอยู่ในหลักแห่ง ศีลธรรม	4.54	0.50	3.93	0.64	3.89	0.62
6.ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับ ของหน่วยงาน และสถาน พยาบาล	4.44	0.63	4.05	0.53	3.99	0.55
รวม	4.29	0.46	3.92	0.53	3.92	0.47

ตาราง 17 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านการรักษาระเบียบวินัย โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$, S.D. = 0.46) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านการรักษาระเบียบวินัยของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมาก ยกเว้นข้อ 5 ประพฤติตนอยู่ในหลักแห่งศีลธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.54$, S.D. = 0.50)

นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านการรักษาระเบียบวินัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.53) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรมด้านการรักษาระเบียบวินัยของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมากทุกข้อ

นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านการรักษาระเบียบวินัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.92$, S.D. = 0.47) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า คุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านการรักษาระเบียบวินัยของอาจารย์พยาบาล อยู่ในระดับมากทุกข้อ

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลและต่อวิชาชีพครูของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 18 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข โดยรวม และในแต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการ	ระหว่างกลุ่ม	2	5.24	2.62	12.88*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	77.67	0.20		
	รวม	384	82.91			
ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล	ระหว่างกลุ่ม	2	1.95	0.97	4.03*	.018
	ภายในกลุ่ม	382	92.08	0.24		
	รวม	384	94.03			
ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น	ระหว่างกลุ่ม	2	2.77	1.39	4.87*	.008
	ภายในกลุ่ม	382	108.77	0.29		
	รวม	384	111.54			
ด้านจริยธรรมต่อตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	2	5.54	2.77	8.93*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	118.42	0.31		
	รวม	384	123.96			
ด้านจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ	ระหว่างกลุ่ม	2	4.22	2.11	7.12*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	113.32	0.30		
	รวม	384	117.55			
รวมด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล	ระหว่างกลุ่ม	2	3.65	1.83	9.89*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	70.55	0.19		
	รวม	384	74.20			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 18 แสดงว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาล โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาลทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตาราง 19 เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

จริยธรรมต่อวิชาชีพ การพยาบาล	$\bar{X}$	นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
		3.92	3.94	4.20
นักศึกษาปีที่ 4	3.92	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.94		-	*
อาจารย์	4.20			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 19 แสดงว่า อาจารย์มีทัศนคติต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาล โดยรวม แตกต่างกับทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 20 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

จริยธรรมต่อประชาชน และผู้รับบริการ	$\bar{X}$	นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
		3.93	3.94	4.18
นักศึกษาปีที่ 4	3.93	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.94		-	*
อาจารย์	4.18			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 20 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการ ของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษา

ชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 21 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

จริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพ การพยาบาล	$\bar{X}$	นักศึกษาปีที่ 3	นักศึกษาปีที่ 4	อาจารย์
		3.90	3.91	4.10
นักศึกษาปีที่ 3	3.90	-		*
นักศึกษาปีที่ 4	3.91		-	*
อาจารย์	4.10			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 21 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาลของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 22 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
คุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพอื่น ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

จริยธรรมต่อ ผู้ร่วมวิชาชีพอื่น	$\bar{X}$	นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
		3.93	3.94	4.18
นักศึกษาปีที่ 4	3.93	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.94		-	*
อาจารย์	4.18			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 22 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพอื่น ของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 23 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
คุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อตนเอง ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

จริยธรรมต่อตนเอง	$\bar{X}$	นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
		3.94	4.06	4.29
นักศึกษาปีที่ 4	3.94	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	4.06		-	*
อาจารย์	4.29			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 23 แสดงว่า อาจารย์มี ทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลด้านจริยธรรมต่อตนเองของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 24 เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
คุณลักษณะ ด้านจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

จริยธรรมต่อสังคม และประเทศชาติ	X	นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
		3.91	3.92	4.21
นักศึกษาปีที่ 4	3.91	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.92		-	*
อาจารย์	4.21			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 24 แสดงว่า อาจารย์ มีทักษะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล
ด้านจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทักษะของนักศึกษา
ชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 25 เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
 คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัด
 กระทรวงสาธารณสุข โดยรวม และในแต่ละคุณลักษณะ

คุณลักษณะทางจริยธรรม ต่อวิชาชีพครู	แหล่ง ความแปรปรวน	df	SS	MS	F	p
ด้านความซื่อสัตย์	ระหว่างกลุ่ม	2	10.47	5.23	12.60*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	158.74	0.42		
	รวม	384	169.21			
ด้านความเมตตากรุณา	ระหว่างกลุ่ม	2	12.51	6.26	6.16*	.002
	ภายในกลุ่ม	382	388.08	1.02		
	รวม	384	400.59			
ด้านความเสียสละ	ระหว่างกลุ่ม	2	11.23	5.61	11.60*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	184.83	0.48		
	รวม	384	196.06			
ด้านความรับผิดชอบ	ระหว่างกลุ่ม	2	7.63	3.82	12.33*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	118.21	0.31		
	รวม	384	125.84			
ด้านความยุติธรรม	ระหว่างกลุ่ม	2	14.01	7.01	13.39*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	119.95	0.52		
	รวม	384	213.96			
ด้านการรักษาระเบียบวินัย	ระหว่างกลุ่ม	2	6.79	3.39	13.93*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	93.03	0.24		
	รวม	384	99.82			
รวมด้านจริยธรรมต่อ วิชาชีพครู	ระหว่างกลุ่ม	2	6.42	3.21	16.07*	.001
	ภายในกลุ่ม	382	76.28	0.20		
	รวม	384	82.70			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 25 แสดงว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาลโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนคติต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาลทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงทำการทดสอบเป็นรายคู่โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ตาราง 26 เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

คุณลักษณะทางจริยธรรม ต่อวิชาชีพครู	$\bar{X}$	นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
		3.80	3.84	4.18
นักศึกษาปีที่ 4	3.80	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.84		-	*
อาจารย์	4.18			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 26 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนคติต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูของอาจารย์พยาบาล โดยรวม แตกต่างกับทัศนคติของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 27 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความซื่อสัตย์ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

คุณลักษณะทางจริยธรรม		นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
ด้านความซื่อสัตย์	X	3.74	3.79	4.22
นักศึกษาปีที่ 4	3.74	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.79		-	*
อาจารย์	4.22			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 27 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความซื่อสัตย์ของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 28 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความเมตตากรุณา ของอาจารย์พยาบาล เป็น
รายคู่

คุณลักษณะทางจริยธรรม		นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
ด้านความเมตตากรุณา	X	3.65	3.79	4.19
นักศึกษาปีที่ 4	3.65	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.79		-	*
อาจารย์	4.19			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 28 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความเมตตากรุณาของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 29 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความเสียสละ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

คุณลักษณะทางจริยธรรม		นักศึกษาปีที่ 3	นักศึกษาปีที่ 4	อาจารย์
ด้านความเสียสละ	$\bar{X}$	3.36	3.41	3.86
นักศึกษาปีที่ 3	3.36	-		*
นักศึกษาปีที่ 4	3.41		-	*
อาจารย์	3.86			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 29 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความเสียสละ ของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 30 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความรับผิดชอบ ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

คุณลักษณะทางจริยธรรม		นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
ด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	3.82	3.91	4.24
นักศึกษาปีที่ 4	3.82	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.91		-	*
อาจารย์	4.24			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 30 แสดงว่า อาจารย์ มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความรับผิดชอบ ของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 31 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความยุติธรรม ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

คุณลักษณะทางจริยธรรม		นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
ด้านความรับผิดชอบ	$\bar{X}$	3.56	3.64	4.13
นักศึกษาปีที่ 4	3.56	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.64		-	*
อาจารย์	4.13			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 31 แสดงว่า อาจารย์มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความยุติธรรมของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตาราง 32 เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านการรักษาระเบียบวินัย ของอาจารย์พยาบาล เป็นรายคู่

คุณลักษณะทางจริยธรรม		นักศึกษาปีที่ 4	นักศึกษาปีที่ 3	อาจารย์
ด้านการรักษาระเบียบวินัย	$\bar{X}$	3.92	3.92	4.29
นักศึกษาปีที่ 4	3.92	-		*
นักศึกษาปีที่ 3	3.92		-	*
อาจารย์	4.29			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตาราง 32 แสดงว่า อาจารย์มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพด้านการรักษาระเบียบวินัยของอาจารย์พยาบาล แตกต่างกับทัศนะของนักศึกษาชั้นปีที่ 4 และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ

1. ศึกษาทัศนคติของอาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข 2 ด้าน คือ

- 1.1 จริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล

- 1.2 จริยธรรมต่อวิชาชีพครู

2. เปรียบเทียบทัศนคติของอาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในแต่ละด้าน และโดยรวมทั้ง 2 ด้าน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็น อาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ปีการศึกษา 2542 ประกอบด้วยอาจารย์ จำนวน 57 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 151 คน และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 177 คน รวมจำนวนกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 385 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามทัศนคติของอาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล 2 ด้าน คือ ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล และด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ แบ่งออกเป็น 2 ชุด คือ แบบสอบถามสำหรับอาจารย์มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.98 และแบบสอบถามสำหรับนักศึกษามีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.97 ผู้วิจัยดำเนินการแจกแบบสอบถามและรับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคือ จำนวน 385 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. ศึกษาทักษะของอาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล ด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพ การพยาบาล และด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพครู โดยใช้ค่าเฉลี่ย และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. เปรียบเทียบทักษะของอาจารย์ นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม โดยรวม และเป็นรายด้าน โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way Analysis of Variance) ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงทำการทดลองเป็นรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe')

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปได้ดังนี้

1. ทักษะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีดังนี้

1.1 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1.1 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการเกี่ยวกับการให้ความเอาใจใส่ดูแลและติดตามผู้รับบริการอยู่ในระดับปานกลาง

1.1.2 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล ในระดับมากทุกข้อ

1.1.3 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่นโดยรวมอยู่ใน ระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะ ว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น ในระดับมากทุกข้อ

1.1.4 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านจริยธรรมต่อตนเองโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านจริยธรรมต่อตนเองในระดับมากทุกข้อ

1.1.5 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ด้านจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติในระดับมากทุกข้อ

1.2 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า

1.2.1 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านความซื่อสัตย์โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทาง จริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะด้านความซื่อสัตย์เกี่ยวกับการไม่นำความลับของนักศึกษาไป เปิดเผย อยู่ในระดับปานกลาง

1.2.1 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านความเมตตากรุณาโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ และนักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านความเมตตากรุณาอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะด้านความเมตตากรุณาเกี่ยวกับการให้อภัย

และเปิดโอกาสให้นักศึกษาแก้ตัวเมื่อกระทำผิด และไม่ใช้ถ้อยคำข่มขู่ อาฆาต ดูหมิ่นเสียดสีต่อนักศึกษา และผู้อื่น อยู่ในระดับปานกลาง

1.2.3 อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความเสียสละโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความเสียสละ อยู่ในระดับมากทุกข้อ ส่วน นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านความเสียสละโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านความเสียสละอยู่ในระดับปานกลางทุกข้อ ยกเว้นนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะด้านความเสียสละเกี่ยวกับการร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทางการศึกษากับนักศึกษา ทั้งในและนอกเวลาราชการอยู่ในระดับมาก

1.2.4 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความรับผิดชอบอยู่ในระดับมากทุกข้อ

1.2.5 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ด้านความยุติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านความยุติธรรมอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้น นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะด้านความยุติธรรมเกี่ยวกับการให้โอกาสนักศึกษาในการตรวจสอบผลการเรียนอยู่ในระดับปานกลาง

1.2.6 อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านการรักษาระเบียบวินัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะทางจริยธรรมด้านการรักษาระเบียบวินัยอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นอาจารย์ มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาล มีคุณลักษณะด้านการรักษาระเบียบวินัยเกี่ยวกับการประพฤติตนอยู่ในหลักแห่งศีลธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด

2. เปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลและวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข สรุปได้ดังนี้

2.1 อาจารย์ มีทักษะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพพยาบาลของ อาจารย์พยาบาลด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการ ด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพ การพยาบาลด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น ด้านจริยธรรมต่อตนเอง และด้านจริยธรรม ต่อสังคมและประเทศชาติ แตกต่างกับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัย สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 อาจารย์มีทักษะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูของ อาจารย์พยาบาล ด้านความซื่อสัตย์ ด้านความเมตตากรุณา ด้านความเสียสละ ด้านความ รับผิดชอบ ด้านความยุติธรรม และด้านการการรักษาระเบียบวินัย แตกต่างกับนักศึกษา ชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

1. การศึกษาทักษะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มี ต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล ของอาจารย์พยาบาลพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทักษะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรม ต่อวิชาชีพการพยาบาลโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจริยธรรมต่อวิชาชีพการ พยาบาล เป็นข้อกำหนดที่พยาบาลทุกคนต้องปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพการพยาบาล เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนของผู้รับบริการ และป้องกันความเสื่อมเสียอันจะเกิดขึ้นในการ ปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาล (นันทนา น้ำฝน. 2536 : 23) ดังนั้นการจัดการศึกษาวิชา ชีพการพยาบาล ทั้งภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติจึงให้ความสำคัญกับจริยธรรมต่อวิชาชีพการ พยาบาล โดยนักศึกษาพยาบาลทุกคนจะต้องผ่านการเรียนวิชาจริยศาสตร์สำหรับพยาบาล และวิชาพัฒนาการพยาบาล ซึ่งเป็นวิชาบังคับในหมวดพื้นฐานวิชาชีพการพยาบาล และ เมื่อฝึกภาคปฏิบัติจะต้องให้การพยาบาลต่อผู้รับบริการ ซึ่งต้องการความช่วยเหลือทางด้าน สุขภาพทุกระดับ ดังนั้นอาจารย์พยาบาลจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีเพื่อฝึกให้นักศึกษาปฏิบัติ การพยาบาล โดยยึดจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพ จนเกิดความเคยชิน อาจารย์พยาบาล จึงปฏิบัติงานโดยยึดจริยธรรม ตามจรรยาบรรณวิชาชีพอยู่เสมอ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติ วิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 (สภาการพยาบาล. 2540 : 6) ที่ได้ กำหนดข้อบังคับควบคุมการประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ โดยผู้ประกอบ วิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ ต้องรักษาจริยธรรมแห่งวิชาชีพการพยาบาล และ การผดุงครรภ์

2. ผลการศึกษาทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม ด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการของอาจารย์พยาบาลอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการศึกษาวิชาชีพการพยาบาลกำหนดไว้ว่า เป็นการศึกษามุ่งพัฒนาให้ผู้เรียนสำเร็จเป็นพยาบาลที่มีความรู้ ความสามารถ สามารถออกไปประกอบวิชาชีพการพยาบาลได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นอาจารย์พยาบาลทุกคนจึงต้องมีความรู้พื้นฐานทางวิชาชีพการพยาบาลดังที่จินตนา ยูนิพันธุ์ (2527 : 15) ได้กล่าวไว้ว่า อาจารย์พยาบาลจะต้องมีพื้นฐานทางวิชาชีพการพยาบาล ผ่านการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ จึงจะทำให้มีความรู้ สามารถให้บริการพยาบาล และปฏิบัติงานโดยใช้ความสามารถในด้านต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มีความสามารถในการใช้เทคนิคทางการพยาบาล เพื่อให้เกิดประโยชน์ทั้งด้านการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรค ดูแลรักษา ตลอดจนส่งเสริมสุขภาพอนามัยแก่ผู้รับบริการได้อย่างถูกต้อง เหมาะสมกับสถานการณ์ ซึ่งความรู้ และทักษะด้านการพยาบาลดังกล่าว อาจารย์พยาบาลจะถ่ายทอดในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลแก่นักศึกษาอยู่เป็นประจำ ผลการวิจัยยังพบอีกด้วยว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 3 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่และติดตามผู้รับบริการอยู่ในระดับปานกลางที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะ ลักษณะการทำงานของนักศึกษาในการฝึกภาคปฏิบัติ นักศึกษาจะให้การพยาบาลแก่ผู้รับบริการเป็นรายบุคคลตามประสบการณ์ที่ต้องการ โดยอาจารย์เป็นผู้มอบหมายให้นักศึกษาว่า ควรจะให้การดูแลผู้รับบริการรายใด และอาจารย์ก็จะนิเทศการทำงานของนักศึกษาว่าสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องหรือไม่ ลักษณะการทำงานเช่นนี้ อาจจะทำให้นักศึกษาเข้าใจว่า อาจารย์ติดตามดูแลนิเทศนักศึกษา มากกว่าให้การดูแลผู้รับบริการ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 จึงมีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมเกี่ยวกับการดูแลเอาใจใส่และติดตามผู้รับบริการอยู่ในระดับปานกลาง

ในด้านจริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาลและผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล และผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะลักษณะการทำงานในการให้การพยาบาลแก่ผู้รับบริการแต่ละคนนั้น ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยคนเพียงคนเดียวเพราะการดูแลผู้รับบริการ จะต้องให้การดูแลทั้งทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม ตลอดไปถึงด้านเศรษฐกิจด้วย ดังนั้นจึงจำเป็นต้องอาศัยทีมสุขภาพซึ่งนอกจากเป็นพยาบาลด้วยกันแล้ว ยังประกอบด้วย แพทย์ พยาบาล เภสัชกร นักกายภาพบำบัด นักโภชนาการ นักสังคมสงเคราะห์ รวมทั้งบุคคลหลายกลุ่ม หลายสาขาอาชีพในการให้บริการแก่ผู้รับบริการ ทั้งทางตรงและทางอ้อม เมื่ออาจารย์พยาบาล ต้องปฏิบัติการพยาบาล

แก่ผู้รับบริการเพื่อเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษา ซึ่งเป็นผู้หนึ่งในทีมสุขภาพทำให้นักศึกษาได้มีโอกาสเห็นการปฏิบัติงานร่วมกันของพยาบาล และผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่นในทีมสุขภาพอยู่เป็นประจำ สอดคล้องกับนันทนา น้ำฝน (2536 : 29) ที่กล่าวว่า การทำงานเป็นทีมของพยาบาลสามารถนำทรัพยากรไม่ว่าจะเป็นกำลังคนหรือวัตถุดิบทำให้เกิดประโยชน์สูงสุด สามารถประหยัดเวลา และงานมีประสิทธิภาพ

ในด้านจริยธรรมต่อตนเอง และจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อตนเอง และคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ต้องเป็นผู้ให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติการพยาบาลเป็นตัวอย่างแก่นักศึกษาในการดูแลผู้รับบริการ ซึ่งเป็นประชาชนที่มีปัญหาทางสุขภาพ ดังนั้น อาจารย์พยาบาลจึงต้องมีความรู้พื้นฐานทางด้านวิชาชีพ ได้รับใบประกอบวิชาชีพการพยาบาล และการผดุงครรภ์ ชั้น 1 เพื่อให้มีความรู้ในเนื้อหาวิชา มีความมั่นใจในการปฏิบัติการพยาบาล นอกจากนั้น นักศึกษายังเห็นว่าอาจารย์พยาบาลได้สอนให้นักศึกษาฝึกปฏิบัติการพยาบาลกับผู้รับบริการจริง โดยใช้ความรู้ ความรอบคอบ มีวิจารณญาณในการคิด ตัดสินใจ มีคุณธรรม จริยธรรม และมีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงสาธารณสุขในการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน ให้มีสุขภาพดี เพื่อพัฒนาสังคม และประเทศชาติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นิภา คิดประเสริฐ (2527 : 143) ซึ่งพบว่า อาจารย์พยาบาลเป็นผู้ที่ยึดมั่นใน ชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ ปฏิบัติงานโดยยึดจริยธรรมแห่งวิชาชีพ มีสติ รอบคอบ ประกอบวิชาชีพ โดยใช้ความรู้ทางการพยาบาล และมีการค้นคว้าหาความรู้ใหม่อยู่เสมอ

3. จากการศึกษาทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม ต่อวิชาชีพครู พบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์ มีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูโดยรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การสอนทางวิชาชีพการพยาบาลประกอบด้วยการสอนในภาคทฤษฎี และภาคปฏิบัติ ซึ่งเป็นการเรียนการสอนไปพร้อม ๆ กับการให้บริการด้านสุขภาพกับผู้รับบริการจริง ด้วยเหตุนี้ นอกจากอาจารย์พยาบาลจะต้องมีคุณสมบัติเป็นพยาบาลที่ดี เพื่อให้การพยาบาลแก่ผู้รับบริการและเป็นแบบอย่างแก่นักศึกษาแล้ว ยังต้องทำหน้าที่เป็นผู้สอนที่ดีด้วย ดังที่ Reuen (1974 : 33 – 39) กล่าวว่า อาจารย์พยาบาลนอกจากจะเป็นพยาบาลที่ดีแล้วจะต้องประกอบด้วย คุณสมบัติของครูที่ดีด้วย เพราะการปฏิบัติการพยาบาลเน้นให้ผู้รับบริการ

สามารถดูแลตนเองได้ ดังนั้น จึงต้องให้การพยาบาลควบคู่ไปกับการให้คำแนะนำด้วยเสมอ สอดคล้องกับผลการวิจัยของนนทนา น้ำฝน (2527 : 11, 43) ที่ว่าอาจารย์พยาบาลที่ดีควรมีลักษณะของครูที่ดีและพยาบาลที่ดีด้วย

ผลการศึกษาทัศนะของอาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูของอาจารย์พยาบาลเป็นรายด้านพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลด้านความซื่อสัตย์ อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในลักษณะของวิชาชีพการพยาบาล อาจารย์พยาบาลต้องสอนให้นักศึกษาสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้รับบริการในสถานการณ์จริงได้อย่างถูกต้อง ดังนั้น อาจารย์พยาบาลจะต้องให้ความรู้แก่นักศึกษา อย่างเต็มกำลังความสามารถ ไม่ปิดบัง อำพรางพร้อมทั้งให้คำแนะนำที่ถูกต้องชัดเจนอีกด้วย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ไม่เข้าใจในการเรียนการสอน มีความจำเป็นต้องนำสถานการณ์จริงมาใช้ จึงทำให้เข้าใจผิดว่าอาจารย์นำความลับของนักศึกษาไปเปิดเผย

ในด้านความเมตตากรุณา ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะด้านความเมตตากรุณา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาลเป็นวิชาชีพที่ต้องปฏิบัติการพยาบาลต่อผู้รับบริการซึ่งมีปัญหาทางสุขภาพ บางรายไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้ ดังนั้นในการฝึกปฏิบัติการพยาบาลอาจจะทำให้นักศึกษาเกิดความเครียด เกิดความกลัวที่จะต้องฝึกปฏิบัติและเผชิญกับสถานการณ์จริง ดังนั้นอาจารย์พยาบาลซึ่งมีหน้าที่ฝึกให้นักศึกษาปฏิบัติงานจึงต้องสร้างความมั่นใจให้นักศึกษาสามารถปฏิบัติงานได้ โดยอาจารย์พยาบาลจะต้องมีท่าที่เป็นมิตร สนใจและให้กำลังใจในการปฏิบัติงานของนักศึกษา ให้อภัยเมื่อนักศึกษาทำผิด ไม่ดูหมิ่น เสียดสี หรือใช้ถ้อยคำที่ไม่สุภาพ ในขณะที่ให้คำแนะนำและฝึกให้นักศึกษามีความกล้าในการปฏิบัติการพยาบาลและรักในวิชาชีพการพยาบาล สอดคล้องกับที่ทันทพุทธาสภิกขุ (2530 : 3) ที่กล่าวไว้ว่า ครูมีหน้าที่พัฒนามนุษย์ในทางที่ถูก จึงต้องมีจิตใจเปี่ยมด้วยเมตตากรุณา และปัญญา ผลวิจัยยังพบอีกว่า นักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลควรจะเป็นผู้ที่มียุทธศาสตร์ทางจริยธรรมด้านความเมตตากรุณา การให้อภัย และเปิดโอกาสให้นักศึกษาแก้ตัวเมื่อกระทำผิด อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะนักศึกษาชั้นปีที่ 4 เป็นชั้นปีสูงสุดที่ได้รับการคาดหวังว่าจะสามารถปฏิบัติการพยาบาลได้อย่างดี และพร้อมปฏิบัติงานในฐานะเป็นพยาบาลวิชาชีพได้ ดังนั้นครูจึงต้องเข้มงวดในการฝึกปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญของ ผลการปฏิบัติการพยาบาลที่ให้แก่ผู้รับบริการ

ว่า ไม่ควรมีความผิดพลาด เพราะในการปฏิบัติงานต้องให้บริการและช่วยเหลือดูแลรักษาชีวิตมนุษย์ ซึ่งผิดพลาดไม่ได้

ในด้านความเสียสละ ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะด้านความเสียสละอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเรียนการสอนวิชาชีพการพยาบาลมีทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ นอกจากนี้ อาจารย์ยังต้องรับผิดชอบงานอื่น เช่น งานกิจการนักศึกษา งานพัฒนาตามโครงการต่าง ๆ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นงานที่รีบเร่ง ทำให้ภาระงานมีมาก จำเป็นต้องแบ่งเวลาที่มีอยู่ทำงานต่าง ๆ ให้สำเร็จเรียบร้อยตามเวลาที่กำหนด จากภาระงานที่มากและด้วยเวลาที่จำกัด ทำให้อาจารย์มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะด้านความเสียสละอยู่ในระดับมาก ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะด้านความเสียสละอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในการเรียนการสอน วิชาชีพการพยาบาล นอกจากจะมีการศึกษาทางวิชาการแล้ว ยังต้องมีกิจกรรมอื่นเสริมเพื่อให้นักศึกษามีประสบการณ์ในการทำงานและสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข เช่น งานกิจการนักศึกษา ชมรมและโครงการต่าง ๆ ซึ่งการทำงานในบางครั้ง นักศึกษาไม่สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเองได้ ต้องขอคำแนะนำจากอาจารย์ แต่อาจารย์มีภาระงานมาก จนทำให้ขาดความสนใจในการช่วยเหลือดูแล ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา เป็นผลให้นักศึกษาไม่เข้าใจและมีทัศนะต่ออาจารย์พยาบาลว่าไม่เสียสละเวลาให้แก่นักศึกษาเท่าที่ควร

ในด้านความรับผิดชอบและการรักษาระเบียบวินัยผลการวิจัยพบว่า อาจารย์นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่าอาจารย์ มีคุณลักษณะด้านความรับผิดชอบ และการรักษาระเบียบวินัยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะอาจารย์พยาบาลมีหน้าที่สอนให้นักศึกษาพยาบาลจบออกไปเป็นพยาบาลที่ไปทำหน้าที่ให้บริการทางสุขภาพแก่ผู้ที่มีปัญหา และต้องการความช่วยเหลือด้านสุขภาพ ดังนั้น อาจารย์จึงต้องมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และการกระทำของตนเอง รวมทั้งต้องปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในการดำรงชีวิต เพื่อให้นักศึกษาเห็นความสำคัญและยึดถือปฏิบัติเป็นตัวอย่าง เช่น การตรงต่อเวลา การแต่งกาย สุภาพเรียบร้อย ปฏิบัติตนตามระเบียบข้อบังคับของหน่วยงานสอดคล้องกับที่ ฟาริดา อีปราฮิม (2536 : 137) กล่าวว่า การสร้างพยาบาลในสังคมที่เปลี่ยนแปลง มุ่งเสริมสร้างทักษะในการปฏิบัติงาน ส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นผู้ที่มีมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพ มีความรับผิดชอบต่อตนเองและหน้าที่ ประกอบกับอาจารย์พยาบาลต้องปฏิบัติตัวเป็นแบบอย่าง ทั้งการปฏิบัติงานและบุคลิกส่วนตัว เพราะในการปฏิบัติงานจริงต้องให้การดูแลกับมนุษย์ไม่สามารถลองผิดลองถูกได้ ผลการวิจัยยังพบอีกด้วยว่าอาจารย์มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาล

มีคุณลักษณะด้านการรักษาระเบียบวินัยเกี่ยวกับการประพฤติตนอยู่ในหลักแห่งศีลธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์พยาบาลมีหน้าที่สอนนักศึกษา ทั้งด้านวิชาการ และความประพฤติส่วนตัวจึงต้องประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักศึกษาในทุกด้าน สอดคล้องกับพันทิพา อุทัยสุข (2525 : 188) ที่กล่าวว่า ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประกอบเป็นครูมีความสำคัญต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่จะทำให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการทำงานมีทัศนคติในทางบวกหรือลบต่อวิชาชีพของตนได้

ในด้านความยุติธรรม ผลการวิจัยพบว่า อาจารย์ มีทัศนะด้านคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลด้านความยุติธรรมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์พยาบาลต้องสอน นักศึกษาจำนวนมาก จึงต้องยึดระเบียบปฏิบัติอย่างแม่นยำเพื่อให้ นักศึกษาเกิดความเชื่อมั่นในตัวครู ประกอบกับวิทยาลัยพยาบาลจะมีระเบียบการประเมินผลที่เป็นแนวทางในการปฏิบัติ ที่มีมาตรฐานเดียวกัน ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะด้านความยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง อาจเป็นเพราะว่าในเรื่องการวัดและประเมินผล นักศึกษามีความคาดหวังในเรื่องคะแนนการเรียนภาคปฏิบัติว่านักศึกษาสามารถทำคะแนนได้ในระดับดี แต่คะแนนที่ทำได้ไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง และนักศึกษาก็ไม่กล้าที่จะตรวจสอบผลคะแนน นอกจากนั้นอาจเป็นเพราะเกณฑ์ในการพิจารณาผลการปฏิบัติงานระหว่างอาจารย์กับนักศึกษาแตกต่างกัน จึงทำให้นักศึกษามีทัศนะแตกต่างจากอาจารย์ได้

4. ผลการเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และอาจารย์กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์มีความคิดเห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติตามการพยาบาล โดยยึดหลักจริยธรรมตามจรรยาบรรณวิชาชีพในทุก ๆ ด้าน เช่น ให้การพยาบาลอย่างเต็มกำลังความสามารถ มีความเอื้ออาทรต่อผู้รับบริการ มีการปฏิบัติตามการพยาบาล โดยคำนึงถึงความเสมอภาคตามสิทธิมนุษยชน นอกจากนั้นยังสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้ร่วมงานทั้งผู้ร่วมงานในวิชาชีพการพยาบาล และวิชาชีพอื่น ตลอดจนอำนวยความสะดวกและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติงานกิจต่าง ๆ ของหน่วยงานเป็นอย่างดี ซึ่งจะเห็นได้ว่าอาจารย์มีความคิดเห็นส่วนตัวปฏิบัติการพยาบาล โดยยึดหลักจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลในระดับมาก ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 มีทัศนะต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลของอาจารย์พยาบาลด้านจริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับบริการเกี่ยวกับการให้ความเอาใจใส่ดูแล และติดตามผู้รับบริการอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้

อาจเนื่องมาจากอาจารย์จะศึกษาประวัติของผู้รับบริการแต่ละราย เพื่อเลือกมอบหมายงานให้กับนักศึกษาตามประสบการณ์ที่นักศึกษาควรจะได้รับ ซึ่งอาจารย์จะมีความชำนาญในการวินิจฉัยสาเหตุของปัญหา เพื่อหาแนวทางในการให้การพยาบาลได้มากกว่านักศึกษา และสามารถใช้เวลาในการศึกษาประวัติของผู้รับบริการน้อยกว่า เมื่อมอบหมายงานให้นักศึกษาแล้วอาจารย์ก็จะใช้เวลาในการติดตามนิเทศการฝึกให้การพยาบาลของนักศึกษา จึงทำให้นักศึกษามีความคิดเห็น อาจารย์ติดตามดูแลนักศึกษามากกว่าให้ความเอาใจใส่ดูแลและติดตามผู้รับบริการ

ในด้านทักษะของอาจารย์กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และอาจารย์กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู ของอาจารย์พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอาจารย์ได้รับการฝึกอบรม และเตรียมตัวในด้านเทคนิคและวิธีการสอน การวัดและประเมินผล การปฏิบัติตัวตามจรรยาบรรณวิชาชีพครู และแนวทางการปฏิบัติตามลักษณะของครูที่ดี มาเป็นอย่างดี และได้ยึดจรรยาบรรณแห่งวิชาชีพครู และตั้งใจสอนให้ข้อเสนอแนะ และให้คำแนะนำ ตามลักษณะของครูที่ดีแล้ว จึงทำให้อาจารย์มีความคิดเห็นว่าตนเองได้ปฏิบัติงานตามจริยธรรมต่อวิชาชีพครูได้ดีและเหมาะสมแล้ว ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ยังไม่เข้าใจเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของอาจารย์อย่างลึกซึ้ง เช่น ในเรื่องความซื่อสัตย์ไม่เข้าใจว่าอาจารย์ยกตัวอย่างเรื่องของนักศึกษาเพื่อประกอบการเรียนการสอน ด้านการเสียสละ นักศึกษาไม่เข้าใจว่าอาจารย์มีภาระงานมาก ทำให้มีความคิดว่าอาจารย์ไม่เสียสละ

ข้อเสนอแนะ

1. จากผลการวิจัยพบว่า อาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ส่วนใหญ่มีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพ ครูอยู่ในระดับที่ดีแล้ว แต่ยังมีข้อที่ยังต้องได้รับการปรับปรุงคือ ด้านความเสียสละ ซึ่งครูมีภาระงานมาก ทำให้โอกาสที่จะให้คำปรึกษานักศึกษาน้อยลง ผู้วิจัยจึงเสนอแนะให้จัดเวลาให้อาจารย์และนักศึกษาได้มีโอกาสพูดคุยปรึกษาหารือกัน (Home Room) โดยที่ทั้งอาจารย์และนักศึกษาไม่ต้องใช้เวลาในช่วงการเรียนการสอน ซึ่งเป็นช่วงที่แต่ละคนมีภารกิจของตนเอง

2. จากผลการศึกษา พบว่า นักศึกษามีทักษะทางจริยธรรมด้านความยุติธรรม อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นในการประเมินผลการศึกษาอาจารย์พยาบาลควรมีการชี้แจงเกณฑ์การประเมินให้ทราบก่อนสอน

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

เนื่องจากจริยธรรมเป็นเรื่องที่มีความสำคัญสำหรับวิชาชีพการพยาบาลมาก ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเห็นว่า ควรมีการศึกษาทางด้านจริยธรรมอย่างต่อเนื่องดังนี้

1. ศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของพยาบาลนิเทศ ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา
2. ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อคุณลักษณะทางจริยธรรมของพยาบาล

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กาญจนา สันติพัฒนาชัย. การจัดการศึกษาพยาบาล. กรุงเทพมหานคร : กระทรวงสาธารณสุข, 2540 : 43.
- โกวิท ประวาลพุกษ์. เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาจริยศึกษา หน่วยที่ 10. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2528.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. รายงานการประชุมปฏิบัติการเรื่องจรรยาครู. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2524. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการข้าราชการครู, สำนักงาน. ชุดปฏิบัติการการพัฒนาวินัยข้าราชการครู. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา, 2529.
- คุรุสภา. ประวัติคุรุ 2524. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภา ลาดพร้าว, 2524.
- _____. จรรยาบรรณและวินัยตามระเบียบประเพณีครู พ.ศ. 2526. ม.ป.ท. : ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- _____. สรุปรายงานการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง คุณธรรมสำหรับผู้ประกอบอาชีพครู. กรุงเทพมหานคร : กองมาตรฐานวิชาชีพครู สำนักเลขาธิการคุรุสภา, 2529.
- _____. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู. กรุงเทพมหานคร : คณะอนุกรรมการส่งเสริมวิชาชีพครู. 2532. อัดสำเนา.
- จินารีย์ คงวรรณะ. ปัญหาการปฏิบัติงานตามบทบาท ตามทัศนะของผู้บริหารทางการพยาบาล พยาบาล อาจารย์พยาบาลประจำหอผู้ป่วย และนักศึกษาพยาบาลในภาคตะวันออก. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยบูรพา, 2537.
- จินตนา ยูนิพันธุ์. การเรียนการสอนทางพยาบาลศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- จุมพล หนิมพานิช. มนุษย์กับสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักเทคโนโลยีทางการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2526.
- แจ่มจันทร์ กุลวิจิตร. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์ที่เป็นจริงกับที่คาดหวังในทัศนะของนักศึกษามหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ปริญญาโท การศึกษามหาบัณฑิต. สงขลา : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ สงขลา, 2532. อัดสำเนา.

ชุมศรี ชำนาญพูด. พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลตามจรรยาบรรณวิชาชีพ
พยาบาล ในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกองงานวิทยาลัยพยาบาล สำนักงานปลัดกระทรวง
กระทรวงสาธารณสุข. ปรินทิพนิพนธ์ การศึกษามหาบัณฑิต. ชลบุรี : มหาวิทยาลัย
บูรพา, 2536

ดวงเดือน พันธุมนาวิน. จิตวิทยาจริยธรรม และจิตวิทยาภาษาพฤติกรรมศาสตร์ เล่ม 2.

กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

เต็มศิริ บุญยสิงห์ และดวงใจ สิงห์เสนีย์. "สังคมคาดหวังอะไรกับพยาบาลไว้สูงซึ่งสมควร

พัฒนาจริยธรรมให้สูงด้วย". ไทยรัฐ. 24 มีนาคม 2529. หน้า 12.

ทิพาพันธ์ ศศิธรเวชกุล. "จริยธรรมพยาบาลยุคไอ เอ็ม เอฟ". สภาการพยาบาล. 13(1) : 25;

มกราคม - มีนาคม 2541.

เทพเวที, พระ. จริยธรรมสำหรับคนรุ่นใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโกมล

คิมทอง, 2531.

นันทนา น้ำฝน. พฤติกรรมการสอนของอาจารย์พยาบาลในตึกผู้ป่วยตามการรับรู้และคาดหวัง

ของนักศึกษาในสถาบันการศึกษาพยาบาล. กรุงเทพฯ : ทบวงมหาวิทยาลัย, 2536.

อัดสำเนา.

นิภา คิตประเสริฐ. การเปรียบเทียบค่านิยมทางวิชาชีพทางวิชาการและทางราชการของนักศึกษา

พยาบาลที่มีระยะเวลาของประสบการณ์การปฏิบัติงานในคลินิกแตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์

ค.ม. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2537. อัดสำเนา.

นันทมนี, พระราช. "แต่คุณครูที่รัก". ข่าวประณตศึกษา. 1 มกราคม 2525. หน้า 3 - 4.

บรรหาร ดันหยง. ทัศนะของผู้บริหาร อาจารย์ และนักศึกษาครู ที่มีต่อคุณลักษณะทางจริยธรรม

จริยธรรมของอาจารย์ วิทยาลัยครูในสหวิทยาลัยศรีอยุธยา. ปรินทิพนิพนธ์การศึกษา

มหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

ปรียา รอดปรีชา. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชลิตพรพรรณ กษมาพันธ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่วิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี, เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2542.

แปลก สนธิรักษ์ และวิทย์ วิศทเวที. ศีลธรรม ส.543. กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์,

2522.

พรทิพย์ บุญพวง. การประเมินจริยธรรมของพยาบาล ซึ่งปฏิบัติงานในสถาบันการศึกษา และแผนกการพยาบาล สังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2527. อัดสำเนา.

พรรณทิพย์ ศิริวรรณบุศย์. ทฤษฎีจิตวิทยาพัฒนาการ. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2527.

“พระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528”. ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 102

ตอน 120. หน้า 29. 17 พฤษภาคม 2528.

พินิจ รัตนกุล. “นิกส์ และจริยธรรมพยาบาล” ใน สารสภากาการพยาบาล. 4 : 28; มีนาคม 2532.

พินิจ รัตนกุล. “จริยศาสตร์การพยาบาล” ใน สารสภากาการพยาบาล. 9 : 1; มีนาคม 2537.

พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์. “จริยธรรมในหลักสูตรพยาบาลศาสตร์ กุศโลบายในการพัฒนาหลักสูตร”.

จดหมายเหตุพยาบาลศาสตร์. 1 : 5 - 56; ตุลาคม 2528.

พัฒนาการศึกษาแห่งชาติ, ศูนย์. แนวทางการปฏิรูปการฝึกหัดครูไทย. นนทบุรี : โรงพิมพ์

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2529.

พันทิพา อุทัยสุข. ปัจจัยเสริมการเรียนรู้การสอน : ชุดพื้นฐานการศึกษา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย

สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2525.

พุทธทาสภิกขุ. ธรรมสำหรับครู. กรุงเทพมหานคร : นิพพาน, 2530.

ฟาริดา อิบราฮิม. นิเทศวิชาชีพและจริยศาสตร์การพยาบาล. กรุงเทพฯ : สามเจริญพาณิชย์พิมพ์, 2536.

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. เอกสารการสอนชุดวิชาประเด็นและแนวโน้มทางการพยาบาล

หน่วยที่ 1 - 7. กรุงเทพมหานคร : รุ่งศิลป์การพิมพ์, 2530.

ยนต์ ชุมจิต. ความเป็นครู. กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินติ้งเฮ้าส์, 2531.

รัชนีวรรณ ชูสถาน. เปรียบเทียบระดับการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยขอนแก่น ที่ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรต่างกัน.

วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2531.

อัดสำเนา.

รัตนา ทองสวัสดิ์. วิชาชีพพยาบาล. กรุงเทพมหานคร : โอ. เอส. พรินติ้งเฮ้าส์, 2531.

ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525. พิมพ์ครั้งที่ 3.

กรุงเทพมหานคร : อักษรเจริญทัศน์, 2530.

ล่อ หุตากร. "ความสัมพันธ์ของกฎหมายกับจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติการพยาบาล,"

ใน รายงานการสัมมนาการพัฒนาการเรียนการสอนจริยธรรมศาสตร์ในหลักสูตรพยาบาล.

หน้า 4. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหิดล, 2522.

ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์

ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ, 2536.

วรมณี, พระราช. แนวทางการพัฒนาจริยธรรมไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา, 2523.

วรศักดิ์ วรธัมโม, พระ. "การพัฒนาดนเองในแง่คุณธรรมและจริยธรรม," ใน เอกสารการสัมมนา

ทางวิชาการ ปี 2528. หน้า 12. กรุงเทพมหานคร : องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก;

2528. อัดสำเนา.

วิเชียร ทวีลาภ. นิเทศการพยาบาล. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์รุ่งเรืองธรรม, 2534.

วิภา บุญเสนอ. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเลือกสรรกับคุณภาพการสอนของอาจารย์พยาบาล

ในสถาบันการศึกษาพยาบาลในเขตกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญา

วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาพยาบาลสาธารณสุข มหาวิทยาลัยมหิดล, 2537.

วรรณิ จันทรสว่าง และสุภาณี อ่อนชื่นจิตร. คุณลักษณะทางจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาล

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์. ภาควิชาการพยาบาล

สาธารณสุขศาสตร์ คณะแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, 2536.

สภาการพยาบาล. พระราชบัญญัติวิชาชีพพยาบาลและผดุงครรภ์ พ.ศ. 2528 (แก้ไขเพิ่มเติม

ฉบับที่ 2). กรุงเทพมหานคร : เดอะเบสท์ กราฟฟิค แอนปรินท์ จำกัด, 2540.

สาโรช บัวศรี. จริยธรรม. กรุงเทพมหานคร : กรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ, 2526.

สิวลี ศิริไธ. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. มหาสารคาม : ปรีชาการพิมพ์, 2528.

_____. เอกสารประกอบการสอนชุดประเด็นและแนวโน้มทางการพยาบาล หน่วยที่ 1 - 7.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2530.

_____. จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล. มหาสารคาม : ปรีชาการพิมพ์, 2532.

สุลักษณ์ ศิวรักษ์. "จริยธรรมของสังคมไทยในทัศนะของฝ่ายศาสนา," ใน เอกสารประกอบ

การสัมมนาจริยธรรมในสังคมไทยปัจจุบัน. หน้า 68 - 69. กรุงเทพมหานคร :

โรงพิมพ์การศาสนา, 2522.

เสรี เทพอารยางกูร. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชูชีพวรรณ กษมาพันธ์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่แผนก

ผู้ป่วยนอก โรงพยาบาลชลบุรี, เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2542.

สมจิตต์ กาญจนะโกคิน. "จริยธรรมกับการประกอบวิชาชีพการพยาบาล," ใน สารสภาการพยาบาล.

4(3) : 16; กันยายน 2532.

สมพิศ สุขหทัย. เป็นผู้ให้สัมภาษณ์, ชลสิทธิ์พรพรรณ กษมานนท์ เป็นผู้สัมภาษณ์, ที่ตึกสุติกรรมหลังคลอด
โรงพยาบาลชลบุรี, เมื่อวันที่ 1 กรกฎาคม 2542.

อามา ยังประดิษฐ์. การศึกษาพฤติกรรมจริยธรรม แนวโน้มพฤติกรรมจริยธรรม และศักยภาพ
พฤติกรรมในการปฏิบัติการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลวิชาชีพในกรุงเทพมหานคร.

กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2529. อัดสำเนา.

อามา โลจาเย. พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาพยาบาลสภาการศึกษาไทยตามความคิดเห็นของ

ผู้บริหารพยาบาล และอาจารย์พยาบาล. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต.

กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.

Bandura, A. Social Learning Theory. New Jersey : Prentice Hall, 1977.

Barrett, E.R. "Florence Nightingale's Value and Modern Nursing Education," in

The Nursing Forum V. 12. p. 14, 1973.

Beauchamp, T.L. and Childress, J.F. Principles of Biomedical Ethics. New York : Oxford
University Press, 1979.

Cronbach, L.J. Essentials of Psychology Testing. 3rd ed. New York : Harper and Row, 1971.

Eysenck, L.T. Moral Development and Behavior. New York : Rinehart and Winston, 1976.

Ferguson, G.A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 5th ed. Tokyo : McGraw-Hill,
1981.

Fernuer, K. M. Ethics and Law in Nursing. New York : Van Nostrand Reinhold, 1980.

Kay, W. Moral Development. London : George Allen and Unwin, 1970.

Kohlberg, L. "Development of Moral Character and Moral Ideology," in Review of Child

Development Research. p. 34. New York : Russell Sage Foundation, 1971.

_____. "The Cognitive Development Approach to Moral Education". in Phi Delta Kappan.

10(2) : 673; June, 1975.

Piaget, J. The Moral Judgement of the Child. Illinois : The Free Press, 1960.

_____. Six Psychological Studies. New York : Random House, 1967.

Rauen, Karen C. "Expectation of the Clinical Instructor as Role Model," The Journal of Nursing Education. August, 1974.

Rest, J.R. A Theoretical Analysis of Moral Judgement Development. Minnesota : University of Minnesota, 1967.

Sandra, D.Y. Teaching Nursing. California : Cummings Publishing Company, 1989.

Thompson B. J. and Thompson, N. O. Ethics in Nursing. New York : Macmillan, 1981.

Yamane T. Statistics : An Introductory Analysis. New York : Harper and Row, 1970.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

หนังสือหน้า

ที่ ทบ 1007/ 0110

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 ธันวาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการสถาบันพระบรมราชชนก

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางชุลีพรพรรณ กษमानนท์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง "คุณลักษณะทางจริยธรรมของ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา" โดยมี ดร.สมสุข ชีระพิจิตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนารงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์ แห่งละจำนวน 8 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 แห่งจำนวน 23 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 แห่งละ จำนวน 30 คน ในวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า เพชรบุรี วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า สุพรรณบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชลบุรี วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ลำปาง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี พะเยา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี สุรินทร์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ศรีมหาสารคาม วิทยาลัย พยาบาลบรมราชชนนีนี ตรัง และวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี สุราษฎร์ธานี ตอบแบบสอบถามการวิจัย ในเรื่องดังกล่าว และหัวหน้างานวิจัยจะเป็นผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางชุลีพรพรรณ กษमानนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสร้มศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

ที่ ทม 1007/ ๐๖14

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

31 ธันวาคม 2542

เรื่อง ขอความร่วมมือเพื่อการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถาม

เนื่องด้วย นางชุลีพรวรรณ กษमानนท์ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการอุดมศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังดำเนินการทำปริญญาโท เรื่อง "คุณลักษณะทางจริยธรรมของ อาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา" โดยมี ดร.สมสุข ชีระพิจิตร และ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อัจฉรา วัฒนางรงค์ เป็นคณะกรรมการควบคุม การทำวิทยานิพนธ์ ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเพื่อการวิจัย โดยขออนุญาตให้อาจารย์ จำนวน 8 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 22 คน นักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 26 คน ตอบแบบสอบถามการวิจัยในเรื่องดังกล่าว และหัวหน้างานวิจัยจะเป็นผู้ประสานงานในการเก็บรวบรวม ข้อมูลและการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดพิจารณาให้ นางชุลีพรวรรณ กษमानนท์ ได้เก็บข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์ ซึ่งจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และขอขอบพระคุณ เป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

สำนักงานคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร 258-4119, 664-1000 ต่อ 5644, 5646

โทรสาร. 258-4119

ภาคผนวก ข

แบบสอบถาม

**แบบสอบถามงานวิจัยสำหรับอาจารย์วิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
เรื่อง
คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา**

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุขในทัศนะของอาจารย์

2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล

แบ่งเป็น

2.1 คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล

2.2 คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลต่อวิชาชีพครู

โปรดอ่านแบบสอบถามให้เข้าใจและโปรดตอบคำถามตามความคิดของท่านทั้งสองส่วน และทุกข้อ เพราะคำตอบที่ครบสมบูรณ์เท่านั้น จึงจะนำไปใช้ประโยชน์ได้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อมูลเกี่ยวกับตัวท่าน

1. อายุของท่าน

() 20 - 30 ปี

() 41 - 50 ปี

() 31 - 40 ปี

() มากกว่า 50 ปี

2. ประสบการณ์ด้านการสอน

() 1 - 5 ปี

() 11 - 20 ปี

() 6 - 10 ปี

() 21 ปีขึ้นไป

3. ระดับการศึกษาสูงสุด

()ปริญญาตรีหรือเทียบเท่า

()ปริญญาโท หรือสูงกว่า

ส่วนที่ 2 คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 63 ข้อ กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓

ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติ

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1 จริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล					
ก. จริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับ บริการ					
1. ปฏิบัติต่อผู้รับบริการด้วยท่าทางและคำพูดที่สุภาพ.....					
2. ปฏิบัติต่อผู้รับบริการทุกคนอย่างเสมอภาค โดยไม่คำนึงถึงตำแหน่งหน้าที่การงานและฐานะ.....					
3. อธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจวัตถุประสงค์ของการพยาบาลก่อนลงมือให้การพยาบาล.....					
4. ให้ความเอาใจใส่ดูแล และติดตามผู้รับบริการ.....					
5. ให้คำแนะนำผู้รับบริการและญาติในการให้การพยาบาลอย่างเหมาะสม....					
6. รักษาความลับของผู้รับบริการ.....					
7. ให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้รับบริการถูกต้องตามหลักวิชา.....					
8. ผลการพยาบาลมีประสิทธิภาพ.....					
9. ปฏิบัติการพยาบาลได้สอดคล้องกับความต้องการของผู้รับบริการ.....					
ข. จริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล					
10. ให้เกียรติผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล....					
11. ตักเตือนเพื่อนร่วมงานวิชาชีพการพยาบาลในกรณีที่กระทำผิดในขณะปฏิบัติงาน.....					

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.ไม่ทับถม ให้อภัย หรือกลั่นแกล้ง ผู้ร่วมวิชาชีพ.....					
13.เคารพในศักดิ์ศรี และความคิดเห็นของ ผู้ร่วมวิชาชีพ.....					
14.ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานใน การปฏิบัติงานพยาบาล.....					
15.ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมวิชาชีพ					
ค. จริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น					
16.ยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น..					
17.ไม่ทับถม ให้อภัย หรือกลั่นแกล้ง ผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น.....					
18.เคารพในศักดิ์ศรี และความคิดเห็น ของผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น.....					
19.ส่งเสริม สนับสนุนการประกอบวิชาชีพ ของผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น.....					
20.รักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน..					
ง. จริยธรรมต่อตนเอง					
21.ให้การพยาบาลแก่ผู้รับบริการอย่าง เต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ.....					
22.แสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมใน การประชุมปรึกษาหารือตามกรอบ แห่งวิชาชีพ.....					
23.รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย.....					
24.ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา					
จ. จริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ					
25.เป็นตัวอย่างที่ดีทางด้านสุขภาพ.....					
26.ร่วมโครงการบริการทางด้านสุขภาพต่อ ชุมชน.....					
27.ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ และสังคม.....					

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28.เป็นตัวอย่างที่ดีในการส่งเสริม ประชาธิปไตย.....					
29.เป็นตัวอย่างที่ดีในการแสดงความจงรัก ภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์					
2.2 จริยธรรมต่อวิชาชีพครู					
ก. ความซื่อสัตย์					
30.ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่ถูกต้อง ทันสมัย เพื่อการสอน.....					
31.ถ่ายทอดความรู้โดยไม่บิดเบือน ปิดบัง อำพราง.....					
32.ใช้เวลาราชการเพื่อประโยชน์ของทาง ราชการ.....					
33.ทำการสอนตรงตามเวลา.....					
34.เป็นบุคคลที่รักษาคำมั่นสัญญา.....					
35.ไม่นำความลับของนักศึกษาไปเปิดเผย					
36.ปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลังความสามารถ ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้บังคับบัญชา...					
ข. ความเมตตา กรุณา					
37.สนใจ เอาใจใส่ และให้กำลังใจนักศึกษา					
38.ชักนำให้นักศึกษาประพฤติแต่สิ่งดีงาม					
39.ให้อภัยและเปิดโอกาสให้นักศึกษา แก้ตัวเมื่อกระทำความผิด.....					
40.ไม่ใช้ถ้อยคำ ข่มขู่ อาฆาต ดูหมิ่น เลียดสีต่อนักศึกษา และผู้อื่น.....					
41.มีบุคลิกภาพดี ยิ้มแย้มแจ่มใส.....					
ค. ความเสียสละ					
42.ร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทาง การศึกษากับนักศึกษาทั้งในและ นอกเวลาราชการ.....					

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
43.ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ในการแก้ ปัญหาต่างๆทั้งในและนอกเวลาราชการ					
44.แบ่งปันทรัพยากรตามสมควร เพื่อให้ กิจการ ของนักศึกษาและสถาบัน ประสบความสำเร็จ.....					
45.ช่วยเจรจาและเป็นธุระในกิจการของ นักศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จ.....					
46.รับฟังความคิดเห็นและปัญหาของ นักศึกษา.....					
ง. ความรับผิดชอบ					
47.ค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพื่อเตรียม การสอน.....					
48.ระมัดระวังไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่จะ ทำให้เกิดผลเสียหายต่อทางราชการ....					
49.แสวงหาแนวทางและวิธีการปรับปรุง งานที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น.....					
50.อดทนต่อปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงาน โดยไม่ละทิ้งหรือทอดทิ้ง.....					
51.รับผิดชอบในการกระทำของตน.....					
52.ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทัน ตามกำหนด.....					
จ. ความยุติธรรม					
53.ให้ความรู้ และให้บริการแก่นักศึกษา อย่างเสมอภาคโดยไม่คำนึงถึงสัมพันธ์ ส่วนตัว.....					
54.ให้คะแนนนักศึกษาด้วยความเที่ยงธรรม และมีเหตุผล.....					
55.ใช้หลักที่ถูกต้องในการประเมินผล การศึกษา.....					

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
56.ให้เกียรติแก่นักศึกษา ผู้ร่วมงานและบุคคลอื่น.....					
57.ให้โอกาสนักศึกษาในการตรวจสอบผล การเรียนรู้.....					
จ. การรักษาระเบียบวินัย					
58.แต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อย เหมาะสมกับความเป็นครู.....					
59.ตรงต่อเวลา.....					
60.ใช้วาจาสุภาพ.....					
61.ดูแลจัดอุปกรณ์ทางการศึกษาและ สถานที่ทำงานให้สะอาด เป็นระเบียบ เรียบร้อย.....					
62.ประพฤติตนอยู่ในหลักแห่งศีลธรรม.....					
63.ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของ หน่วยงาน และสถานพยาบาล.....					

แบบสอบถามงานวิจัยสำหรับนักศึกษา

เรื่อง

**คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา**

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล วิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
 2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ
 - 2.1 คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลต่อวิชาชีพการพยาบาล
 - 2.2 คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลต่อวิชาชีพครู
- โปรดอ่านแบบสอบถามให้เข้าใจ และโปรดตอบคำถามตามความคิดเห็นของท่านทั้งสองส่วน และทุกข้อ เพราะคำตอบที่ครบสมบูรณ์เท่านั้น จึงจะนำไปใช้ประโยชน์ได้

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม

สถานภาพของท่าน

- () นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3
- () นักศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 4

คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาล

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้ประกอบด้วยข้อคำถามจำนวน 63 ข้อ กรุณาเขียนเครื่องหมาย ✓
ลงในช่องทางขวามือ ที่ตรงกับคุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลที่ปฏิบัติ

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
2.1 จริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล					
ก. จริยธรรมต่อประชาชนและผู้รับ บริการ					
1. ปฏิบัติต่อผู้รับบริการด้วยท่าทางและ คำพูดที่สุภาพ.....					
2. ปฏิบัติต่อผู้รับบริการทุกคนอย่าง เสมอภาค โดยไม่คำนึงถึงตำแหน่ง หน้าที่การงานและฐานะ.....					
3. อธิบายให้ผู้รับบริการเข้าใจวัตถุประสงค์ ของการพยาบาลก่อนลงมือให้ การพยาบาล.....					
4. ให้ความเอาใจใส่ดูแล และติดตามผู้รับ บริการ.....					
5. ให้คำแนะนำผู้รับบริการและญาติ ในการให้การพยาบาลอย่างเหมาะสม....					
6. รักษาความลับของผู้รับบริการ.....					
7. ให้การรักษาพยาบาลแก่ผู้รับบริการ ถูกต้องตามหลักวิชา.....					
8. ผลการพยาบาลมีประสิทธิภาพ					
9. ปฏิบัติการพยาบาลได้สอดคล้องกับ ความต้องการของผู้รับบริการ.....					
ข. จริยธรรมต่อผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล					
10. ให้เกียรติผู้ร่วมวิชาชีพการพยาบาล....					
11. ตักเตือนเพื่อนร่วมงานวิชาชีพ การพยาบาลในกรณีที่กระทำผิดใน ขณะปฏิบัติงาน.....					

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
12.ไม่ทับถม ให้อภัย หรือกลั่นแกล้ง ผู้ร่วมวิชาชีพ.....					
13.เคารพในศักดิ์ศรี และความคิดเห็นของ ผู้ร่วมวิชาชีพ.....					
14.ร่วมมือและช่วยเหลือเพื่อนร่วมงานใน การปฏิบัติงานพยาบาล.....					
15.ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้ร่วมวิชาชีพ					
ค. จริยธรรมต่อผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น					
16.ยกย่องให้เกียรติผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น...					
17.ไม่ทับถม ให้อภัย หรือกลั่นแกล้ง ผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น.....					
18.เคารพในศักดิ์ศรี และความคิดเห็น ของผู้ร่วมวิชาชีพอื่น.....					
19.ส่งเสริม สนับสนุนการประกอบวิชาชีพ ของผู้ร่วมงานวิชาชีพอื่น.....					
20.รักษาความสัมพันธ์อันดีกับผู้ร่วมงาน..					
ง. จริยธรรมต่อตนเอง					
21.ให้การพยาบาลแก่ผู้รับบริการอย่าง เต็มใจและเต็มกำลังความสามารถ.....					
22.แสดงความคิดเห็นอย่างเหมาะสมใน การประชุมปรึกษาหารือตามกรอบ แห่งวิชาชีพ.....					
23.รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย.....					
24.ใช้เหตุผลในการวิเคราะห์และแก้ปัญหา					
จ. จริยธรรมต่อสังคมและประเทศชาติ					
25.เป็นตัวอย่างที่ดีทางด้านสุขภาพ.....					
26.ร่วมโครงการบริการทางด้านสุขภาพต่อ ชุมชน.....					
27.ปฏิบัติตามกฎระเบียบของสถานที่ และสังคม.....					

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28.เป็นตัวอย่างที่ดีในการส่งเสริม ประชาธิปไตย.....					
29.เป็นตัวอย่างที่ดีในการแสดงความจงรัก ภักดีต่อชาติ ศาสนาและพระมหากษัตริย์					
2.2 จริยธรรมต่อวิชาชีพครู					
ก. ความซื่อสัตย์					
30.ศึกษาค้นคว้าหาความรู้ที่ถูกต้อง ทันสมัย เพื่อการสอน.....					
31.ถ่ายทอดความรู้โดยไม่บิดเบือน ปิดบัง อำพราง.....					
32.ใช้เวลาราชการเพื่อประโยชน์ของทาง ราชการ.....					
33.ทำการสอนตรงตามเวลา.....					
34.เป็นบุคคลที่รักษาคำมั่นสัญญา.....					
35.ไม่นำความลับของนักศึกษาไปเปิดเผย					
36.ปฏิบัติหน้าที่เต็มกำลังความสามารถ ทั้งต่อหน้าและลับหลังผู้บังคับบัญชา...					
ข. ความเมตตา กรุณา					
37.สนใจ เอาใจใส่ และให้กำลังใจนักศึกษา					
38.ชักนำให้นักศึกษาประพฤติแต่สิ่งดีงาม					
39.ให้อภัยและเปิดโอกาสให้นักศึกษา แก้ตัวเมื่อกระทำผิด.....					
40.ไม่ใช้ถ้อยคำ ข่มขู่ อาฆาต ดูหมิ่น เสียดสีต่อนักศึกษา และผู้อื่น.....					
41.มีบุคลิกภาพดี ยิ้มแย้มแจ่มใส.....					
ค. ความเสียสละ					
42.ร่วมกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาทาง การศึกษากับนักศึกษาทั้งในและ นอกเวลาวิชาการ.....					

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
43.ให้คำปรึกษาแก่นักศึกษา ในการแก้ปัญหาต่างๆทั้งในและนอกเวลาวิชาการ					
44.แบ่งปันทรัพยากรตามสมควร เพื่อให้กิจการ ของนักศึกษาและสถาบันประสบความสำเร็จ.....					
45.ช่วยเหลือและเป็นธุระในกิจการของนักศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จ.....					
46.รับฟังความคิดเห็นและปัญหาของนักศึกษา.....					
ง. ความรับผิดชอบ					
47.ค้นคว้าหาความรู้ใหม่เพื่อเตรียมการสอน.....					
48.ระมัดระวังไม่ให้เกิดเหตุการณ์ที่จะทำให้เกิดผลเสียหายต่อทางราชการ....					
49.แสวงหาแนวทางและวิธีการปรับปรุงงานที่รับผิดชอบให้ดียิ่งขึ้น.....					
50.อดทนต่อปัญหาต่างๆ ในการปฏิบัติงานโดยไม่ละทิ้งหรือทอดทิ้ง.....					
51.รับผิดชอบในการกระทำของตน.....					
52.ปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายให้ทันตามกำหนด.....					
จ. ความยุติธรรม					
53.ให้ความรู้ และให้บริการแก่นักศึกษาอย่างเสมอภาคโดยไม่คำนึงถึงสัมพันธ์ส่วนตัว.....					
54.ให้คะแนนนักศึกษาด้วยความเที่ยงธรรมและมีเหตุผล.....					
55.ใช้หลักที่ถูกต้องในการประเมินผลการศึกษา.....					

คุณลักษณะทางจริยธรรม	ระดับพฤติกรรมที่ปฏิบัติ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
56.ให้เกียรติแก่นักศึกษา ผู้ร่วมงานและบุคคลอื่น.....					
57.ให้โอกาสนักศึกษาในการตรวจสอบผลการเรียน.....					
จ. การรักษาระเบียบวินัย					
58.แต่งกายสุภาพ สะอาด เรียบร้อยเหมาะสมกับความเป็นครู.....					
59.ตรงต่อเวลา.....					
60.ใช้วาจาสุภาพ.....					
61.ดูแลจัดอุปกรณ์ทางการศึกษาและสถานที่ทำงานให้สะอาด เป็นระเบียบเรียบร้อย.....					
62.ประพฤติตนอยู่ในหลักแห่งศีลธรรม.....					
63.ปฏิบัติตามระเบียบข้อบังคับของหน่วยงาน และสถานพยาบาล.....					

ภาคผนวก ค

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิที่ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม

1. นอ.หญิง ดร.สุภัทรา เอื้อวงศ์ รน.
ผู้อำนวยการกรมการแพทย์ทหารเรือ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กฤษยา ดันติผลาชีวะ
ประธานสาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
คณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
3. รองศาสตราจารย์ ดร.เรณู พงศ์เรืองพันธ์
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา
มหาวิทยาลัยบูรพา
4. อาจารย์จำนงค์ อังคณาวิศัลย์
รองผู้อำนวยการ วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก
วิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุข กาญจนภิเษก
5. อาจารย์ละไม ราชภูริจิตร์
รองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ ชื่อสกุล	นางชุลีพรวรรณ กษมานนท์
วันเดือนปีเกิด	31 มีนาคม 2503
สถานที่เกิด	อำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	77/104 หมู่ 3 ตำบลเสม็ด อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	พยาบาลวิชาชีพ 5 ประจำภาควิชาการพยาบาลสูติศาสตร์
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี 69/1 หมู่ 2 ตำบลบ้านสวน อำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี 20000
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2517	มัธยมศึกษา โรงเรียนสัตหีบ
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรพยาบาลและผดุงครรภ์ ชั้นสูง วิทยาลัยพยาบาลพระปกเกล้า จันทบุรี
พ.ศ. 2543	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.การอุดมศึกษา) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คุณลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล
สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ในทัศนะของอาจารย์และนักศึกษา

บทคัดย่อ
ของ
ชุลีพรวรรณ กษมานนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการอุดมศึกษา
มีนาคม 2543

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบทัศนะของอาจารย์ นักศึกษา
ชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 ของวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข ที่มีต่อคุณ
ลักษณะทางจริยธรรมของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข
ด้านจริยธรรมวิชาชีพการพยาบาลและด้านจริยธรรมต่อวิชาชีพครู

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาประกอบด้วยอาจารย์ จำนวน 57 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 3
จำนวน 151 คน นักศึกษาชั้นปีที่ 4 จำนวน 177 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถาม
มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ จำนวน 63 ข้อ ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์
ข้อมูล คือ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าความ
แปรปรวนทางเดียว (One-way Analysis of Variance) และทำการทดสอบแบบรายคู่ โดยวิธี
ของเชฟเฟ (Scheffe') ในกรณีที่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัย พบว่า

1. อาจารย์ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมี
คุณลักษณะทาง จริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาลทุกด้าน อยู่ในระดับมาก ในด้านคุณลักษณะ
ทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู พบว่า อาจารย์ มีทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทาง
จริยธรรมต่อวิชาชีพครูทุกด้านในระดับมาก ส่วนนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มี
ทัศนะว่า อาจารย์พยาบาลมีคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูโดยรวมอยู่ในระดับมาก
ยกเว้น คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครูด้านความเสียสละ นักศึกษาชั้นปีที่ 3 และนัก
ศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะอยู่ในระดับปานกลาง

2. อาจารย์กับนักศึกษาชั้นปีที่ 3 และอาจารย์กับนักศึกษาชั้นปีที่ 4 มีทัศนะต่อ
คุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพการพยาบาล และคุณลักษณะทางจริยธรรมต่อวิชาชีพครู
ของอาจารย์พยาบาลในวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ETHICAL CHARACTERISTICS OF INSTRUCTORS IN NURSING COLLEGES,
MINISTRY OF PUBLIC HEALTH AS PERCEIVED
BY INSTRUCTORS AND STUDENTS

AN ABSTRACT
BY
CHULEEPORNWAN KASAMANONT

Presented in partial fulfillment of the requirement for the
Master of Education degree in Higher Education
at Srinakharinwirot University
March 2000

The purposes of this study were to study and to compare the attitudes of the instructors, the third year and the fourth year nursing students toward the ethical characteristics in nursing profession and teaching profession of the nursing instructors of the nursing colleges, Ministry of Public Health.

The samples were 57 instructors, 151 of the third year and 177 of the fourth year nursing students. The research instrument used for collecting data was a five-rating scale questionnaire with 63 items. Arithmetic mean, standard deviation, one-way analysis of variance, and Scheffe's method were utilized for data analysis.

The study revealed that :

1. The instructors, the third year and the fourth year nursing students rated overall ethical characteristics of the nursing colleges' instructors in nursing profession at a high level. Instructors rated overall and each ethical characteristics in nursing profession and teaching profession of the nursing colleges' instructors at a high level, the third year and the fourth year students rated overall and most ethical characteristics in nursing profession and teaching profession of the nursing colleges' instructors at a high level as well except the ethical characteristics in teaching about sacrifice was at a moderate level.

2. There was a significant difference at .05 level in the attitude towards ethical characteristics in both nursing profession and teaching profession between the instructors and the third year students, and between the instructors and the fourth year students.